

JACQUES BERGIER

CĂRȚILE BLESTEMATE

Editura MOLDOVA

JACQUES BERGIER

CĂRȚILE
BLESTEMATE

Traducere de *Liviu Papuc*

Editura MOLDOVA

Iași, 1995

Les livres maudits, Jacques Bergier, Edition J'ai Lu. 1971,
Imp. Déchaux – Paris.

FIȘĂ BIOGRAFICĂ

Jacques Bergier, născut la 8 august 1912, a făcut studii la Sorbona și la Școala Națională Superioară de Chimie, 1934-1939, face studii de fizică nucleară în laboratorul lui André Helbronner, descoperă primul folosirea apei grele în tehnica reactoarelor și face sinteza Poloniului pornind de la bismut și apă grea. Cercetările sale îl fac să ajungă secretar general al Institutului Francez de Documentare Științifică și Tehnică, precum și membru al Academiei de Științe din New York. Colaborator științific al revistelor sovietice „Znanie i Sila” („Știință și Putere”) și „Moskva”, comentator științific al radio-televiziunii americane, este autorul a peste 15 cărți scrise după război. În timpul acestuia s-a distins în calitate de combatant în Rezistența franceză, a provocat distrugerea bazei germane de rachete din înalta Peenemünde, a fost arestat și deportat în lagărul de la Mauthausen. Recunoașterea meritelor i s-a făcut printr-un Certificat de servicii excepționale aduse Națiunilor Unite, eliberat de mareșalul Montgomery, printr-un Certificat de servicii excepționale aduse Statelor Unite, eliberat de generalul Eisenhower în numele președintelui H. Truman, prin Medalia de curaj poloneză, prin Crucea de

război cu palme, citat prin ordin de zi pe armată și prin Medalia Rezistenței cu rozetă. Cavaler al Legiunii de Onoare militare.

Din bogata bibliografie, menționăm: *Le Matin des Magiciens* (împreună cu Louis Pauwels), *Les Extra-terrestres dans l'Histoire*, *La guerre secrètes du pétrole*, *Les dompteurs de force*, *L'espionnage industriel*, *L'espionnage scientifique*, *Rire avec les savants*, *A l'écoute des planètes*, *Admirations*, *Agents secrets contre armes secrètes*, *L'homme éternel*, precum și coordonarea lucrării *Encyclopédie des sciences et des techniques*, în trei volume, la care au colaborat ca autori 60 de savanți din toată lumea (1961).

Liviu Papuc

PROLOG

OAMENII ÎN NEGRU

Pare fantastic să-ți imaginezi că există o Sfântă Alianță împotriva cunoașterii, o sinarhie organizată pentru a face să dispară unele secrete. Totuși, ipoteza asta nu-i mai fantastică decât aceea a mării conspirații naziste. Numai că de-abia astăzi ne dăm seama în ce măsură era perfectă organizarea Ordinului Negru, în ce măsură afiliații săi erau numeroși în toate țările lumii și în ce măsură conspirația a fost aproape de reușită.

Iată de ce nu trebuie să respingem a priori ipoteza unei conspirații mai vechi.

Tema cărții blestemată, care ar fi fost distrusă sistematic pe tot parcursul istoriei, a inspirat, desigur, pe mulți romancieri, cum ar fi H.P. Lovecraft, Sax Rohmer, Edgar Wallace. Totuși, asta nu-i doar o temă literară. Distrugerea aceasta sistematică există într-așa o măsură încât te poți întreba dacă nu există o conspirație permanentă ce tinde să împiedice cunoașterea umană de a se dezvolta prea rapid. Coleridge era convins de

existența unei astfel de conspirații și-i numea pe membrii acesteia „persoane din Porlock”. Numele ăsta îi aduce aminte de vizita unui personaj venit din satul Porlock care-l împiedicase să ducă la bun sfârșit o lucrare foarte importantă pe care-o avea în curs.

Se găsesc urme ale acestei conspirații chiar și-n istoria Chinei sau a Indiei, nu numai în Occident. De asta ni s-a părut necesar să reunim toate informațiile posibile referitoare la unele din aceste cărți blestемate și la adversarii lor.

Mai întâi, câteva exemple precise de cărți blestемate. În 1885, scriitorul Saint-Yves d'Alveydre primește ordinul, sub amenințarea cu moartea, de a-și distruge ultima lucrare: *Misiune din India în Europa și Misiune din Europa în Asia. Problema Mahatmelor și soluționarea ei*.

Saint-Yves d'Alveydre se supune ordinului. Totuși, un exemplar scapă de la distrugere și, pornind de la acest unicat, editorul Dorbon cel bătrân o reimprimă, cu tiraj foarte limitat, în 1909. Or, în 1940, de cum au ajuns în Franța și la Paris, germanii au distrus toate exemplarele pe care le-au găsit din această ediție. E îndoielnic să mai fi rămas vreunul.

În 1897, moștenitorii scriitorului Stanislas de Guaita

primiră ordinul, sub amenințarea cu moartea, de a distruge patru manuscrise inedite ale autorului despre magia neagră, precum și arhiva acestuia. Ordinul a fost executat, n-a mai rămas nimic din manuscrisele acelea.

În 1933, naziștii dau foc, în Germania, tuturor exemplarelor din cartea referitoare la Rose-Croix, *Die Rosenkreuzer, Zur Geschichte ciner Reformațion*.

O ediție a acestei cărți reapare în 1970, dar nimic nu dovedește c-ar fi conformă cu originalul.

Aș putea da mai multe exemple, dar vor fi găsite în număr suficient pe parcursul acestei cărți.

Cine sunt adversarii acestor cărți blestemate? Să presupunem existența unui grup pe care-l vom numi „Oamenii în negru”. Ideea acestei denumiri mi-a venit văzând la toate conferințele pro sau anti-Planetă un grup de bărbați în negru, cu aspect sinistru, mereu aceiași. Mă gândesc că oamenii ăștia în negru sunt la fel de vechi ca și civilizația; cred că pot fi citați printre membrii, scriitorul francez Joseph de Maistre și Nicolae al II-lea al Rusiei.

După părerea mea, rolul lor este de a împiedica o difuzare prea rapidă și prea întinsă a cunoașterii, difuzare care ar fi dus la distrugerea civilizațiilor care ne-au precedat. Odată cu urmele acestor civilizații ne-a rămas,

după părerea mea, o tradiție al cărei principiu constă în a pretinde că știința poate fi teribil de periculoasă. Tehnicile de conservare ale magiei și alchimiei se pare că se raliază acestui punct de vedere.

Se poate constata, de asemenea, că știința modernă admite astăzi că devine, uneori, prea periculoasă. Michel Magat, profesor la Collège de France, declara recent, într-o lucrare colectivă asupra armamentului modern (la Flammarion): „Poate c-ar trebui să admitem că toată știința este blestemată”.

Marele matematician francez A. Grothendieck scrie în primul număr al buletinului „Survivre”, referitor la efectele posibile ale științei: „A fortiori, dacă evocați probabilitatea dispariției umanității în următoarele decenii (trei miliarde de oameni, trei miliarde de ani de evoluție biologică...), e enorm pentru a fi conceput, e o abstracție absolut nulă din punct de vedere al conținutului emotiv, deci imposibil de luat în serios. Luptăm pentru creșterea salariilor, pentru libertatea cuvântului, împotriva selecției la universitate, împotriva burgheziei, a alcoolismului, a pedepsei cu moartea, a cancerului, a rasismului – la nevoie contra războiului din Vietnam sau contra războiului în general. Dar anihilarea vieții pe Pământ? Asta depășește

Înțelegerea fiecăruia dintre noi, e ceva „irealizabil”. Aproape că ți-e rușine să vorbești despre asta, simțindu-te suspectat de a căuta efecte facile prin recurgerea la o temă care totuși este cel mai mare anti-efect care poate fi găsit”.

Și încă:

„Astăzi, când suntem confrunțați cu pericolul stingerii întregii vieți de pe Pământ, același mecanism irațional se opune conștientizării acestui pericol și reacțiilor de apărare necesare la cei mai mulți dintre noi, inclusiv la „elitele” intelectuale și științifice din toate țările. Putem doar spera că poate fi surmontat de către unii printr-un efort susținut și conștientizarea unor astfel de mecanisme inhibitorii”.

De când a fost scris textul acesta, ba și mai recent, am auzit deseori emițându-se în congrese științifice ideea asta, cum că descoperirile prea periculoase ar trebui să fie cenzurate sau suprimate. La începutul acestui an, la reuniunea „Asociației engleze pentru progresul științei”, a fost citat ca exemplu al unei astfel de descoperiri care-ar trebui cenzurate posibilitatea ca diversele varietăți ale speciei umane să nu fie la fel de inteligente. Savanți de primă mână au afirmat că o astfel de descoperire ar încuraja rasismul într-așa o proporție, încât ar trebui

împiedică publicarea prin toate mijloacele. I-am vedea deci foarte bine pe unii savanți eminenți de-ai zilelor noastre raliindu-se la tabăra „Oamenilor în negru”.

Se pare, într-adevăr, că descoperirile acestea prea periculoase pentru a fi revelate există la fel de bine în cadrul științelor zise exacte, precum și în cazul științelor zise false, acelea pe care îmi place mult mai mult să le numesc para-științe.

Dar e prea mult timp de când distrugerea sistematică a cărților sau documentelor conținând descoperiri periculoase a fost practică, înainte sau chiar în momentul publicării lor. Așa s-a întâmplat de-a lungul întregii Istории. E ceea ce vom încerca noi să demonstrăm.

1.

CARTEA LUI TOTH

Sir Mortimer Wheeler, celebrul arheolog englez, a fost în stare să scrie: „Arheologia nu este o știință, ci o vendetta”.

Nicăieri nu este mai adevărată această afirmație ca în domeniul arheologiei egiptene, unde se confruntă cu ferocitate arheologi romantici și arheologi clasici. Pentru arheologii clasici, arheologia egipteană nu ridică nicio problemă și descoperim aici o trecere continuă de la neolitic la o formă de civilizație mai avansată, trecere care are loc într-o manieră absolut naturală. Pentru arheologii romantici, dimpotrivă, ca și pentru cercetătorii independenți, care nu aparțin clanului arheologiei oficiale, antichitatea Egiptului este cu mult mai importantă, iar problemele care n-au fost elucidate, cu mult mai numeroase decât s-ar crede. Dintre adversarii arheologiei clasice egiptene am să aleg două nume, René Schwaller de Lubicz și C. Daly King. Primul, născut în 1891 și mort în 1961, a scris, mai ales, *Aor, Adam, omul roșu* (ediție particulară, nepusă în comerț, 1925), *Chemarea focului*

(ediție particulară, nepusă în comerț), *Aor, viața și opera* (Paris, Editions de la Colombe, 1963), *Regele teocrației faraonice* (Paris, Flammarion, 1961), *Miracolul egiptean* (Paris, Flammarion, 1963), *Templul omului Apet de la sud de Luksor* (în depozit la Dervy, Paris, 1957, 3 vol.). *Despre ezoterism și simbolism* (Paris, La Colombe, 1960) ca și diverse articole în „Les Cahiers du Sud”, la Marsilia, mai ales în numărul 358. A fost mai întâi pictor, elev de-al lui Matisse. În timpul marelui război a fost chimist militar, iar chimia l-a dus la alchimie. Formă atunci un grup, botezat Frația Veghetorilor. Din grupul acesta făceau parte, mai ales, Henri de Régnier, Paul Fort, André Spire, Henri Barbusse, Vincent d'Indy, Antoine Bourdel, Fernand Léger și Georges Polti.

În interiorul grupului, un cerc ezoteric închis, Frații Ordinului Mistic al Reînvierii, studia un anumit număr de probleme, printre care și aceea a civilizațiilor dispărute. Schwaller de Lubicz, stabilit la Saint-Moritz, apoi la Palma de Majorca, după care la Loukson, studia secretele Egiptului.

Un număr de egiptologi, cum ar fi Alexandre Variile, se raliară la punctul lui de vedere. Alții, dimpotrivă, se opuseră cu violență și se instalează o vendetta care încă mai

durează.

În ceea ce-l privește pe C. Daly King, acesta e un savant cât se poate de oficial, psiholog materialist, autorul a trei tratate clasice folosite în învățământul din țările anglo-saxone: *Dincolo de comportamentism* (1927), *Psihologie integrativă* (în colaborare cu W.M. Și H.E.H. Marston) (1931) și *Psihologia conștiinței* (1932).

C. Daly King își trecu, în 1946, la Yale, o teză de doctorat în fizică despre fenomenele electromagnetice care se produc în timpul somnului. Apoi se aplecă asupra stărilor superioare de conștiință, stări în cursul cărora ești mai treaz decât în timpul veghii normale, ceea ce duse la o altă carte clasică, *Stările conștiinței omenești* (University Books, NY, 1963).

Moare în timp ce corecta șpalturile acestei cărți și când pregătea o lucrare importantă despre științele spiritului în Egiptul antic¹.

Poate că singurul punct comun între Schwaller de Lubicz și C. Daly King este nivelul ridicat al cunoștințelor lor științifice. Or, aceste două spirite foarte diferite se întâlnesc în două concluzii esențiale. Mai întâi,

¹ Ca fapt divers, este același C. Daly King căruia i-au apărut traduceri de romane polițiste în Franța, înainte de război, în colecția „L'Empreinte”.

considerabila antichitate a civilizației egiptene, cel puțin 20.000 de ani, poate chiar 40.000; apoi, stadiul avansat al cunoștințelor în Egiptul antic, atât în ceea ce privește universul exterior, cât și spiritul uman. Să confruntăm acest punct de vedere cu cel al arheologiei oficiale. După aceasta, acum 6.000 de ani, egiptenii încă mai erau membrii unor triburi sălbatice. Un interpret serios și recunoscut al arheologilor oficiali, Leonard Cottrell, în *Penguin Book of Lost World*, la pagina 18, scrie: „S-a întâmplat ceva care, într-un timp remarcabil de scurt, transformă acest conglomerat de triburi semiarabe ce trăia pe malurile Nilului într-un Stat extrem de civilizat, care dură 3.000 de ani. Cât privește natura a ceea ce s-a întâmplat, nu putem decât să încercăm să ghicim. Dar dovezile arheologice ne furnizează mai multe indicii și se poate spera că descoperiri viitoare vor acoperi golurile”.

Arheologii romantici și cei disidenți ripostează la aceasta, că transformarea brutală n-a avut loc niciodată. După dâșii, civilizația egipteană n-are nicio legătură cu primitivii care le erau contemporani, așa cum primitivii din Noua Guinee sunt contemporanii noștri. După dâșii, originile civilizației egiptene sunt în altă parte și încă n-au fost găsite.

Cea mai mare parte a arheologilor din Africa eliberată sunt de această părere, iar unii dintre ei se gândesc chiar că vechii egipteni erau negri și că trebuie căutate în Africa originile secrete ale Egiptului.

În această ipoteză, a unei foarte vechi civilizații preegiptene, trebuie să ne plasăm pentru a examina problema *Cărții lui Toth*.

Toth este un personaj mitologic mai mult divin decât uman care, după toate documentele egiptene pe care le avem, a precedat Egiptul. În momentul nașterii civilizației egiptene, preoții și faraonii ar fi posedat *Cartea lui Toth*, constituită, foarte probabil, dintr-un sul sau dintr-o serie de foi care ar fi conținut toate secretele diverselor lumi și care ar fi conferit puteri considerabile deținătorilor acesteia.

În 2.500 î. Hristos egiptenii scriau deja și făceau cărți. Acestea sunt scrise pe papirus. Cuvântul biblie, care înseamnă carte, derivă de la numele portului Byblos, din Liban, care era principalul port pentru exportul sulurilor de papirus. În literatura egipteană, din 2.500 î. Hristos, se găsesc deja tratate de știință și de medicină, texte religioase, manuale și chiar lucrări științifico-fantastice.

Mai ales istoria aventurilor faraonului Snofru, tatăl lui

Keops, este un veritabil roman de anticipație, cu invenții extraordinare, cu monștri și mașini. Ar putea fi publicat și astăzi.

Cartea lui Toth probabil că se prezenta ca un papirus foarte vechi, recopiat în secret de mai multe ori, a cărui vechime ar ajunge la 10.000 sau chiar 20.000 de ani. Dar un obiect material nu este deloc un simbol.

Obiect material, deci putând fi distrus, mai ales de foc. O să vedem că așa s-a și întâmplat.

Dar să ne ocupăm mai întâi de Toth. E reprezentat ca ființă umană cu cap de pasăre ibis. Ține în mână un condei de trestie și o paletă cu cerneală, aceea care se folosea pentru scris pe pergament. Celelalte două simboluri ale sale sunt luna și babuinul. După cele mai vechi tradiții, el a inventat scrisul și a servit de secretar la toate reuniunile zeilor.

Se face apropierea între el și orașul Hermopolis, despre care se știu puține lucruri, și cu regatele subterane, despre care se știe și mai puțin. Ca urmare, Toth a fost identificat cu Hermes.

I-a transmis umanității scrisul și a scris o carte fundamentală, această faimoasă *Carte a lui Toth*, străveche între cele mai străvechi, care include secretul

puterii nelimitate.

O primă aluzie la această carte apare în papirusul de la Turis, descifrat și publicat la Paris în 1868. Acest papirus descrie o conspirație magică împotriva faraonului, conspirație ce viza distrugerea acestuia prin vrajă, precum și pe a principalilor lui consilieri cu ajutorul statuetei din ceară cu chipul acestora. Represiunea a fost feroce. Patruzeci de ofițeri și șase mari dame de la Curte au fost condamnați la moarte și executați. Alții s-au sinucis. Cartea blestemată a lui Toth a fost atunci arsă pentru prima dată.

Această carte apare mai târziu în istoria Egiptului în mâinile lui Khanuas, fiul lui Ramses al II-lea. Acesta ar fi deținut exemplarul original, scris chiar de mâna lui Toth, și nu de cea a unui scrib. Potrivit documentelor, cartea îți permitea să te uiți direct la soare. Dădea putere asupra pământului, a oceanului și a corpurilor cerești, îți dădea puterea de a interpreta mijloacele secrete pe care le folosesc animalele pentru a comunica între ele. Îți permite să învii morții, să acționezi de la distanță. Toate acestea ne sunt raportate de documentele egiptene ale epocii.

Desigur că o astfel de carte este un pericol de nesuportat. Khanuas arde cartea originală sau pretinde că

ar fi făcut-o. Același text susținând că această carte ieșită din foc este indestructibilă prin foc, aventura devine contradictorie. Dar această „dispariție” nu e decât provizorie, dacă a avut loc. Cartea reapare pe stela Metternich, numită astfel pentru că i-a fost oferită lui Metternich de către Mohamad Aii Pașa. A fost descoperită în 1828 și datează din anul 360 înainte de Hristos. Pe scara istoriei egiptene, e un document modern, deci. Se pare, în plus, că te apără de mușcătura scorpionilor, calitate greu de verificat, scorpionii fiind rari în Austria. Stela reprezintă, în orice caz, mai mult de trei sute de zei, printre aceștia fiind zeii planetelor ce se învârtesc în jurul altor stele – nu inventez nimic, cea mai mare parte a descifratorilor moderni ai stelei Metternich spun că i-ar interesa pe autorii de science-fiction.

Toth însuși anunță, pe această stelă, că a pus să-i fie arsă cartea și că l-a alungat pe demonul Set și pe cei șapte stăpâni a răului.

De data asta problema pare a fi reglată. În anul 360 î. H., *Cartea lui Toth* este distrusă în mod solemn. Totuși, istoria nu face decât să înceapă. De prin 300 î. H. Îl vedem pe Toth apărând ca identificat cu Hermes Trismegistul, fondatorul alchimiei. Orice magician care se respectă, mai

ales la Alexandria, pretinde că ar poseda *Cartea lui Toth*, dar nu apare nici data și cartea în sine: de fiecare dată când un magician se laudă că ar avea-o, un accident îi întrerupe cariera.

Între începutul secolului I î.e.n. și sfârșitul secolului II e.n., apar numeroase cărți care constituie împreună *Corpus hermeticum*. Începând cu secolul V, aceste texte sunt colecționate și pot fi găsite aici referiri la *Cartea lui Toth*, dar niciodată și o indicație precisă care-ar permite să fie regăsită. Textele cele mai celebre ale acestei serii se numesc *Asclepius*, *Kore Kosmu* și *Poimandres*. Toate se referă la *Cartea lui Toth*, dar niciodată nu este citată direct, nici nu oferă mijlocul de a fi consultată.

Asclepius furnizează totuși imagini stranii ale puterii civilizațiilor dispărute:

„Strămoșii noștri descoperiseră arta de a crea zei. Ei fabricară statui și, pentru că nu știau să creeze suflete, Chemară spiritele demonilor și îngerilor și le introduseră, grație misterului sacru, în imaginile zeilor, astfel încât aceste statui au primit puterea de a face binele și răul”.

Astfel ar fi fost creați zeii Egipteni și Toth însuși.

Creați de către cine? Asta nu ni se spune. De marea civilizație care a precedat Egiptul.

După *Asclepius*, zeii aceștia erau încă prezenți și activi pe vremea lui Hristos: „Ei trăiesc într-un oraș mare din munții Libiei, dar n-am să spun mai mult”.

Ansamblul acesta de scrieri ermetice poate fi găsit, printre altele, publicat de Nock și Festugiere, în *Corpus hermeticum* (seria Bude, Paris, 1945-54). Chiar considerate ca ținând de științifico-fantastic, textele acestea au de ce excita imaginația. Sfântul Augustin și numeroși alți teologi și filosofi s-au interesat de ele îndeaproape.

Cu siguranță, aceste texte sunt cele care au propagat *Cartea lui Toth*. Aceasta apare atât de des din secolul al V-lea al erei creștine până-n zilele de astăzi, încât te poți întreba cum a fost reprodusă înainte de inventarea tiparului și a fotografiei. Inchiziția a ars-o de vreo treizeci de ori și ar fi necesară o carte întreagă pentru a enumera accidentele bizare care li s-au întâmplat celor ce pretindeau că posedă *Cartea lui Toth*.

Oricum ar fi, nu a fost văzută vreodată imprimată sau reprodusă în vreun fel. Din secolul al XV-lea a început să circule o legendă ciudată. Potrivit acesteia, societatea secretă care deținea *Cartea lui Toth* ar fi vulgarizat un rezumat, un fel de fișier la care avea acces oricine. Acest

fișier n-ar fi altceva decât faimosul joc de tarot. Această idee este exprimată pentru prima dată explicit într-o carte a lui Antoine Court de Gebelin, *Lumea primitivă*. Court de Gebelin, om de știință, membru al Academiei regale de la La Rochelle, și-a publicat lucrarea aceasta în nouă volume, între 1773 și 1783. Pretinde aici că ar fi avut acces la o veche carte egipteană scăpată de la distrugerea Alexandriei și declară, apropo de această carte: „Conține învățătura lor perfect conservată asupra celor mai interesante subiecte. Cartea aceasta a Egiptului antic este jocul de tarot – noi o avem în cărți de joc”.

Pasajul ăsta nu-mi pare prea clar. Autorul vrea să spună că exista deja un joc de tarot în biblioteca din Alexandria? Sau vrea să spună că o carte egipteană scăpată din dezastrul Alexandriei afirma că jocul de tarot era un fișier, un rezumat al învățăturilor din *Cartea lui Toth*?

Nu știu nimic în această privință. Ceea ce-i sigur e că jocul de tarot a făcut obiectul, mai ales în epoca contemporană, unor studii foarte interesante, iar printre acestea, acela rămas, din nefericire, inedit, al pictorului contemporan Baskine.

Pentru a rămâne în domeniul faptelor, putem nota că jocul de tarot iese la suprafață către anul 1100. El avea, și

Încă mai are și astăzi, 78 de cărți și de obicei se spune că jocul cu 52 de cărți de joc și cel care servește la ghicirea viitorului derivă din acela. E o idee acceptată, falsă ca cele mai multe idei acceptate.

La origine, cărțile acestea se numeau *nabi*, cuvânt italian care înseamnă profet. Nu se cunoaște originea cuvântului tarot.

Poate fi manifestat cel mai mare scepticism în fața ipotezei potrivit căreia taro, pronunția franceză a cuvântului tarot, ar fi o anagramă a lui orta sau *ordinul templului*. Cu anagrame ajungi oriunde. E posibil ca templierii să fi primit și să fi avut tarot-uri, dar nimic nu ne dovedește că le-ar fi răspândit în jurul lor. Bibliotecarul Instrucției publice sub Napoleon al III-lea, Christian Pitois, spune în a sa *Istorie a Magiei*, apărută în 1876, că cele mai importante secrete științifice ale Egiptului dinainte de distrugerea civilizației sale sunt gravate pe tarot-uri și că aici se găsește esențialul *Cărții lui Toth*.

N-am nimic împotrivă, dar mi-ar plăcea niște precizări ceva mai convingătoare. În simboluri extrem de vagi, cum sunt tarot-urile, poți găsi, și chiar a fost găsit, orice. Până la noi probe, povestea aceasta a *Cărții lui Toth* rezumată de tarot-uri mi se pare o legendă.

În secolul al XVIII-lea, orice șarlatan care se respectă pretinde că posedă *Cartea lui Toth*. Nimeni n-a putut-o arăta și mulți au murit pe rugurile Inchiziției din cauza aceasta, până-n 1825. În 1825, într-adevăr, Inchiziția încă mai ardea în Spania.

În secolul al XIX-lea, ca și în al XX-lea, nu lipsesc șarlatan-i care să pretindă că au papirusul sau *Cartea lui Toth* (care, ca fapt divers, apare în celebrul roman al lui Gaston Leroux, *Fotoliul bântuit*).

Dar nimeni n-ar mai îndrăzni să o publice, accidenteale survenite posesorilor săi multiplicându-se prea mult.

Dacă există, așa cum cred eu și cum va încerca să demonstreze cartea de față, o asociație internațională a Oamenilor în negru, aceasta ar trebui să fie contemporană cu cel mai vechi Egipt și să-și exercite activitatea încă de atunci. Se găsesc trimiteri la acest subiect la autori serioși ca C. Daly King, care face aluzie la grupări contemporane ce cunoșteau și foloseau secretele din *Cartea lui Toth*. C. Daly King pretinde că Orage și Gurdjieff făceau parte din astfel de grupări. Nu l-am cunoscut pe Orage, dar pe Gurdjieff da, ar acesta era un farsor.

În acest caz concret, buna credință a lui C. Daly King a putut fi păcălită. El scrie totuși că nu poți ajunge să obții

conștiința superioară după metoda egipteană doar prin eforturi personale și, după dânsul, a efectua o astfel de tentativă fără a fi îndrumat poate fi extrem de periculoasă. Asta poate avea consecințe dintre cele mai grave, mai ales poate produce răni.

Tot după dânsul, „doar o organizație de persoane calificate și eficiente poate învăța această tehnică, doar în interiorul unei astfel de organizații poate fi aplicată disciplina corespunzătoare. Îl avertizez pe cititor, pe cel mai serios ton posibil, să nu se apuce de experiențe de unul singur. Totuși, tehnica aceasta constituie un mijloc practic **pentru** activarea conștiinței omenești”.

Dacă o astfel de organizație există, ea trebuie neapărat să aibă *Cartea lui Toth* sau ce-a mai rămas din ea. Iar dacă egiptenii au aplicat papirusului aceleași tehnici de conservare ca și mumiilor, nu-i deloc absurd să ne gândim că un papirus a putut rezista până-n secolul al XIX-lea, după care ar fi putut fi fotografiat. Doar dacă organizația despre care este vorba n-a cunoscut fotografiatul cu mult înaintea secolului al XIX-lea, ceea ce nu-i exclus.

Thurloe, cumnatul lui Cromwell și șeful poliției sale secrete, pare să fi folosit în cabinetul său negru o tehnică analoagă fotografiei.

A putut fi descifrat acest text? Aici intrăm din nou în cearta dintre egiptologi. Sax Rohmer a scris, referitor la egiptologii oficiali: „Dacă i-ai pune pe toți la fiert și ai distila fluidul astfel obținut, n-ai extrage niciun microgram de laginație”. Pare să fie foarte adevărat. Se pare că au existat, cel puțin către 1920, arheologi neoficiali capabili într-adevăr să traducă hieroglifile. Schwaller de Lubicz pare să fi primit învățătura unor astfel de specialiști. Așa încât nu se poate respinge aprioric existența unui mic grup, la fel de activ în 1971 după Hristos, ca și în 1971 înainte de Hristos, care ar poseda câteva elemente ale științei secrete.

Iată, după C. Daly King, un exemplu din această știință secretă: „În Egipt existau veritabile școli, iar Marea Școală, aceea care se ținea în piramide, era cu adevărat serioasă. Specialitatea ei era cunoștința obiectivă, reală a universului real. Iar una din posibilitățile oferite studenților era aceea de a folosi, cu ajutorul unui curs studiat cu grijă, funcțiunile naturale, dar nebănuite, ale propriului corp pentru a-i transforma din ființe subumane, cum suntem cu toții, în ființe veritabile.

Marea Școală pusese la punct o știință pe care n-o cunoșteam: *optica psihologică*. Aceasta îți permitea să

studiezi oglinzi care nu reflectau decât ceea ce era rău într-o față care li se oferea. O astfel de oglindă se numea ankh-en-maat, oglinda adevărului. Candidatul admis la Marea Școală nu mai vedea nimic în oglindă, pentru că se purificase până la eliminarea a tot ceea ce era rău în el. Un astfel de candidat se numea *Maestru al oglinzii pure*”.

Toate astea îți dau dorința de a ști mai mult. Dar e de înțeles ca unii să se gândească la faptul că umanitatea nu este pregătită să primească aceste cunoștințe și ca o organizație de Oameni în negru să facă totul pentru a împiedica publicarea *Cărții lui Toth*.

Până astăzi se pare c-a reușit pe deplin.

Cum nu știu ce conține cartea respectivă, mi-e greu să-mi dau cu părerea. S-ar putea să existe într-adevăr secrete prea periculoase ca să fie cunoscute, iar cel al *opticii psihologice* mi se pare că face parte dintre acestea. Dar mai există și fanatici, și superstițioși.

Spre folosința acestor superstițioși, ca o paranteză, să semnalăm că s-a făcut o statistică exactă a duratei medii de viață a tuturor celor ce-au participat la deschiderea mormântului lui Tut Ankh Amon. În medie, viața acestora a fost mai lungă decât cea a contemporanilor lor. Să nu admitem deci fără a verifica, toate poveștile cu morminte

blestемate și blestемe de-ale faraonilor. Dar mormântul lui Tut Ankh Amon a fost cu adevărat deschis.

Pe de altă parte, un oarecare papirus egiptean care anunță „cunoașterea tuturor secretelor cerului și pământului” nu descrie, de fapt, decât rezolvarea ecuațiilor de gradul I. E deci posibil ca adversarii *Cărții lui Toth* să dramatizeze prea mult situația.

E la fel de posibil să aibă dreptate.

Ceea ce e sigur este că dacă ar exista vreo traducere de-a *Cărții lui Toth*, sprijinită de probe și cu fotografia textului original, orice editor ar ezita, fără îndoială, înainte de a o publica. Chiar și eu.

COMPLETARE LA CAPITOLUL I

Cum a găsit Nefer-Ka-Ptah „Cartea lui Toth”.

Am aflat această istorisire naivă, dar autentică, în *înțelepciunea egiptenilor* de Brian Brown (New York, Brentano's, 1928), citată de Lin Carter într-o antologie, *Orașe de aur, departe*.

Papirusul egiptean din care este extrasă această poveste datează de vreo treizeci și trei de secole.

Nefer-Ka-Ptah dădu de urma *Cărții lui Toth* datorită unui preot antic. Cartea era păzită de șerpi și scorpioni, mai ales de un șarpe nemuritor. Era ascunsă într-o succesiune de recipiente aflate unele în altele, care zăceau pe fundul unui râu. Ajutat de un magician, preot al lui Isis, Nefer-Ka-Ptah ridică cutia cu ajutorul unui mecanism magic. Îl tăie atunci pe șarpele cel nemuritor în două și îngropă bucățile în nisip, la o distanță suficientă una de cealaltă astfel încât să nu se poată apropia. Citi după aceea prima pagină a cărții și înțelese cerul, Pământul, abisul, munții și marea, limbajul păsărilor, al peștilor și al animalelor. Citi a doua

pagină și văzu Soarele strălucind pe cerul nopții, iar în jurul Soarelui formele masive ale zeilor înșiși.

Se întoarse atunci acasă, își procură papirus proaspăt și o oală cu bere, scrise formulele secrete ale *Cărții lui Toth* pe papirus, le spală cu bere, pe care o bău. Astfel toată înțelepciunea marelui magician se află în el.

Dar Toth reveni de pe tărâmurile morților și se răzbună teribil. Fiul lui Nefer-Ka-Ptah, apoi el însuși și soția muriră. Fu înmormântat cu onorurile datorate unui fiu de rege, iar cartea secretă a lui Toth odată cu dânsul.

Se pare că nu pentru totdeauna. Pentru că, de-a lungul secolelor, *Cartea lui Toth* reapare. O legendă posterioară zice că mumia lui Nefer-Ka-Ptah, cu mâinile strânse pe *Cartea lui Toth*, ar fi fost regăsită de Apollonius din Tyana.

2.

CE S-A DISTRUS LA ALEXANDRIA

Distrugerea marii biblioteci din Alexandria a fost desăvârșită de arabi în anul 646 al erei creștine. Dar această distrugere a fost precedată de altele, iar înverșunarea în a face să dispară această colecție fantastică a cunoașterii este de o semnificație aparte.

Biblioteca din Alexandria pare să fi fost fondată de Ptolemeu I s-au de Ptolemeu al II-lea. Orașul în sine, după cum o arată și numele, fusese înființat de Alexandru cel Mare în iarna anului 331/330 înainte de Hristos. Se scurseră deci aproape 1000 de ani până când biblioteca să fie complet distrusă.

Alexandria a fost, poate, primul oraș din lume construit complet din piatră, fără a se folosi în niciun fel lemnul. Biblioteca avea zece săli mari și camere separate pentru cercetători. Se mai discută încă despre data exactă a fondării și numele fondatorului, dar adevăratul fondator, în sensul de organizator și creator al bibliotecii, nu doar al regelui care domnea pe atunci, pare să fi fost un personaj

numit Demetrios din Phalera.

De la început, el strânse șapte sute de mii de cărți, cărora le adăugă mereu altele. Cărțile erau cumpărate cu banii regelui.

Acest Demetrios din Phalera, născut între 354 și 348 î. H., pare să-l fi cunoscut personal pe Aristotel. În 324 î.e.n. Apare ca orator public, în 317 este ales guvernator al Atenei, pe care-o conduce timp de zece ani, din 317 până în 307 î. H.

Impuse un anumit număr de legi, mai ales una referitoare la reducerea luxului în cazurile de înmormântare. Pe vremea lui, Atena număra 90.000 de locuitori, 45.000 de străini admiși și 400.000 de sclavi. În ce privește persoana însăși a lui Demetrios, istoria ni-l prezintă ca pe arbitrul eleganței țării sale. A fost primul atenian care și-a decolorat părul în blond cu ajutorul apei oxigenate.

După aceea fu alungat de la guvernare și se duse la Teba. Acolo scrisese un mare număr de lucrări, printre care una cu un titlu ciudat, *Pe marginea fasciculului de lumină din cer*, care este, probabil, prima lucrare despre farfuriile zburătoare.

În 297 î.e.n., faraonul Ptolemeu îl convinge să vină să se

instaleze la Alexandria. Atunci fondează biblioteca. Ptolemeu I moare în 283 î. H. Și fiul său, Ptolemeu al II-lea, îl exilează pe Demetrios la Busiris, în Egipt. Acolo este mușcat de un șarpe veninos și moare.

Demetrios a devenit celebru în Egipt ca mecenat al științelor și artelor, în numele lui Ptolemeu I. Ptolemeu al II-lea continuă să se intereseze de bibliotecă, precum și de științe, mai ales de zoologie. Îl numește bibliotecar pe Zenodotus din Efes, născut în 327 î. H., căruia nu i se știe data morții.

După care, o succesiune de bibliotecari, de-a lungul secolelor, măriră biblioteca prin acumulare de pergamente, papirusuri, gravuri și chiar cărți *imprimare*, dacă ar fi să ne încredem în unele tradiții. Biblioteca posedă deci documente absolut inestimabile. Colecționează însă și inamici, mai ales la Roma.

Există documente care ne permit să reconstituim o listă destul de credibilă a bibliotecarilor de până la 131 î.e.n.:

de la până la (î.H.)

Demetrios din Phalera? 282

Anodotus din Efes 282 260

Climachus din Cyrene 260 240

Apolonius din Rodos 240 230

Demosthene din Cyrene 230 195

Aristophan din Bizanț 195 180

Apolonius Eidograful 180 160

Aristarch din Samothrace 160 131

După aceasta informațiile devin vagi. Se știe că unul din bibliotecari s-a opus violent unui prim jaf al bibliotecii de către Iulius Cezar, în anul 47 î. H: „dar Istoria nu i-a reținut numele. Ceea ce-i sigur este că, în epoca lui Iulius Cezar deja, biblioteca din Alexandria, are reputația bine stabilită că ar conține cărți secrete care ar da o putere practic nelimitată.

În momentul în care Cezar ajunge la Alexandria, biblioteca are cel puțin șapte sute de mii de manuscrise. Care? Și de ce începe lumea să se teamă de unele dintre ele?

Documentele care au supraviețuit ne dau o idee destul de exactă. Erau mai întâi cărțile în greacă. Categorie niște comori: toată partea care ne lipsește din literatura greacă clasică. Dar printre aceste manuscrise, se pare că nu se afla ceva periculos.

În schimb, ansamblul operei lui Beros avea de ce să neliniștească. Preot babilonian refugiat în Grecia, Beros ne-a lăsat povestea unei întâlniri cu extraterestrii:

misterioșii Apkallus, ființe asemănătoare peștilor, care trăiau în niște costume de scafandru, și care le-ar fi adus oamenilor primele cunoștințe științifice.

Beros trăise în timpul lui Alexandru cel Mare, până-n vremea lui Ptolemeu I. Fusesse preot al lui Bel-Marduk, la Babilon. Era istoric, astrolog și astronom. Inventase cadranul solar semicircular. Emisese o teorie a ciocnirilor dintre razele Soarelui și cele ale Lunii, care anticipează lucrările cele mai moderne referitoare la interferența luminii. I se poate fixa viața între 356 î.e.n. și 261 ca an al morții. O legendă contemporană spune că faimoasa Sibila, care profetea, îi era fiică.

„Istoria lumii” de Beros, care descria primele sale contacte cu extraterestrii, s-a pierdut. Rămân câteva fragmente, dar ansamblul operei era la Alexandria. Inclusiv ceea ce-l învățaseră extraterestrii.

Se mai găsea la Alexandria opera completă a lui Manethon. Acesta, preot și istoric egiptean, contemporan cu Ptolemeu I și al II-lea. Cunoscuse toate secretele Egiptului. Chiar și numele îi poate fi interpretat ca „mult-iubit de Toth” sau „care deține adevărul lui Toth”.

Era omul care știa totul despre Egipt, citea hieroglifile, avea contacte cu ultimii preoți egipteni. Ar fi scris el însuși

opt cărți și ar fi concentrat la Alexandria patruzeci de suluri de pergament extrem de bine alese, care conțineau toate secretele Egiptului și, probabil, *Cartea lui Toth*. Dacă această colecție ar fi fost conservată, am fi știut, probabil, tot ce trebuie știut despre secretele egiptene. Fără îndoială că asta s-a și vrut să se împiedice.

Biblioteca din Alexandria avea, de asemenea, operele unui istoric fenician, Mochus, căruia i se atribuie inventarea teoriei atomice.

Mai conținea manuscrise indiene extrem de rare și prețioase.

Din toate aceste manuscrise nu rămâne nicio urmă. Știm numărul total al sulurilor atunci când a început distrugerea: cinci sute treizeci și două de mii opt sute. Știm că exista o secție care-ar putea fi numită „Științe matematice” și o alta de „Științe naturale”. Exista și un catalog general, care-a fost distrus, de asemenea.

Cezar e cel ce-a inaugurat aceste distrugerii. A luat un număr de cărți, a dat foc unei părți și a păstrat restul. De altfel mai planează o oarecare incertitudine și-n zilele noastre asupra acestui episod și, 2000 de ani după moarte, Iulius Cezar are partizani și adversari. Primii spun că n-a ars niciodată cărți chiar în bibliotecă; mai mult, un

anumit număr din acestea, gata de a fi îmbarcate pentru Roma, au ars într-un hangar de pe cheiurile portului Alexandria, dar nu romanii sunt cei care ar fi pus focul.

Dimpotrivă, unii adversari de-ai lui Cezar spun că un mare număr de cărți au fost distruse deliberat. Estimarea numărului variază între 40.000 și 70.000.

O teză intermediară avansează ideea că flăcările ce proveneau dintr-un cartier în care se duceau lupte ar fi ajuns până la bibliotecă și ar fi distrus-o din întâmplare.

În orice caz, pare sigur că distrugerea n-a fost totală. Adversarii, ca și partizanii lui Cezar, nu fac referiri precise, contemporanii nu spun nimic, iar relatările cele mai apropiate de eveniment îi sunt posterioare acestuia cu două secole.

Cezar însuși în operele sale, nu scoate un cuvânt. Pare să fi „ales” unele cărți care i se păreau deosebit de interesante.

Cea mai mare parte a specialiștilor în istorie egipteană cred că localul bibliotecii trebuie să fi fost de mari dimensiuni, pentru că adăpostea șapte sute de mii de volume, săli de lucru, cabinete particulare și că un monument de asemenea importanță ce se găsea doar la marginea incendiului n-a putut fi complet distrus. E posibil

ca incendiul să fi consumat stocurile de grâu, ca și sulurile de papyrus nescris. Nu e sigur c-ar fi devastat o mare parte a depozitului însuși, e sigur că nu l-a distrus complet. Mai e sigur și că o cantitate de cărți considerate ca extrem de periculoase au dispărut.

Următoarea ofensivă serioasă împotriva bibliotecii pare să fi fost lansată de împărăteasa Zenobia. Încă o dată, distrugerea n-a fost totală, dar dispărură cărți importante. Cunoaștem motivul ofensivei pe care o lansă după dânsa împăratul Dioclețian (284-305). Documente contemporane concordă asupra acestui subiect.

Dioclețian voia să distrugă toate lucrările care ofereau secretele fabricării aurului și argintului. Altfel spus, toate lucrările de alchimie. Pentru că se gândea că dacă egiptenii ar fi putut fabrica după planul inimii aur și argint, și-ar fi procurat mijloacele de a ridica o armată și de a lupta împotriva imperiului. Dioclețian însuși, fiu de sclavă, fusese proclamat împărat la 17 septembrie 284. Era, se pare, un persecutor înăscut: ultimul decret pe care-l semna, înaintea abdicării de la 1 mai 305, ordona distrugerea creștinismului. Dioclețian se lovi în Egipt de o revoltă puternică și începu în iulie 295 asediul Alexandriei. Ocupă orașul, ceea ce dădu ocazia unor masacre

înfiorătoare. Totuși, potrivit legendei, calul lui Dioclețian făcu un pas greșit pe când intra în cetatea cucerită și Dioclețian interpretează acest incident ca pe-un mesaj al zeilor care-i comandau astfel să cruțe orașul.

Luarea Alexandriei fu urmată de scotoceli sistematice care urmăreau să strângă la un loc manuscrisele de alchimie. Și toate câte au fost găsite au fost distruse. Ele conțineau, se pare, cheile esențiale ale alchimiei care ne lipsesc pentru înțelegerea acestei științe, acum când știm că transmutările metalice sunt posibile. (De văzut, pe această temă, în aceeași colecție, lucrarea lui Jacques Sadoul, *Comoara alchimistilor* ².) Nu avem lista manuscriselor distruse, dar legenda ne informează că unele dintre ele erau opera lui Pitagora, a lui Solomon sau chiar a lui Hermes. Ceea ce este, evident, de reținut cu o relativă rezervă.

Oricum ar fi, documente indispensabile ofereau cheile alchimiei și s-au pierdut pe vecie. Dar biblioteca supraviețui. În ciuda tuturor distrugerilor succesive pe care le avu de suportat, își continuă misiunea până când arabii o făcură să dispară definitiv. Iar dacă arabii o făcură, știau ei de ce. Ei distruseseră deja chiar în Islam – ca și în Persia

² „Aventura Misterioasă”, nr. A 258.

- un mare număr de cărți secrete de magie, de alchimie și de astrologie.

Cuvântul de ordine al cuceritorilor era „nu e nevoie de alte cărți în afara Cărții”, adică a Coranului. Așa încât distrugerea din anul 646 viza mai puțin cărțile blestemate, cât cărțile în general. Istoricul musulman Abdal-Latâf (1160-1231) scria: „Biblioteca din Alexandria a fost nimicită prin flăcări de către Amr ibn-el-As, care acționa la ordinul lui Omar cuceritorul”. Acest Omar se opusese, de altfel, la scrierea de cărți musulmane, tot după același principiu: „cartea lui Dumnezeu ne este de ajuns”. Era un musulman proaspăt convertit, mai fanatic ca oricine, ura cărțile și le distrusese în mai multe rânduri pentru că nu vorbeau despre profet.

Este deci destul de normal ca el să fi definitivat lucrarea începută de Iulius Cezar, continuată de Dioclețian și de alții.

Dacă au mai supraviețuit documente acestor autodafeuri, ele au fost ascunse cu grijă după anul 646 și n-au mai reapărut niciodată. Iar dacă unele grupări secrete posedă actualmente manuscrise provenind de la Alexandria, le ascund cu prudență.

Să reluăm acum examinarea evenimentelor în lumina

tezei pe care-o susținem: existența acestui grup pe care l-am numit Oamenii în negru, care constituie o sinarhie ce vizează distrugerea unui anumit tip de cunoaștere.

Pare evident că grupul acesta s-a demascat în 391, pentru că s-a făcut o cercetare sistematică, sub Dioclețian, și s-au distrus lucrările de alchimie și de magie.

Pare la fel de evident că grupul n-are niciun amestec în evenimentele din 646: atunci a fost suficient fanatismul musulman.

În 1692, un consul de-al Franței, domnul de Maillet, a fost numit la Cairo. El semnalează că Alexandria este un oraș practic gol și complet pustiu. Rarii locuitori, care sunt mai ales hoți, se adăpostesc prin găuri. Ruinele clădirilor sunt abandonate. Pare deci extrem de probabil că dac-au supraviețuit cărți incendiului din 646, acestea nu mai erau la Alexandria în acea vreme; fuseseră evacuate.

Pornind din acest punct, suntem limitați doar la ipoteze.

Să rămânem în planul care ne interesează, adică al cărților secrete care se referă la civilizațiile dispărute, la alchimie, la magie sau la tehnici pe care nu le mai cunoaștem. O să-i lăsăm deci la o parte pe clasicii greci, a căror dispariție este, evident, foarte regretabilă, dar care ies din cadrele subiectului nostru.

Să vedem mai întâi ce-i cu Egiptul. Dacă vreun exemplar al *Cărții lui Toth* a existat la Alexandria, Cezar trebuie să fi pus mâna pe el ca sursă posibilă de putere. Dar, cu siguranță, *Cartea lui Toth* nu era unicul document egiptean din Alexandria. Toate enigmele care mai există încă referitor la Egipt și-ar fi putut găsi soluția dacă atâtea documente egiptene n-ar fi fost distruse.

Iar printre aceste documente, cele ce-au fost vizate în primul rând și cărora li s-au distrus cu grijă originalele, apoi copiile, apoi rezumatele, sunt cele care ne descriau civilizația care a precedat Egiptul cunoscut. E posibil ca unele urme să fi subzistat, dar esențialul a dispărut, iar această distrugere a fost atât de completă și de profundă, încât arheologii raționaliști pretind acum că se poate urmări în Egipt dezvoltarea civilizației din neolitic și până la marile dinastii fără ca să apară ceva ce-ar dovedi existența unei civilizații anterioare.

Așa încât istoria, știința și situarea geografică a acestei civilizații anterioare ne sunt total necunoscute. S-a emis ipoteza c-ar fi vorba de-o civilizație a negrilor. În aceste condiții, originile Egiptului ar trebui căutate în Africa. Poate că la Alexandria au fost nimicite înregistrări, papirusuri sau cărți provenind de la această civilizație dispărută.

Tot așa au fost distruse tratatele de alchimie cele mai detaliate, cele care ar permite într-adevăr obținerea transmutației elementelor. Au fost distruse lucrările de magie. Au fost distruse dovezile întâlnirii cu extraterestrii despre care vorbea Beros în legătură cu acei Apkallus. Au fost distruse... dar cum să continui enumerarea a tot ceea ce nici nu știm? Distrugerea atât de reușită a bibliotecii din Alexandria este, cu siguranță, cel mai mare succes al Oamenilor în negru.

COMPLETARE LA CAPITOLUL 2

Dar piramidele?

Și jur că se vor găsi unii cititori care să-și imagineze că manuscrisele scăpate multiplelor distrugeri ale bibliotecii din Alexandria și-au găsit adăpost în încăperile secrete de sub piramide. Extraordinar este că s-ar putea să nu greșescă total. Misterul Egiptului este departe de-a fi definitiv elucidat.

Să cităm doar, în această privință, două remarci ale egiptologului francez Alexandre Varille. Acesta a murit la 1 noiembrie 1951 într-un accident ciudat, a cărui responsabilitate am fi tentați s-o atribuim Oamenilor în negru. El scria:

„Filosofia faraonică este ignorată pentru că mentalitatea occidentală se arată neputincioasă în descifrarea acestei gândiri”.

Și încă:

„Egiptologia a început să se sterilizeze atunci când a intrat în cadrul oficial al universității și când egiptologii de profesie îi înlocuiește progresiv pe egiptologii de vocație”.

Varille este departe de supraestimarea naivă și dementă a piramidelor. El nu crede însă mai puțin că edificiile egiptene au un sens științific extrem de precis care poate fi descoperit.

Ansamblul acestor secrete științifice ar fi fost redactat de Keops și s-ar fi găsit în același timp într-o carte reprodusă în mai multe exemplare și în unele piramide. Mai ales în cele două piramide mari de la Gizeh.

Cea mai mare parte a acestei cunoașteri trebuie să fi fost distrusă la Alexandria. Dar poate că nu în totalitate. Nu este exclus ca înainte chiar de sosirea lui Cezar, unele documente esențiale să fi fost luate și ascunse. Nu este deloc imposibil să mai existe încă.

Fizicianul american Luis Alvarez a încercat să sondeze marea piramidă cu ajutorul razelor. Primele rezultate par să reveleze întru totul existența camerelor secrete, iar singura problemă acum este să fie descoperite. Sondarea celorlalte piramide și morminte n-a fost făcută. Nu trebuie exclusă o descoperire la fel de importantă ca aceea a mormântului lui Tut Ankh Amon, dar care s-ar referi la documente și nu la obiecte.

3.

STANȚELE DE LA DZYAN

Este greu de spus cine-a făcut aluzie pentru prima dată la o carte adusă în Indii și provenind de pe planeta Venus. Se pare că ar fi astronomul francez Bailly, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, dar e posibil să fie găsite și referiri anterioare.

Francezul Louis Jaccoliot, în secolul al XIX-lea, pare să fi fost primul care-a botezat cartea *Stanțele de la Dzyan*. Începând cu mijlocul secolului al XIX-lea pot fi notate o serie de accidente survenite oamenilor care au pretins că posedă aceste stanțe. Dar istoria *Stanțelor de la Dzyan* ajunge la întreaga ei amploare odată cu ascensiunea și căderea doamnei Blavatsky.

E greu să vorbești despre doamna Blavatsky într-o manieră total imparțială. Părerile sunt foarte împărțite, iar pasiunile, chiar și-n epoca noastră, rămân violente.

Cea mai bună carte franțuzească pe marginea acestui subiect a fost scrisă de

Jacques Lantier: *Teosofia* (CAL). Nu voi reține, în

legătură cu doamna Blavatsky, decât ceea ce mi se pare necesar pentru înțelegerea istoriei fantastice a *Stanțelor de la Dzyan*.

Elena Petrovna Blavatsky s-a născut în Rusia, la 30 iulie 1831, sub semnul unor multiple calamități. Acestea încep de la botez: patrafirul preotului ia foc, acesta are arsuri grave și mai multe persoane din asistență se rănesc din cauza panicii. După acest debut strălucit, de la vârsta de cinci ani Elena Blavatsky răspândește în jurul ei teroarea hipnotizându-și tovarășii de joacă. Unul dintre aceștia se aruncă în râu și se îneacă.

La cincisprezece ani începe să-și dezvolte darurile de clarviziune absolut neașteptate și descoperă, în particular, criminali pe care poliția era incapabilă să-i demaște.

Începe să domnească nebunia, oamenii se gândesc s-o bage pe tânără la închisoare până când o să ofere explicații rezonabile asupra acțiunilor și darurilor sale. Din nefericire intervine familia: o mărită, gândindu-se că o liniștesc, dar ea scapă și se îmbarcă la Odessa pentru Constantinopol. De acolo, ajunge în Egipt.

Încă o dată ajungem pe aceleași piste ca și-n primul capitol: *Cartea lui Toth*, lucrările scăpate de la dezastrul din Alexandria.

Orice-ar fi, la Cairo doamna Blavatsky trăiește cu un magician de origine coptă, în plus mare literat musulman. Acesta îi revelează existența unei cărți blestemată foarte periculoasă, pe care o învață s-o consulte prin clarviziune. Originalul, potrivit magicianului, se află într-o mănăstire din Tibet.

Cartea se numește *Stanțele de la Dzyan*.

După magicianul copt, lucrarea revelează secrete care provin de pe alte planete, referitoare la o istorie veche de sute de milioane de ani.

După cum spune H.P. Lovecraft:

„Teosofii anunță lucruri care ți-ar îngheța sângele în vine de groază dacă n-ar fi enunțate cu un optimism pe cât de dezarmant, pe atât de bigot”.

S-a dorit cercetarea originilor acestor stanțe. Prietenul meu Jacques Van Herp crede că a găsit una din acestea într-un articol obscur din „Asiatic Review” pe care doamna Blavatsky probabil că n-a avut niciodată ocazia să-l consulte.

Se poate spune, cel puțin, că doamna Blavatsky, a cărei imaginație a fost întotdeauna foarte bogată, se ambalează în istorisiri fantastice care corespund unei tradiții foarte vechi. Dacă-am vrea să împingem ipoteza la maximum, ne-

am putea imagina orice. Cazuri de clarviziune cu totul excepționale există. Un alt exemplu bun în această privință este Edgar Cayce (de văzut lucrarea lui Joseph Miliard, *Omul misterului, Edgar Cayce*, nr. A.232 al acestei colecții). Faptul că doamna Blavatsky ar fi citit cu adevărat prin intermediul clarviziunii o lucrare extraordinară poate că nu este cu totul imposibil.

Mai târziu, ea va pretinde că posedă, sub forma unei cărți, aceste *Stanțe de la Dzyan*. Părăsind Cairo, se duce la Paris, unde trăiește din subvențiile tatălui său. După aceea la Londra, apoi în America, unde ia contact cu mormonii și studiază Vaudou.

După care se face bandit în Far West – nu exagerez, e dovedit istoric.

Revine după aceea la Londra, unde pretinde că s-a întâlnit cu un oarecare Kout Houmi Lai Sing. Referitor la acest personaj au fost emise patru ipoteze.

1. N-a existat niciodată, decât în imaginația doamnei Blavatsky.

2. N-a existat niciodată, dar era o proiecție a forțelor mentale provenind de la adepți ce trăiau în Asia.

3. Era un hindus, agent al unei societăți secrete, care-o manipula pe doamna Blavatsky pentru a face din ea

instrumentul independenței Indiei. Această teză pare să fi fost preferată de Jacques Lantier, care este polițist de profesie.

4. Acest personaj era un agent al Intelligence Service.

Cea de-a patra teză se găsește în literatura sovietică, unde doamna Blavatsky și toată operațiunea ei sunt considerate ca un instrument al imperialismului englez.

E nemaipomenit să notezi că, la un secol după evenimente, după mii de articole și sute de cărți, tot nu se știe mai mult despre acest personaj misterios, desemnat prin inițialele K.H., decât la început. Te vezi redus la prezumții și nu este exclus ca cele patru ipoteze propuse mai sus să fie toate false.

Oricum ar fi, K.H. Începe să-i scrie doamnei Blavatsky. O parte a scrisorilor sale a fost publicată. Printre altele, el vorbește aici despre pericolul armelor bazate pe energia atomică și despre necesitatea, în consecință, de a păstra unele secrete. Și aceasta acum o sută de ani! Se va găsi un ecou al acestor scrisori în romanul științifico-fantastic al lui Louis Jacolliot, *Mâncătorii de foc*, unde asistăm deja la conversia totală a materiei în energie.

Scrisorile acestea conțin multe alte lucruri. Pe măsură ce le primește, doamna Blavatsky, femeie incultă, a cărei

biblioteca era formată din romane ieftine cumpărate de prin gări, devine brusc persoana cea mai bine informată, din secolul al XIX-lea, în ceea ce privește științele. E suficient să citești cărți cum ar fi *Doctrina secretă*, *Isis dezvăluită*, *Simbolismul arhaic al religiilor*, pe care le-a semnat, pentru a constata o cultură imensă ce merge de la lingvistică (este prima care studiază semantica sanscritei arhaice) până la fizica nucleară, trecând prin toate cunoștințele epocii sale, ale epocii noastre, plus câteva științe care rămâne încă să fie inventate.

S-a putut invoca faptul că secretarul său, George Robert Stow Mead, era un om foarte cultivat. Dar Mead nu se întâlnește cu doamna Blavatsky decât în 1889 și nu rămăsese cu dânsa decât în ultimii săi trei ani de viață. Mai mult, dacă acest fost student de la Cambridge știa foarte bine toate problemele referitoare la gnosticism, n-avea totuși cultura aceasta universală, atât de avansată pentru epoca aceea, care se manifestă în opera doamnei Blavatsky.

Aceasta a pretins întotdeauna că informațiile îi proveneau de la *Stanțele de la Dzryan*, pe care le consultase mai întâi de la distanță și din care primise ulterior un exemplar în India. Nu se prea știe unde a învățat ea sanscrita: asta face parte din mister.

În 1852, doamna Blavatsky apare din nou în India, revine după aceea la New York și trăiește iar doi ani în Far West. În 1855, din nou la Calcutta, apoi încearcă să pătrundă în Tibet: este respinsă cu energie. Începe atunci să primească avertismente: dacă nu restituie *Stanțele de la Dzian*, o să i se întâmple o nenorocire. Într-adevăr, în 1860 se îmbolnăvește, „timp de trei ani va bântu Europa ca și cum ar fi fost urmărită.

În 1870, revine în orient la bordul unei nave care străbate Canalul de Suez, proaspăt inaugurat. Nava explodează. S-a spus că transporta pulbere pentru tunuri, dar e departe de a se fi dovedit. În orice caz, cea mai mare parte a călătorilor au fost reduși la stadiul de praf atât de fin, încât nu s-a găsit nici măcar o urmă din cadavrele lor. Descrierea exploziei amintește mai degrabă de aceea a unei bombe atomice tactice decât de altceva. Doamna Blavatsky scapă prin nu se știe ce miracol.

Încearcă, după aceea, să organizeze o conferință de presă la Londra. Un nebun (?) trage asupra ei cu pistolul. Declară apoi c-a fost teleghidat, precedându-i astfel pe Lee Harvey Oswald, Shirhan Shirhan și Charles Manșon.

Doamna Blavatsky scapă, dar este extrem de înspăimântată. Organizează o conferință de presă pentru a

prezenta *Stanțele de la Dzian*, gândindu-se că va anihila astfel amenințarea. Dar manuscrisul dispare. Dispare dintr-un seif, modern pentru epoca aceea, care se afla într-un mare hotel.

Doamna Blavatsky este atunci pe deplin convinsă că luptă împotriva unei societăți secrete extrem de puternice. Episodul principal al acestei lupte urma să se producă câțiva ani mai târziu, după ce doamna Blavatsky îl întâlnește în America pe Henry Steel Olcott, om de afaceri american, care se pretindea colonel, cum făceau mulți din compatrioții săi în epocă, de exemplu Buffalo Bill.

Oleett era pasionat de straniu. Doamna Blavatsky i se păru fascinantă. Fondă mai întâi, împreună cu dânsa, un „club al miracolelor”. După aceea o societate pe care vrea mai întâi s-o boteze societate egiptologică. Apoi, urmare a diverselor avertismente, îi schimbă numele în „Societate teosofică”. Suntem în 8 septembrie 1875. Semnele și miracolele se manifestă imediat. Societatea vrea să incinereze rămășițele pământești ale baronului de Palm, aventurier dubios și membru al ei. Incinerarea este cu totul nouă, cel puțin în America. Trebuie o autorizație specială pentru ca societatea teosofică să construiască un crematoriu. De cum a fost instalat aici cadavrul baronului

de Palm, brațul drept al acestuia se ridică spre cer în semn de protest. În același timp, în aceeași clipă, în Brooklyn izbucnește un incendiu gigantic: un mare teatru arde și două sute de locuitori își pierd viața. Întregul oraș tremură.

După ceva timp, se ia hotărârea ca doamna Blavatsky și colonelul Olcott să se ducă în Asia ca să ia contact cu marii Maeștrii ai Lojei Albe. Misiunea este atât de luată în serios de către guvernul Statelor Unite, încât în momentul plecării, în 1878, președintele Rutherford Hayes îi desemnează pe cei doi ca trimiși speciali ai săi, le dă acreditări, autografe și pașapoarte diplomatice. Aceste documente le va evita, mai **târziu**, trimiterea în închisoare, în India, de către englezi, ca spioni ruși. Nu mai lipsea decât spionajul în povestea asta, așa că iată-l!

Pe 16 februarie 1879, expediția ajunge în India. Este primită de Pandit Schiamj Krishnavarma și alți inițiați. Un aspect mai puțin plăcut al recepției: toate documentele și toți bani călătorilor le sunt furați la sosire. Poliția engleză va regăsi banii, dar nu și documentele.

E începutul unui război fără milă care va sfârși catastrofal. Arestările și persecuțiile polițienești se succed. Colonelul Olcott protestează, scoate scrisoarea președintelui Statelor Unite și scrie: „Guvernul Indiei a

primit rapoarte false despre noi, bazate pe ignoranță sau răutate, și am fost puși sub o supraveghere atât de neîndemânică, încât atenția întregii țări a fost atrasă asupra ei și li s-a dat de înțeles indigenilor că faptul de a ne fi prieteni le-ar atrage reaua-voință a funcționarilor superiori **și le-ar putea** dăuna intereselor personale. Intențiile **lăudabile** și binefăcătoare ale societății **s-au găsit**, astfel, serios stânjenite și am fost **victimele** unor josnicii nemeritate, ca **urmare a** hotărârii guvernului, înșelat de zvonurile **false**".

Drept urmare, persecuția polițienească scade, dar amenințările se **multiplică**: dacă doamna Blavatsky se **încăpățânează** să vorbească despre cartea de la **Dzyan**, trebuie să se aștepte la ce poate fi mai rău. Ea se încăpățânează.

Are acum în posesie *Stanțele de la Dzyan*, care nici măcar nu este în sanscrită, ci redactată într-o limbă numită Senzar, de care n-a auzit nimeni vorbindu-se **nici înainte**, nici după aceea. Doamna Blavatsky a tradus, chiar, textul în engleză. Această traducere va apare în 1915 la Hermetic Publishing Company din San Diego, Statele Unite, cu o **prefață de** Dr. A.S. Raleigh. Am putut consulta, **în** 1947, acest document la Biblioteca

Congresului din Washington. Este foarte curios și **ar merita** să fie studiat.

Replica Necunoscuților este teribilă și admirabil organizată. Doamna Blavatsky este lovită în ceea ce-i era cel mai drag: pretențiile sale la ocultism. Societatea de cercetări psihice engleză publică un raport absolut copleșitor, redactat de Dr. Hodgson: doamna Blavatsky nu este decât un prestidigitator banal, toată povestea ei nu-i decât o escrocherie. Dânsa nu-și va reveni niciodată ca urmare a acestui raport. Va trăi până-n 1891, complet demolată psihic, într-o stare de depresiune mentală lamentabilă.

Ea declară public că regretă că a vorbit despre *Stanțele de la Dzryan*, dar e prea târziu. Cercetători indieni, cum este E.S. Dutt, vor critica și vor demola raportul Hodgson, dar nu mai este timp să fie salvată doamna Blavatsky.

Se va stabili după moartea acesteia că fusese organizată o adevărată conspirație de către guvernul englez, de serviciile de poliție ale viceregelu Indiei, de misiunile protestante din această țară și de alte personaje care nu pot fi identificate și care erau, probabil, cele mai importante din complot. Pe planul războiului psihologic, operațiunea montată împotriva doamnei Blavatsky este o

capodoperă.

Această conspirație dovedește, pe de altă parte, că există anumite organizații împotriva cărora chiar și protecția președintelui Statelor Unite nu servește absolut la nimic. Rezultatul a fost obținut. Pe plan politic, doamna Blavatsky urma să obțină o victorie totală: Mohandas Karamchand Gandhi a recunoscut că datorită acesteia și-a găsit calea, conștiința națională, și că mulțumită ei a eliberat, în cele din urmă, India. Un discipol de-al doamnei Blavatsky i-a furnizat drogul soma, care i-a permis lui Gandhi să reziste în momentele cele mai dificile. Și probabil că din cauza acestor contacte a fost Gandhi asasinat, la 30 ianuarie 1948, de către un fanatic ciudat de teleghidat și, încă o dată, ciudat de precursor.

Dar ideile doamnei Blavatsky triumfară. E sigur că societatea teosofică a jucat un rol important, dacă nu cumva decisiv, în eliberarea Indiei. E sigur, de asemenea, că Intelligence Service și alte instrumente ale imperialismului englez au luat parte la conspirația împotriva doamnei Blavatsky și a cărții de la Dzian.

Se degajă totuși impresia că cea care a încercat s-o împiedice pe doamna Blavatsky să vorbească a fost o organizație mai puternică chiar decât Intelligence Service

și care n-a fost politică.

Mi se va obiecta că pomenita organizație n-a împiedicat publicarea textului din 1915, dar cine ne dovedește că ceea ce-a fost tipărit ar avea cea mai mică legătură cu textul original? La urma urmei, nu știu nimic despre societatea ermetică de la San Diego.

În orice caz, doamna Blavatsky a tăcut după dezastru. O regăsim, pentru a avea o ultimă imagine, pe strada Notredame-des-Champs, la Paris. Aici își petrece ultimele zile, pentru a se duce apoi să moară la Londra, în 1891.

S-o privim prin ochii unuia din inamicii ei, rusul V.S. Soloviov, care și-a descris întâlnirile cu dânsa în „Messenger de la Russie”, o revistă a epocii. Pare să fi fost, mai ales, frapat de reproșurile mute pe care ea părea să i le adreseze fără încetare. Deși distrusă, doamna Blavatsky era încă obiectul unor fenomene bizare. Iată ce i se întâmplă scepticului Soloviov la hotelul Victoria din Elberfeld (Germania), atunci când se duse s-o însoțească pe doamna Blavatsky și pe câțiva dintre discipolii acesteia într-o călătorie:

„M-am trezit deodată. Am fost trezit de o răsuflare caldă. Lângă mine, în întuneric se afla o figură umană înaltă, îmbrăcată în alb. Am perceput o voce, n-aș putea

spune în ce limbă, ordonându-mi să aprind lumânarea. Odată făcut acest lucru, am văzut că era două din iineața și că alături de mine se afla un om viu. Acesta semăna perfect cu portretul lui Mahatma Morya, pe care-l văzusem. Îmi vorbi într-o limbă pe care n-o cunoșteam, dar pe care totuși o înțelegeam. Mi-a spus că aveam mari puteri personale și că datoria mea era să le folosesc. Apoi dispăru. Reapăru imediat, zâmbi și, în aceeași limbă necunoscută, dar inteligibilă, îmi spuse: Fii sigur că nu sunt o halucinație și nu ești pe cale să-ți pierzi mințile. Apoi dispăru din nou. Era ora trei. Ușa rămăsese încuiată cu cheia”.

Dacă ăsta-i genul de fenomene care li se întâmplau scepticilor, nu este, fără îndoială, de mirare că doamna Blavatsky a cunoscut experiențe și mai extraordinare. Se pare, în orice caz, c-ar fi folosit un soi de clarviziune pentru a scrie. Un critic englez, William Emmett Coleman, povestește că în *Isis dezvăluită* doamna Blavatsky citează vreo mie patru sute de cărți pe care nu le avea. Citările sunt corecte.

Am fost acuzat c-am procedat în același fel ocult când am scris *Dimineața magicienilor*, dar niciun citat din cartea asta, ca și din cele care au urmat, ca și din aceasta de

față, nu-i dat din memorie. Pentru că n-am regăsit fotocopiile pe care le-am făcut în 1947 din *Stanțele de la Dzyan* publicate în ediția din 1915, nu citez din memorie.

În orice caz, doamna Blavatsky nu va mai amenința pe nimeni c-o să publice *Stanțele de la Dzyan*. Cititorul ar putea să mă întrebe de unde-mi vine ideea că lucrări aparținând unor civilizații străvechi, lucrări, poate, de origine interplanetară, se găsesc în India. Ideea asta nu-i nouă: a fost introdusă în Occident de un personaj la fel de fantastic ca și doamna Blavatsky: Apollonius din Tyana. Acesta a fost studiat mai ales de George Robert Stow Mead (1863-1933) care, ca din întâmplare, a fost ultimul secretar al doamnei Blavatsky în timpul ultimilor ei ani de viață.

Apollonius din Tyana pare să fi existat cu adevărat. O viață a sa a fost scrisă de Flavius Philostratus (175-245). Apollonius din Tyane i-a impresionat atât de tare pe contemporani și posteritatea încât, chiar și astăzi, cercetători serioși afirmă că Iisus Hristos n-a existat niciodată, dar că învățătura sa provine în realitate de la Apollonius din Tyana. E o teză care se regăsește nu numai la raționaliștii puțin zărghiți. I s-au atribuit lui Apollonius puteri supranaturale, pe care el le-a negat cu toată

energia.

În orice caz, se pare c-ar fi văzut, prin clarviziune, asasinarea împăratului roman Domițian, la 18 septembrie 96. E sigur că a călătorit în India. A murit la o vârstă foarte avansată, peste o sută de ani, probabil în Creta.

Să lăsăm de-o parte legendele care-l înconjoară, mai ales pe aceea care pretinde că Apollonius din Tyana mai trăiește încă printre noi. Să lăsăm deoparte și raporturile dintre învățăturile sale și creștinism. Să menționăm doar, în trecere, că Voltaire îl plasa mai presus de Hristos, dar asta a fost, fără-ndoială, pentru a-i tachina pe creștini.

Sigur este că Apollonius din Tyana afirma că existau pe vremea lui, deci în secolul I după Hristos, în India, cărți extraordinare, foarte vechi, ce conțineau o înțelepciune provenind din vremuri dispărute, dintr-un trecut foarte îndepărtat. Apollonius din Tyana pare să fi adus câteva dintre aceste cărți și lui i se datorează existența în literatura ermetică a unor pasaje întregi din *Upanișade* și din *Bhagavad Gita*.

El e cel care, înaintea lui Bailly și Jacolliot, a lansat această idee ce n-a încetat să circule.

Discipolul său, Damis, și-a luat notițe din aceste cărți dar, ca din întâmplare, carnetele i-au dispărut. Prefațatorul

lucrării lui Mead, Leslie Shepard, scrie în iulie 1965, deci foarte recent, că nu este exclus ca notele lui Damis să apară într-o bună zi la suprafață. Asta ar fi foarte interesant, dar, la urma urmei, istoria manuscriselor de la Marea Moartă dovedește că mai sunt posibile reapariții dintre cele mai ciudate.

În ceea ce ne-a mai rămas din notele sale, Damis vorbește de reuniuni secrete, de la care era exclus, între Apollonius și înțelepții hinduși. Descrie, de asemenea, fenomene de levitație și de producere directă a flăcărilor printr-un efect pur al voinței, fără ajutorul vreunui instrument. Aceștia se pare că l-au primit pe Apollonius ca pe un egal și l-au instruit, l-au învățat mai multe decât pe oricare alt occidental.

Apollonius pare să fi văzut *Stanțele de la Dzyan*. A adus vreun exemplar în Occident? Cine știe?

4.

SECRETUL ABATELUI TRITHEME

Abatele Trithême posedă avantajul, față de alte personaje ale acestei cărți, că a existat cu adevărat. S-a născut în 1462 și a murit în 1516. A avut numeroși istorici, printre care Paul Chacomac. *Grandoarea și adversitatea abatelui Trithême* Editions Traditionnelles, Paris, 1963). Trebuie să precizez de la bun început că n-am să fiu întru totul de acord cu acest eminent istoric. Nu intenționez deloc să spun prin aceasta că-i pun la îndoială valoarea de istoric, ci că sunt în posesia unor informații pe care poate că domnul Chacornac le considera secundare, dar care mi se par mie, care sunt specialist atât al criptografiei, cât și al studierii tehnicilor dispărute, ca fiind de-o importanță capitală...

Pe de altă parte, sursele mele nu le acoperă întru totul pe cele ale domnului Chacornac.

Acestea fiind spuse, să începem cu începutul. Abatele Jean de Heidelberg, care-și va spune abatele îi theme, se naște la 2 februarie 1462 la Tritthenheim. Intră la celebra

universitate de la Heidelberg în 1480 pentru a-și face studiile. Obține un certificat de pauperitate care-l scutește de plata studiilor. Fondează, împreună cu Jean de Dalberg și Rudolf Huesmann, o societate secretă pentru studierea astrologiei, a magiei numerelor, a limbilor și a matematicii. Participanții își iau pseudonime. Jean de Dalberg devine Jean Camerarius, Rudolf Huesmann devine Rudolf Agricola, iar Jean de Heidelberg devine Jean Trithême.

În general, pseudonimele nu sunt alese la întâmplare, dar nu se cunoaște originea acestei alegeri, doar că numărul trei figurează clar. Societatea însăși va lua un nume secret foarte semnificativ: „Sodalitas Celtica”, Confreria celtică. Primilor participanți li se raliază evreul Paul Ricci, care-i învață cabala. La 2 februarie 1482, la aniversarea celor douăzeci de ani, Jean Trith ne se călugărește la benedictinii mănăstirii Saint-Martin-de-Spanheim. Va fi, mai târziu, abate de Spanheim, apoi de Wurzburg. Pietatea sa creștinească nu pare să fi fost pusă la îndoială.

Ea îl va apăra de unele tentații atunci când se va interesa de alchimie și de magie. Acest interes pare să fi fost într-adevăr cel al unui om de știință dezinteresat, care nu caută nici bogăție, nici putere personală. Atitudinea

abatelui Trithème pare să fi fost identică cu cea din zilele noastre a canonicului Lemaitre de la Louvain, care crea teoria universului în expansiune și care-a fost admirat de însuși Einstein. Ceea ce nu l-a împiedicat să caute în presupusul fenomen al universului în expansiune dovada existenței lui Dumnezeu.

Trithème strânse la mănăstirea Saint-Martin cea mai bogată bibliotecă din Germania, formată exclusiv din manuscrise. Nu-i plăceau cărțile tipărite, proaspăt inventate, pe care le găsea vulgare. Biblioteca aceasta, constituită pe cheltuială proprie îl costă peste 1.500 de ducați de aur.

Își continuă cercetările realizând o operă de erudit și de istoric. Niște cercetări foarte ciudate. Cercetări asupra cărora făcu greșeala de a le dezvălui în scrisori imprudente unor guralivi sau invidioși, care se răzbunară și-i făcură rău. Cercetările lui se axau pe un procedeu care să permită hipnotizarea oamenilor de la distanță, prin telepatie, cu ajutorul unor manipulări ale limbajului. Lingvistica, matematica, parapsihologia și cabala se amestecau în mod straniu în lucrările sale.

Cartea, în opt volume, care îi reunea cercetările și care conținea deci secretele unei puteri incredibile, se numea

Steganografia. Manuscrisul complet al cărții a fost distrus prin foc, la ordinul electorului Filip, contele palatin Filip al II-lea, care-l găsisese în biblioteca tatălui său și care fusese îngrozit.

N-a mai rămas niciun exemplar complet din această carte. Să insistăm asupra acestui lucru, manuscrisul original care conținea cheia unor puteri foarte mari a fost distrus. Nu mai există nicio copie. Doctorul Armitage care, în nuvela lui Lovecraft, *Fapta abominabilă a lui Dunwich*, se folosește de manuscrise pentru a decipta vechi coduri cifrate, a fost inventat bucată cu bucată de către Lovecraft, care nu credea absolut deloc că eroul său ar fi putut avea o realitate istorică și care n-a avut, cu siguranță, în mână *Steganografia* completă, ca și alții.

Există totuși un manuscris fragmentar care acoperă aproximativ 3/8 din întreg, despre care vom mai vorbi.

Ce exista în *Steganografia* asta? Să cităm mai întâi câteva mărturii de-ale lui Tri thème însuși:

„Într-o zi a acestui an, 1499, după ce-am visat mult timp la descoperirea unor secrete necunoscute, convins, în sfârșit, că ceea ce căutam nu era posibil, voiam să mă culc, rușinat puțin că-mi împinsesem nebunia până la a tenta imposibilul. În timpul nopții (în vis) cineva se

prezentă la mine spunându-mi pe nume: Tri thème, mi-a spus el, să nu crezi c-ai avut degeaba toate gândurile astea. Deși lucrurile pe care le cauți nu sunt posibile, nici pentru tine, nici pentru oricare om, ele vor deveni astfel.

— Învață-mă, atunci, zisei eu, ce trebuie să fac pentru a reuși? Atunci îmi dezvălui tot misterul și-mi arată că nimic nu era mai ușor”.

Trithème se pune atunci pe treabă și iată, tot din gura lui istoria rea a ceea ce-a aflat:

„Vă pot asigura că opera aceasta prin care învăț un număr de secrete și de mistere puțin cunoscute li se va părea tuturor, mai ales ignoranților, că are lucruri supraomenești, admirabile și incredibile, dat fiind că nimeni înaintea mea n-a scris sau vorbit vreodată ceva despre acest subiect.

Prima carte conține și înfățișează peste o sută de modalități de scriere secretă și fără nicio suspiciune, tot ce vrei, în oricare limbă cunoscută, fără a i se putea bănuia conținutul, iar aceasta fără metateză sau transpunere de litere și fără teamă sau îndoială că secretul ar putea fi vreodată cunoscut de altcineva decât de persoana pe care am învățat-o cabalistic această știință sau de cea căreia binarul meu i-ar fi transmis-o de asemenea cabalistic. Cum

toate vorbele și cuvintele folosite sunt simple și familiare, neproducând nicio bănuială, n-o să fie nicio persoană, oricât de experimentată, care să poată descoperi prin forțe proprii secretul meu, ceea ce li se va părea tuturor un lucru admirabil, iar ignoranților o imposibilitate.

În cartea a doua mă voi ocupa de lucruri și mai minunate care sunt în legătură cu unele mijloace datorită cărora pot, de manieră certă, să-mi impun voința oricui ar sesiza sensul științei mele, oricât de departe ar fi acesta, chiar la peste o sută de leghe de mine, iar aceasta fără a putea fi suspectat de a fi folosit semne, figuri sau caractere oarecare, iar dacă mă folosesc de vreun mesager pe care să-l iau de pe drum, nicio rugămintă, amenințare sau promisiune, nici chiar violența nu l-ar putea constrânge pe acest mesager să-mi dezvăluie secretul, pentru că el nu va ști nimic de asta nicio persoană, oricât de expertă ar fi, nu va putea să-mi descopere secretul.

Și chiar toate lucrurile astea le pot face cu ușurință, când mi-a fi voia, fără ajutorul vreunei persoane sau mesager, chiar și cu un prizonier închis într-un loc oricât de adânc, sub o pază vigilentă”.

Astea sunt pretenții formidabile. Cea mai mare parte a

istoricilor abatelui Trithème spun cu pudicitate că acesta n-a găsit nimic și că-și făcea iluzii. Nu-i și părerea noastră. Cred că Trithème făcuse cu adevărat o descoperire formidabilă, despre care a făcut greșeala să vorbească, și că distrugerea cărții sale face parte în mod natural din seria de acțiuni a Oamenilor în negru, cărora le este consacrată cartea mea.

Trithème a mai făcut greșeala de a fi prea raționalist pentru epoca sa și, mai ales, de a ataca astrologia. Iată ce spune el:

„Înapoi, oameni îndrăzneți, oameni îngâmfăți și astrologi mincinoși care înșelați inteligențele și flecăriți pe seama unor frivolități. Pentru că dispunerea stelelor n-are niciun efect asupra sufletului nemuritor, nicio acțiune asupra științei naturale; ea n-are nimic de-a face cu înțelepciunea super-celestă, pentru că trupul nu poate avea putere decât asupra trupului. Spiritul este liber și nu este supus stelelor, el nu le absoarbe influențele și nu le urmează mișcările, ci este în comunicare doar cu principiul supra-celest prin care a fost creat și prin care devine fecund”.

În această remarcă, ca și în multe alte scrieri și scrisori de-ale lui Trithème, apare o mentalitate absolut raționalistă. Ceea ce el numește magie naturală, e ceea ce

noi numim tehnică.

I se atribuie cărți despre piatra filosofală. Nu este certificat. Cărțile lui Trithème au fost amplu comentate de alchimistul englez George Ripley, care scria: „Îi implor pe cei care știu să nu publice”. După moarte i s-a făcut abatelui Trithème o reputație de magician negru. Unul din iezuiții cei mai feroce ai Inchiziției, Del Rio, se va întreba de ce *Steganografia*, care nu circula totuși decât sub forma unor note incomplete, n-a fost pusă pe lista cărților interzise și cenzurate. Pe scurt, cărțile care fac obiectul eseului meu.

De-abia în 1610, la Frankfurt, este publicată o primă ediție a ceea ce mai rămâne din *Steganografie*, de către Mathias Becker. Ea poartă însemnarea „cu privilegiul și permisiunea Superiorilor”, dar nu figurează niciun imprimatur. Așa încât te poți întreba despre care Superiori este vorba.

Cartea are o prefață care va dispărea mai târziu, în care se găsește această frază curioasă: „Dar poate că cineva îmi va obiecta, pentru că vrei ca această știință să rămână ascunsă, de ce atunci ai vrut să revelezi sensul literelor în chestiune?”

Am să-ți răspund că asta-i din cauză că am vrut să

beneficieze de aceste principii excelente anumite grupuri de persoane din care fac parte, ca să le fac să scape de pericole multiple și ca să-i pun la adăpost de anumite accidente neprevăzute”.

E un punct de vedere perfect rezonabil. Dar cartea, chiar și trunchiată, încă mai pare periculoasă. Așa încât ediția aceasta, chiar incompletă, a fost pusă la Index de Congregația Sfântului Oficiu, la 7 septembrie 1609. Această prohibiție avea să dureze până în 1930.

În 1616 este publicată o apărare a abatelui Trithème de către abatele Cigisemon de la mănăstirea benedictină de la Ceon, din Bavaria. În 1621 apare o nouă ediție redusă. Și aceasta poartă mențiunea „cu permisiunea și acordul Superiorilor”. De data aceasta, cu siguranță, nu poate fi vorba de superiori eleziastici pentru că opera este la Index din 1609. Care sunt atunci acești Superiori misterioși?

În biblioteci există un număr de exemplare din aceste ediții. Ceea ce găsim, mai ales, aici este o teorie generală a transpunerii cifrelor, așa cum sunt folosite și-n zilele noastre în diplomatie și în spionaj.

Un oarecare număr de exemple de texte de transpoziție ar conține, potrivit erudiților, cel puțin o parte din informațiile din ediția completă distrusă. Niciuna din

informațiile astea nu este convingătoare. Mult mai târziu, părintele Le Brun semnalează că folosirea secretelor *Steganografiei* implică utilizarea unei aparaturi: nu atât de diferită, se pare, de actualul nostru radio. „Am auzit de mai multe ori spunându-se că unele persoane și-au comunicat secrete la distanță de peste cincizeci de leghe cu ajutorul unor ace magnetizate. Doi prieteni luau, fiecare, câte o busolă, în jurul cărora erau gravate literele alfabetului și se pretindea că unul dintre amici apropiind acul de una din litere, celălalt ac, deși la distanță de mai multe leghe, se întorcea imediat către aceeași literă”.

Ceea ce devine extrem de interesant. Un aparat de genul ăsta ar fi perfect realizabil în zilele noastre cu ajutorul tranzistorilor și al feritelor. Dar dacă oamenii au avut puterea asta, la începutul secolului al XVII-lea, dispuneau de avantajul de a avea în mână un mijloc de transmisiune absolut nedetectabil, pe cât se poate de natural, care nu implica niciun pact cu diavolul și nu pune în pericol sufletul utilizatorului.

Dacă o societate și-a însușit aceste secrete, este destul de credibil că a vrut să le țină ascunse. Se pare c-ar fi reușit.

O altă operă de-a lui Trithême, *Poligrafia*, se ocupă

exclusiv de scriiturile secrete, într-o manieră extrem de modernă. Lucrarea a apărut în 1518 și o traducere franceză a fost făcută în 1561. A fost plagiat copios. În lucrarea asta nu-i vorba decât de criptografie pură, fără niciun secret de tip ocult.

Pentru a fi compleți, să semnalăm că în 1515 Trithème publică o teorie ciclică a istoriei umanității, care amintește în același timp de tradiția hindusă și de unele teorii moderne. Cartea se intitulează *Despre cele șapte cauze secundare, adică despre Inteligențe, sau Spiritele lumii după Dumnezeu, sau cronologie mistică, care cuprinde secrete minunate, demne de interes*. Ea se bazează pe lucrările cabalistului și magicianului Pierre d'Apone. Acesta neliniștise atât de mult Biserica, încât atunci când muri, în 1313, la Padova, Inchiziția îi căută cadavrul pentru a-i da foc, dar nu-l găsește. Niște prieteni îl ascunseseră în biserica Sfânta Giustina. De furie, Inchiziția arse în loc o efigie.

Lucrarea lui Trithème este de mare interes pentru cititorii de romane științifico-fantastice moderne. Într-adevăr, acolo găsi C.S. Lewis ideea acelor *eldila*, îngeri care fac să funcționeze sistemul solar. Teoria ciclurilor este admisă de oameni foarte serioși și, o dată în plus,

Trithéme ne furnizează idei foarte moderne. Desigur că nu poate fi făcut răspunzător pentru delirul pe care-l produse cartea lui și, mai ales, pentru explicația dată, pe la 1890, de o societate secretă, Hermetic Brotherhood of Luxor. Totuși, poate fi amintită, în acest sens, opinia lui Trithéme despre astrologie, pe care-am citat-o mai sus.

Pentru amatorii de fapt divers, să semnalăm că Trithéme a prezis în cartea sa, dând și data exactă, 1918, declarația Balfour relativă la crearea unui Stat evreiesc în Israel și că această prezicere a fost făcută cu 400 de ani înaintea evenimentului.

Să trecem peste cărțile lui Trithéme care n-au fost găsite, despre care nu e sigur dacă le-a scris vreodată, și să revenim la ipoteza noastră în ceea ce privește *Steganografia*.

După părerea noastră, Trithéme ar fi găsit un mijloc, manipulând simboluri cu punct de plecare limba, de a produce efecte ce pot fi constatate de alte spirite la mare distanță și care permit să fie controlate aceste minți. Asta pare extraordinar, dar foarte posibil. Trithéme vedea lumea cu ochi noi și era într-un totuș capabil să inventeze ceva complet nou.

El însuși n-a avut vreodată decât pretenții foarte

rezonabile: „N-am făcut nimic deosebit de extraordinar și totuși se împrăștie zvonul că sunt „magician”. Am citit cea mai mare parte a cărților magicienilor, nu pentru a-i imita, ci în scopul de a le desființa într-o bună zi superstițiile pline de răutate”.

Iată de ce sunt foarte înclinat să cred în puterile perfect naturale asupra cărora insistă Trithème în *Steganografie*. O astfel de putere sigur că este periculoasă. Trithème devine curând foarte prudent. Îi recomandă aceeași prudență și lui Henri Cornelius, supranumit Agrippa, care nu pare să-i fi fost vreodată discipol, dar pe care-l felicită călduros pentru „filosofia lui adultă”. Îl sfătuiește cu înțelepciune:

„Dă-le boilor fân, dar papagalilor doar zahăr”.

În ce-l privește pe Paracelsus, acesta n-avea decât doisprezece ani când muri Trithème, așa că nu s-au întâlnit niciodată. De altfel, Paracelsus nu i-ar fi inspirat nicio încredere. Cel mult s-ar putea ca Paracelsus să-i fi citit cărțile. De altfel, în cine-ar fi putut avea Trithème încredere dacă, așa cum susținem noi, a descoperit într-adevăr un mijloc de control telepatic la distanță? Care papă, care împărat nu era destul de înțelept ca să beneficieze de o astfel de putere? Înțelegem de ce-a tăcut

Trithéme. Înțelegem și de ce manuscrisul i-a fost distrus, iar edițiile ciuntite n-au putut apare decât cu „autorizația Superiorilor”.

Să mai cităm una din scrisorile sale și să ne imaginăm pentru o clipă că spunea adevărul. „Pentru că această știință este un haos de o profunzime infinită pe care nimeni n-o poate înțelege perfect, pentru că, în ciuda tuturor cunoștințelor și a experienței în acest domeniu, întotdeauna ceea ce vei înțelege va fi cu mult inferior cantitativ față de restul pe care nu-l știi. Arta aceasta adâncă și foarte secretă posedă, de fapt, particularitatea că discipolul va ajunge cu ușurință mai savant decât maestrul său, dacă acest discipol este predispus prin natura sa spre progrese și dacă dă dovadă de zel în privința materiilor conținute în cabala ebraică. În cazul că vreun cititor al lucrării mele ar fi șocat de numele, ordinea și natura anunțor operațiuni adresate spiritului și-și imaginează c-aș fi un magician, necromant sau că am stabilit un pact cu demonii și am adoptat cutare sau cutare superstiție, m-am gândit că e bine să aduc un protest solemn în prefața aceasta și să-mi feresc astfel, prin aceasta, renumele și numele de o atare murdărire”.

Haosul în care se găsește toată această cunoaștere nu

este ceea ce-a fost numit mai târziu inconștientul colectiv?
Poate că e bine că secretul lui Trithème a dispărut, dar nu
mă îndoiesc că acesta a descoperit cu adevărat un secret
mare și teribil.

5.

CE-A VĂZUT JOHN DEE ÎN OGLINDA NEAGRĂ

Ca și abatele Trithème, John Dee a existat cu adevărat. S-a născut în 1527 și a murit în 1608. Iar viața sa a fost atât de extraordinară încât romancierii au descris-o mai bine în opere de imaginație decât cea mai mare parte a biografiilor. Romancierii aceștia sunt Jean Ray și Gustav Meyrink. Distins matematician, specialist în clasici, John Dee a inventat ideea unui meridian de bază: meridianul Greenwich. A adus în Anglia, după ce le-a găsit la Louvain, două din globurile pământești ale lui Mercator, ca și instrumente de navigație. A fost astfel la baza expansiunii maritime a Angliei.

S-a putut astfel spune – nu împărtășesc această părere – că John Dee a fost primul care a făcut spionaj industrial, pentru că a adus în Anglia, în folosul reginei Elisabeta, un număr de secrete de navigație și de fabricație. Cu siguranță că a fost un om de știință de primă mână, ca și un specialist în clasici, și reprezintă tranziția între două

culturi care în secolul al XVI-lea, poate că nu erau atât de despărțite cum sunt astăzi.

A mai fost și cu totul altceva, după cum vom vedea. În timpul studiilor sale strălucite la Cambridge începu, din nefericire pentru dânsul, să fabrice roboți, printre care un scarabeu mecanic căruia îi dădu drumul în timpul unei reprezentații teatrale și care împrăștie panică. Expulzat de la Cambridge pentru vrăjitorie, se duse, în 1547, la Louvain. Acolo se împrietenii cu Mercator. Deveni astrolog și trăi din făcutul horoscoapelor, apoi fu arestat pentru conspirație magică împotriva vieții reginei Maria Tudor. Mai târziu, Elisabeta îl eliberă din închisoare și-l însărcină cu misiuni misterioase pe continent.

S-a scris deseori că evidenta sa pasiune pentru magie și vrăjitorie nu era decât o „acoperire” pentru veritabila lui profesie: aceea de spion. Nu sunt chiar atât de convins de asta.

În 1563, într-o librărie din Anvers, găsi un manuscris, probabil incomplet, al *Steganografiei* lui Trithême. Îl completează și pare să fi pus la punct o metodă aproape la fel de eficace ca aceea a lui Trithême însuși.

În timp ce publica prima traducere engleză din Euclid și studi în beneficiul armatei engleze folosirea militară a

telescopului și lunetei, își continuă cercetările legate de *Steganografie*. Iar la 25 mai 1581, acestea îi depășiră toate așteptările.

Îi apărură o ființă supraomenească sau, cel puțin, neomenească, înconjurată de lumină. Pentru simplificare, John Dee îl numi înger. Acesta îi lăasă o oglindă neagră ce mai există încă la British Museum. E o bucată de antracit extrem de bine lustruită. Îngerul îi spuse că uitându-se în acest cristal va vedea alte lumi și va putea lua contact cu alte inteligențe decât cele umane, idee extrem de modernă. El își notă conversațiile pe care le avu cu aceste ființe non-umane și unele fură publicate, în 1659, de către Meric Casaubon, sub titlul *o relatare adevărată și fidelă a ceea ce s-a petrecut între doctorul John Dee și unele spirite*.

Câteva alte conversații sunt inedite și manuscrisele se află la British Museum.

Cea mai mare parte a notelor luate de John Dee și cărțile pe care le pregătea au fost, după cum vom vedea, distruse. Totuși, ne rămân suficiente elemente pentru a putea reconstitui limba vorbită de aceste ființe, pe care Dee o numea limba enochiană.

Este ori prima limbă sintetică, ori prima limbă non-

umană de care avem cunoștință. În orice caz, e o limbă completă, care are un alfabet și o gramatică. Printre textele în limba enochiană care ne-au rămas, unele sunt de o matematică mai avansată decât era această știință în epoca lui John Dee.

Limba enochiană a stat la baza doctrinei secrete a faimoasei societăți Golden Dawn, de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Dee își dădu seama curând că nu reușea să-și amintească discuțiile avute cu vizitatorii străini. Pe atunci nu exista niciun dispozitiv de înregistrare mecanică a vorbelor. Dacă ar fi putut dispune de un fonograf sau de un magnetofon, destinul lui Dee și, poate, al lumii s-ar fi schimbat.

Din nefericire, Dee avu o idee care-l duse la pierzanie. Totuși, era perfect rațională: să găsească pe cineva care să se uite în oglinda magică și să aibă conversații cu extraterestrii, în timp ce Dee ar fi luat note. În principiu, ideea era foarte simplă. Din nefericire, cei doi vizionari recrutați de Dee, Barnabas Saul și Edward Talbott, se dovediră, succesiv, a fi niște canalii. Se debarasă destul de rapid de Saul, care pare să fi fost un spion în solda inamicilor săi. Talbott, în schimb, care-și schimbă numele

în Kelly, se cramponă. Și încă atât de tare încât îl ruină pe Dee, îi seduse soția, îl plimbă prin aproape toată Europa sub pretextul de a face din el un alchimist și sfârși prin a-i distruge complet viața. Dee muri în cele din urmă, în 1608, ruinat și complet discreditat. Regele James I, care-i urmasa Elisabetei, îi refuză o pensie și dânsul muri în mizerie. Singura consolare pe care-o putem avea este să ne gândim că Talbott, alias Kelly, muri în februarie 1595, încercând să evadeze dintr-o închisoare din Praga. Cum era prea mare și gras, frânghia pe care-o încropise se rupse și-și frânse brațele și picioarele. Un sfârșit meritat pentru una din cele mai sinistre secături pe care le-a cunoscut vreodată Istoria.

În ciuda protecției Elisabetei, Dee continuă să fie persecutat, manuscrisele îi fură furate, ca și o mare parte a notelor.

Să recunoaștem că dacă trăia în mizerie, parțial o meritase. Într-adevăr, după ce-i explicase reginei Elisabeta că era alchimist, îi ceruse un ajutor financiar. Elisabeta a Angliei îi răspunse cu înțelepciune că, dacă știa să facă aur, n-avea decât să-și satisfacă necesitățile. În cele din urmă, John Dee fu obligat să-și vândă imensa bibliotecă pentru a putea trăi și a muri și de foame.

Istoria a reținut mai ales episoadele incredibile ale aventurilor sale cu Kelly, care evident că sunt pitorești. Vedem aici apărând, pentru prima dată, mai ales schimbul de femei, care-a devenit acum atât de popular în Statele Unite.

Dar această imagistică întunecă adevărata problemă, aceea a limbajului enochian, a cărților Dr. John Dee care n-au fost niciodată publicate.

Jacques Sadoul, în lucrarea sa *Comoara alchimiştilor* (Nr. 258 din L'Aventure Mystérieuse), relatează foarte bine partea propriu-zis alchimică a aventurilor doctorului Dee și a lui Kelly. Îl trimit deci pe cititor aici.

Să revenim la limbajul enochian și la ce-a urmat. Și să vorbim mai întâi de persecuția care s-a abătut asupra lui John Dee din momentul când acesta a început să facă publică intenția de a publica convorbirile sale cu „îngerii” non-umani. În 1597, în absența sa, niște necunoscuți ațâțară mulțimea, care-i atacă locuința. Patru mii de lucrări rare și cinci manuscrise dispăruseră definitiv, numeroase note arseseră. Apoi persecuția continuă, în ciuda protecției reginei Angliei. În cele din urmă, cel care moare la vârsta de 81 de ani, în 1608, la Mortlake, este un om distrus, discreditat, exact cum va fi mai târziu doamna

Blavatsky. Încă o dată, conspirația Oamenilor în negru pare să fi reușit.

Excelenta enciclopedie engleză, *Om, mit și magie*, observă foarte bine în articolul său despre John Dee că: „Deși documentele referitoare la viața lui Dee sunt abundente, s-au făcut puține lucruri pentru a o explica și pentru a o interpreta”. E perfect adevărat.

Dimpotrivă, calomniile împotriva lui Dee nu lipsesc. În epoca superstițiilor, se afirma că e un magician negru. În epoca noastră raționalistă, se pretinde că era un spion, care făcea din alchimie și magie neagră un camuflaj al adevăratelor lui activități. Această teză îi aparține mai ales enciclopediei engleze mai sus citate.

Cu toate acestea, când examinăm faptele, vedem mai întâi un bărbat foarte dotat, capabil să lucreze 22 de ore din 24, cititor foarte rapid, matematician practic de prima mână. Mai mult, el construiește automate, este specialist în optică și aplicații militare, în chimie.

Că a fost printre cei mai naivi și mai creduli, e posibil. Istoria cu Kelly o arată. Dar că a făcut o descoperire foarte importantă, poate cea mai importantă din istoria umanității, nu e complet exclus. Mi se pare foarte posibil ca Dee să fi luat contact prin telepatie, clarviziune sau

orice alt mijloc parafizic cu ființe non-umane. Era normal, dată fiind mentalitatea epocii, să le atribuie acestor ființe o origine angelică, mai degrabă decât să le facă să vină de pe-o altă planetă sau din altă dimensiune. Dar a discutat destul cu dâșii pentru a învăța o limbă non-omenească.

Ideea de a inventa o limbă complet nouă nu-i aparține epocii lui Dee și nu face parte din mentalitatea sa. De-abia mult mai târziu va inventa Wilkins prima limbă sintetică. Limbajul enochian este complet și nu seamănă cu nicio limbă omenească.

E posibil, evident, ca Dee să o fi scos cu totul din subconștientul său sau din inconștientul colectiv, dar această ipoteză este la fel de fantastică precum cea a comunicației cu extraterestrii. Din nefericire, începând cu momentul intervenției lui Kelly, conversațiile sunt vizibil truate. Kelly le inventează copios și-i face pe îngerii sau pe spirite să spună ceea ce-i convine lui. Dar din punct de vedere al inteligenței și al imaginației, Kelly era cu claritate slab dotat. Există note dintr-o conversație în timpul căreia îi cere unui „spirit” să-i împrumute o sută de lire sterline pentru o perioadă de două săptămâni.

Totuși, înainte de a-l cunoaște pe Kelly, Dee publicase o carte ciudată: *Monada hieroglifică*. Lucrase la această

carte timp de șapte ani, dar după ce termină de citit *Steganografia*, o sfârși în douăsprezece zile. Un om de stat contemporan, Sir William Cecil, declară pe vremea aceea că: „secretele care se află în *Monada hieroglifică* sunt de cea mai mare importanță pentru securitatea regatului”.

Sigur că s-a dorit legarea acestor secrete de criptografie, ceea ce este destul de probabil. Dar când vrei să-l aduci în întregime pe John Dee către spionaj mi se pare excesiv, căci alchimiștii și magicienii foloseau mult criptografia, sub forme mai complexe decât spionii. Aș avea tendința să-l iau pe Dee în litera sa și să mă gândesc că, prin autohipnoza provocată de oglindă sau prin alte manipulații, a reușit să treacă o barieră dintre planete sau dintre dimensiuni.

Din păcate el era, după propria mărturie, lipsit de orice aptitudini paranormale. A nimerit-o prost cu angajarea de „medii” și totul s-a terminat cu un dezastru.

Dezastru, de altfel, provocat, exploatat, multiplicat de „Superiori” care nu voiau ca el să publice în clar ceea ce spusese codificat în *Monada hieroglifică*. Persecutarea lui Dee începu în 1587 și nu se sfârșă până la moarte. Ea se exersă, de altfel, și pe continent, unde regele Poloniei și cu împăratul Rudolf al II-lea fură avertizați împotriva lui Dee

prin mesajf „venite de la spirite” și unde, la 6 mai 1586, nunțiul papal îi prezentă împăratului Rudolf un document prin care John Dee era acuzat de necromanție.

Cel care reveni în Anglia era un om descurajat, care renunțase să mai publice și care muri ca rector al lui Crist College din Manchester, post pe care-l păstră din 1595 până în 1605 și care se pare că nu dădea satisfacție.

Mai rămâne de altfel, în legătură cu acest post, o problemă nerezolvată. Cam în aceeași vreme țarul Rusiei îl invita pe John Dee la Moscova în calitate de consilier științific. El trebuia să primească un salariu de două mii de lire sterline pe an, o sumă foarte mare care ar corespunde cu vreo două sute de mii de lire de astăzi, o casă princiară și o situație care, potrivit scrisorii țarului, „trebuia să facă din el unul din oamenii cei mai importanți din Rusia”. Totuși, John Dee refuză. Oare s-a opus Elisabeta a Angliei? A primit și el amenințări?

Nu știm, documentele sunt prea vagi. În orice caz, diversele calomnii potrivit cărora Dee, complet dominat de Kelly, ar fi străbătut continentul jefuindu-i, unul după altul, pe prinți și pe cei bogați, nu stau în picioare când te gândești la acest refuz. Poate se temea ca țarul să nu-l oblige să folosească secretele pe care le descoperise și

astfel să-i asigure Rusiei dominația lumii.

Oricum ar fi, Dee ni se prezintă ca un om care a primit vizita unor ființe non-umane, care le-a învățat limba și care-a încercat să stabilească cu acestea o comunicare regulată. Cazul este cu totul unic, mai ales când e vorba de un om de valoare intelectuală a lui John Dee.

Din păcate, din ceea ce ne-a lăsat Dee nu putem deduce nimic, locul în care se găsesc aceste ființe sau natura lor fizică. El spune doar că sunt telepate și că pot călători în trecut și în viitor. Este pentru prima dată, din câte știu eu, când apare această idee a călătoriei în timp.

Dee spera să învețe de la aceste ființe tot ansamblul legilor naturale, toată dezvoltarea viitoare a matematicii. Nu era vorba nici de necromanție, nici măcar de spiritism. Dee se afla pe poziția unui savant care voia să afle niște secrete, secrete a căror natură era pur științifică. El însuși se descrie, de altfel, pretutindeni, ca filosof al matematicii.

Cea mai mare parte a însemnărilor a dispărut odată cu incendierea casei, altele au fost distruse în diverse rânduri de către oameni foarte diferiți. Ne rămân câteva aluzii aflate în *Adevărata relație a lui Casaubon* și în câteva însemnări care mai există. Aceste indicații sunt extrem de ciudate. Dee afirmă, mai ales, că proiecția lui Mercator nu

este decât o primă aproximare. După dânsul, Pământul nu este perfect rotund sau, cel puțin, este format din mai multe sfere suprapuse, aliniat de-a lungul unei alte dimensiuni.

Între aceste sfere ar exista puncte sau, mai degrabă, suprafețe de comunicație și în felul acesta Groenlanda se întinde la infinit deasupra altor pământuri decât al nostru. Iată de ce, insistă Dee, în mai multe cereri către regina Elisabeta, ar fi bine ca Anglia să ocupe Groenlanda, astfel încât să aibă în mână calea către alte lumi.

O altă indicație: matematicile nu sunt decât la început și se poate merge cu mult mai departe de Euclid, pe care Dee, să ne aducem aminte, care l-a tradus în engleză pentru prima dată. Dee are perfectă dreptate să afirme aceasta, iar geometriile neeuclidiene care aveau să apară mai târziu îi confirmă punctul de vedere.

Este posibil, mai spune Dee, să construiești mașini complet automatizate care să facă toată munca omului. Aceasta, adaugă el, a și fost realizat în altă parte în 1585 – tare ne-ar place să știm unde.

El mai insistă și asupra importanței numerelor și asupra considerabilei dificultăți a aritmeticii superioare. Încă o dată, are dreptate. Teoria numerelor s-a revelat ca fiind

ramura cea mai dificilă a matematicii, mai mult ca algebra sau geometria.

Este foarte important, remarcă Dee, să studiezi visele care revelează în același timp lumea noastră interioară și lumi exterioare. Această concepție jung-iană este, de asemenea, foarte avansată pentru timpul său. Este esențial, mai remarcă dânsul, să ascunzi maselor secrete care pot fi extrem de periculoase. Și aici întâlnim o idee modernă. După cum mai regăsim una în tema permanentă a jurnalului particular al lui Dee, anume că se pot obține din cunoașterea naturii puteri perfect naturale și nelimitate, dar că este nevoie să investești mulți bani în cercetare.

Pentru a avea acești bani a căutat el protecția celor mari și fabricarea aurului. Nu i-a reușit niciuna din aceste întreprinderi. Dacă ar fi găsit cel puțin un mecena, lumea ar fi fost mult schimbată.

Printre toți cei cu care s-a întâlnit, l-a cunoscut, oare, pe William Shakespeare (1564-1616)? îmi place să cred asta. Un număr oarecare de critici shakespearieni sunt de acord să admită că John Dee stă la originea personajului Prospero din *Furtuna*. Dimpotrivă, încă nu s-a găsit, după știința mea, vreun anti-shakespearian destul de nebun ca

să-și imagineze că John Dee ar fi scris opera lui Shakespeare. Totuși, Dee mi se pare un candidat mai bun la acest titlu decât Francis Bacon.

Nu pot, de altfel, rezista plăcerii de a cita teoria umoristului englez A.A. Milne. După dânsul, Shakespeare a scris nu numai opera lui Shakespeare, ci și *Novum Organum*, în contul lui Francis Bacon, care era complet analfabet. Teoria asta i-a înnebunit de furie pe baconieni, adică pe cei care pretind că Francis Bacon a scris opera lui Shakespeare.

Să mai răsucim, în trecere, gâtul unei legende. John Dee n-a tradus niciodată cartea blestemată *Necronomicon* a lui Abdul Al Azred pentru bunul motiv că numita lucrare n-a existat niciodată. Dar, după cum spune bine Lin Carter, dacă *Necronomicon* ar fi existat, Dee ar fi fost, cu siguranță, singurul care și-ar fi putut-o procura și ar fi putut-o traduce.

Din păcate, acest *Necronomicon* a fost inventat de la cap până la coadă de către Lovecraft, care mi-a confirmat-o personal într-o scrisoare. Păcat.

Piatra neagră, venită din alt univers, după ce-a fost culeasă de contele de Peterborough, apoi de către Horace Walpole, se găsește actualmente la British Museum.

Acesta nu aprobă nici să te folosești de ea, nici să se facă niște analize. E foarte regretabil. Dar dacă analizele cu carbon făcute asupra acestei pietre ar oferi un raport izotopic diferit de cel al carbonului terestru, dovedind, astfel, că piatra vine din altă parte, lumea ar fi extrem de stânjenită.

Monada hieroglifică a lui Dee poate fi găsită sau procurată sub formă de fotocopie. Dar fără cheile care corespund diferitelor coduri ale lucrării și fără celelalte manuscrise ale lui John Dee, arse la Mortlake sau distruse din ordinul regelui James I, nu poate servi la mare lucru. Totuși, istoria doctorului John Dee nu este încheiată și-o să am nevoie de două capitole pentru a o continua.

6.

MANUSCRISUL VOYNICH

Dr. John Dee era un colecționar înverșunat de manuscrise stranii. El e cel care, între 1584 și 1588, i-a oferit împăratului Rudolf al II-lea ciudatul manuscris Voynich.

Istoria acestui manuscris a fost povestită nu numai o dată, mai ales de către mine, în *Omul etern* (Editions Gallimard) și în *Extratereștrii în istorie* (Colecția l'Aventure Mystérieuse, nr. A 250). Mă gândesc totuși că nu strică s-o iau de la început.

Sub domnia lui Henry al VIII-lea, ducele de Northumberland a jefuit un mare număr de mănăstiri. Într-una din acestea găsi un manuscris pe care familia sa i-l comunică lui John Dee, al cărui interes pentru problemele ciudate și textele misterioase era bine cunoscut. După documentele găsite, manuscrisul în discuție era scris chiar de Roger Bacon. Acesta (1214-1294) a fost considerat de către posteritate drept un mare magician. De fapt, el se interesa mai ales de ceea ce numim noi experimentarea

științifică, pentru care a fost unul dintre pionieri.

A prezis microscopul și telescopul, navele propulsate de motoare, automobilele, mașinile zburătoare.

Se interesa și de criptografie, despre care vorbește în *Epistolă despre secretele artei și nulitatea magiei*. Dee a putut deci foarte bine să creadă că un manuscris inedit și cifrat de Roger Bacon avea șanse să conțină secrete uimitoare. Fiul său, Dr. Arthur Dee, vorbind despre viața lui John Dee la Praga, amintește de „o carte cu un text incomprehensibil, pe care tatăl meu a încercat în zadar să-l descifreze”. După multiple tribulații, documentul va eșua la livrarul Hans P. Kraus de la New York, unde se află de vânzare, din 1962, pentru modica sumă de 160.000 de dolari. Nu-i scump dacă volumul conține toate secretele lumii, e mult dacă se găsește doar rezumatul cunoștințelor științifice din secolul al XIII-lea.

Am vorbit deja de papirusul acela egiptean care ar fi trebuit să furnizeze, în principiu, „toate secretele tenebrelor” și care se dovedi la lectură că indică doar metoda de rezolvare a ecuațiilor de gradul I. Trebuie deci să fim prudenți, chiar și în cazul manuscrisului Voynich. Mă gândesc, din punctul meu de vedere, că acest manuscris oferă un bun exemplu de carte blestemată care a scăpat

de la distrugere doar pentru că nu s-a reușit descifrarea lui și că nu constituie, din această cauză, un pericol imediat.

Se prezintă ca un octavo de 15 cm pe 27 cm, fără copertă și, potrivit paginatiei, cu douăzeci și opt de pagini pierdute. Textul este ornat cu miniaturi în albastru, galben, roșu, brun și verde. Desenele reprezintă femei goale de talie mărunță, diagrame (astronomice?) și vreo patru sute de plante imaginare. Scriitura pare a fi medievală curentă. Examenul grafologic permite concluzia că scribul cunoștea limba pe care o folosea: a copiat la modul cursiv, nu literă cu literă.

Cifrul folosit pare simplu, dar nu reușești să-l dezlegi.

Manuscrisul apare la 19 august 1666, atunci când rectorul Universității din Praga, Joannes Marcus Marc îl trimite celebrului iezuit Athanase Kircher care era, printre altele, specialist în criptografie, hieroglife egiptene și continente dispărute. Era omul cel mai potrivit pentru a i se trimite textul, dar nu reuși să-l descifreze.

Manuscrisul fu apoi studiat de savantul ceh Johannes de Tepenecz, favoritul lui Rudolf al II-lea. Se găsește o semnătură de-a lui Tepenecz pe marginea unei foi, dar nici el n-a reușit să dezvăluie secretul. Kircher eșuând, depune manuscrisul într-o bibliotecă iezuită. În 1912, un librar

numit Wilfred Voynich cumpără manuscrisul de la școala iezuită Mondragone, din Frascati, Italia. Îl duce în Statele Unite, unde numeroși specialiști se aștern pe lucru. Nu se reușește identificarea majorității plantelor. În diagramele astronomice sunt recunoscute constelațiile Aldebaran și Hyades, ceea ce nu ajută prea mult. Opinia generală este că e vorba de un text cifrat, dar într-o limbă necunoscută. Sunt deschise faimoasele arhive ale Vaticanului pentru a se ajuta cercetările. Tot nimic nu se rezolvă.

Circulă numeroase fotografii, care sunt date unor mari specialiști în cifruri. Eșec total.

În 1919, niște fotocopii ajung la Pr. William Romaine Newbold, decanul universității din Pennsylvania. Newbold are atunci 54 de ani. Este, în același timp, specialist în lingvistică și în criptografie.

În 1920, Franklin Roosevelt, pe atunci asistent la ministerul Marinei, îi mulțumește pentru descifrarea unei corespondențe dintre spioni, al cărei secret nu putuse fi pătruns de niciunul din birourile specializate de la Washington. Newbold se interesează din ce în ce mai mult de legenda Graal-ului și de gnosticism. E în mod clar un om de mare cultură, capabil, dacă e cineva pe lume, să descifreze manuscrisul Voynich.

Lucrează la acesta timp de doi ani. Pretinde că ar fi găsit o cheie, apoi că ar fi pierdut-o pe drum, ceea ce-i absolut ciudat. În 1921, începe să țină conferințe despre descoperirile sale. Cel mai mărunț lucru care se poate spune despre aceste conferințe este că sunt senzaționale.

După părerea lui Newbold, Roger Bacon știa că nebuloasa din Andromeda era o galaxie ca a noastră. Tot după el, Bacon cunoștea structura celulei și formarea unui embrion pe baza spermei și a unui ovul. Senzația este mondială.

Nu numai în medii savante, ci și în rândul marelui public. O femeie traversează întregul continent american pentru a-l implora pe Newbold să alunge demonul care-o persecută, folosind formulele lui Roger Bacon.

Sunt și obiecții. Nu se înțelege metoda lui Newbold, există impresia că dă înapoi, nu se reușește fabricarea unor noi mesaje prin folosirea metodei lui. Or, este evident că un sistem de criptografiere trebuia să funcționeze în ambele sensuri. Dacă posezi un cod, ar trebui să descifrezi mesajele din codul respectiv, dar ar trebui și să poți traduce în cod mesajele care sunt în clar. Senzația continuă, dar Newbold devine din ce în ce mai vag, din ce în ce mai puțin accesibil. Moare în 1926. Colegul și

prietenul său Roland Grubb Kent îi publică lucrările. Entuziasmul lumii este considerabil.

Apoi începe o contra-ofensivă, condusă mai ales de Pr. Manly. Acesta nu este de acord cu descifrarea lui Newbold. El crede că unele semne auxiliare nu sunt decât deformații de-ale hârtiei. Și, destul de repede, nu se mai vorbește despre manuscris.

Acum mă distanțez eu de numeroșii erudiți care au studiat problema, mai ales de David Kahn, a cărui carte admirabilă, *Spărgătorii de coduri*, este biblia modernă a experților în criptografie. Profit de ocazie pentru a-i mulțumi lui David Kahn de a fi citat una din aventurile mele personale din domeniul criptografiei. Având nevoie, în timpul ocupației germane, de cinci litere pentru a termina o grilă și aflându-mă în fruntea unor tineri care fumau ca turcii și care erau privați de acest drog, am adăugat mesajului literele TABAC. Londra a înțeles și în luna următoare mi-au picat în cap, pe terenul de parașutaj, 150 de kilograme de tutun.

Ipoteza pe care-o voi avansa este personală. Cel puțin, nu cred s-o fi văzut pe undeva și cred c-am citit tot ce se referă la manuscrisul Voynich. După părerea mea, Newbold a încurcat urmele cu bună știință, pentru că

primise amenințări. Avea legături extrem de ciudate cu tot soiul de secte. Știa destule pentru a înțelege că unele organizații secrete sunt cu adevărat periculoase. Și sunt convins că, începând din 1923, a fost amenințat și că a dat înapoi temându-se de grave represalii. Ascunse esențialul metodei sale și cheia principală n-a fost încă regăsită.

Înainte de a reveni la ce cred eu despre manuscrisul Voynich, trebuie mai întâi să rezumăm rapid tentativele de descifrare posterioare lui Newbold. Cele mai multe sunt ridicole. Dar, începând din 1944, marele specialist în criptografie militară William F. Friedman, mort în 1970, s-a ocupat de problemă. El a folosit un ordinator de tipul R.C.A.301. După opinia lui Friedman, nu numai că mesajul este cifrat, dar este și într-o limbă complet artificială. Ca și limba enochiană a lui John Dee. E o ipoteză interesantă, care poate că va fi dovedită într-o zi ca adevărată.

După moartea lui Voynich, în 1930, moștenitorii soției sale îi vândură manuscrisul librarului Kraus. Acesta este în continuare disponibil contra sumei de 160.000 de dolari. După mine, dacă manuscrisul l-a interesat atât de mult pe John Dee, este pentru că acesta a recunoscut aici, ca și în *Steganografia* lui Trithème, codificarea unui limbaj pe care-l cunoștea și care poate că nu este omenesc. Roger

Bacon, ca și alții înainte și după dânsul, a avut acces la o cunoaștere ce provenea ori de la o civilizație dispărută, ori de la alte inteligențe. Încă o dată, unii au crezut, și încă mai cred, că o dezvăluire care vine prea devreme, din diversele secrete ale unei științe superioare față de a noastră, ne-ar distruge civilizația.

În cazul acesta, se poate pune întrebarea de ce n-a fost distrus manuscrisul Voynich? După opinia mea, lumea și-a dat seama prea târziu de existența lui, către 1920, și circulau atunci atâtea fotografii de-ale textului, încât era imposibil să le distrugi pe toate. E pentru prima dată când intervine fotografia într-o afacere referitoare la cărțile blestemate și e aproape sigur că aceasta va face dificilă, pe viitor, sarcina Oamenilor în negru. Odată împrăștiate fotografiile, nu le mai rămânea altceva de făcut decât să-l facă pe Newbold să tacă, iar aceasta fără a trezi prea multe suspiciuni. Din această cauză Newbold n-a avut niciun „accident” și a murit de moarte naturală. Dar campania care viza discreditarea lui și producerea de traduceri ridicole ale manuscrisului a fost foarte bine organizată.

Să notăm, ca fapt divers și pentru cei care se interesează de planificarea familială, că una din aceste

traduceri false, aceea a Dr. Leonell C. Strong, a extras din manuscrisul Voynich formula publicată a unei pilule contraceptive. Dar adevărata problemă încă rămâne în picioare.

Unul din obiectivele revistei americane INFO, consacrată informațiilor forteene, este descifrarea manuscrisului Voynich. Până acum această descifrare n-a părut să facă vreun progres. După mine, ar fi mai avantajos de a insista asupra manuscrisului Voynich decât asupra altor probleme asemănătoare. Indiferent dacă-i vorba de manuscrisele lui Tri thème sau de manuscrisele incomplete ale lui John Dee. În cazul manuscrisului Voynich, se pare că avem un text interzis complet. Printre cele câteva fraze ce le poți găsi în publicațiile lui Newbold, una te pune mai ales pe gânduri. Roger Bacon este cel care vorbește: „Am văzut într-o oglindă concavă o stea în formă de melc. Ea se afla între ombilicul Pegas-ului, pieptul Andromèdei și capul Cassiopeei”.

Exact acolo a fost descoperită marea nebuloasă din Andromeda, prima nebuloasă extragalactică care-a fost recunoscută vreodată. Dovada a fost publicată după informația lui Newbold, care nu poate deci să fi fost influențat în interpretarea textului de un lucru încă

nedescoperit.

Alte fraze de-ale lui Newbold fac aluzie la „secretul stelelor noi”.

Dacă manuscrisul Voynich conține într-adevăr secretele novelor și quasarilor, ar fi preferabil să rămână nedescifrat, pentru că o sursă de energie superioară bombei cu hidrogen și destul de simplu de manipulat pentru ca un om al secolului al XIII-lea s-o poată înțelege, constituie perfect genul acela de secret de care civilizația noastră n-are nevoie deloc. Noi nu supraviețuim, cu greu, decât pentru că am reușit cât de cât să stăpânim bomba H. Dacă e posibil să fie eliberate energii superioare, e mai bine să n-o știm sau nu încă. Altfel planeta noastră ar dispărea destul de repede în flama scurtă și strălucitoare a unei supernove.

Descifrarea manuscrisului Voynich ar trebui deci să fie, zic eu, urmată de o cenzură serioasă înainte de a fi publicată. Dar cine va aplica această cenzură? Cum zice proverbul latin, cine îi va păzi pe paznici? Mă întreb dacă nu i-a fost niciodată oferită o fotocopie a manuscrisului Voynich unui mare intuitiv de genul Edgar Cayce, care l-ar fi putut traduce fără a se angaja în procesul laborios al unei descifrări. Ar fi fost suficient, de altfel, ca să găsească

cheia, iar calculatoarele s-ar fi ocupat de restul. Se poate găsi o fotografie de-a unei pagini din manuscrisul Voynich la pagina 855 a cărții lui David Kahn deja citată, ediția engleză a lui Weidenfeld și Nicholson. Nu se poate, evident, deduce ceva de aici. Ești, doar, frapat de numărul de repetiții. Acestea au fost de altfel observate de numeroși specialiști în criptografie, care au tras concluzii contradictorii.

Dar simplul fapt că pot fi găsite aceste fotografii reprezintă deja un eșec considerabil pentru Oamenii în negru. Și ar fi de dorit ca oricine posedă un document de acest gen să-l difuzeze prin intermediul fotografiilor cât mai mult posibil, astfel încât să se evite distrugerea. Dacă francmasoneria europeană ar fi luat astfel de precauții înaintea războiului din 1939-1Q45, n-ar fi fost distruse documente unice. Distrugerea aceasta a documentelor masone a fost efectuată de comandouri speciale. Fiecare din acestea era condus de către un nazist, asistat de un francez, belgian sau de alți cetățeni ai țării în care avea loc distrugerea. Aceste comandouri erau remarcabil de bine informate. Și este de notat că francezii care au participat la acțiuni au beneficiat de o imunitate foarte ciudată în timpul epurării care a urmat după eliberarea din **1944**.

Imunitate neobișnuită, într-adevăr, pentru că nu s-a aplicat decât la genul acesta de colaboraționiști. În timp ce colaboratori exclusiv intelectuali, ca poetul Robert Brasillach, au fost loviți cu duritate, specialiștii acțiunii anti-masonice nici n-au fost atinși.

Pentru a reveni la manuscrisul Voynich, am motive excelente să cred că o versiune a acestuia în clar a fost distrusă. Într-adevăr, Roger Bacon avea în posesia lui un document care ar fi aparținut, după părerea lui, regelui Solomon și ar fi conținut cheile marilor mistere. Cartea aceasta, alcătuită din suluri de pergament, a fost arsă în 1350 la ordinul papei Inocențiu VI. Motivul care s-a dat a fost că documentul conținea o metodă de a invoca demonii.

Putem înlocui demon prin înger și înger prin extraterestru și vom înțelege atunci foarte bine motivul distrugerii. Probabil că dac-ar fi știut, în 1350, unde să găsească manuscrisul Voynich, biserica catolică l-ar fi nimicit.

Astăzi știm că era ascuns într-o mănăstire și că n-a reapărut decât datorită unui jaf de-al ducelui de Northumberland, după care a ajuns la cunoștința lui John Dee. După câteva note de-ale lui Roger Bacon,

documentul pe care-l avea și care provenea de la Solomon nu era nici codificat, nici cifrat, ci doar scris în ebraică. Roger Bacon remarcă la acest subiect că documentul se referea mai mult la filosofia naturală decât la magie.

Bacon mai arăta: „Cel ce scrie despre secrete într-un mod care nu-i ascuns vulgului, este un nebun periculos”. Asta o spunea cam prin 1250. După aceea explică metoda aceea de scriere secretă care se bazează mai ales pe inventarea de litere ce nu există în niciun alfabet. Probabil că asta a făcut pentru traducerea în cod a ceea ce-am putea numi documentul Solomon, dar pe care-i mai comod să-l numim manuscrisul Voynich.

Limba de bază a acestui manuscris este, probabil, același limbaj enochian pe care John Dee avea să-l învețe grație oglinzii lui negre și despre care vom auzi vorbindu-se multe în capitolul următor, în legătură cu ordinul Golden Dawn.

Urme ale acestei cărți erau de găsit deja în Flavius Iosif. Nu trebuie confundată nici cu *Clavicula lui Solomon*, nici cu *Testamentul lui Solomon*, nici cu *Lemegeton*. Toate aceste compilații datează cel mai devreme din secolul al XVI-lea, iar unele din secolul al XVIII-lea.

Majoritatea sunt, de altfel, complet lipsite de interes și

dau doar liste de demoni.

„Cartea lui Solomon”, care i-a aparținut lui Roger Bacon și a fost arsă în 1350, era cu siguranță cu totul altceva. Probabil că lucrarea aceasta, împreună cu alte „surse nebănuite și interzise”, cum spunea Lovecraft, a fost tradusă într-o limbă necunoscută de către Roger Bacon, apoi cifrată. Nefericitul Newbold, probabil amenințat și terorizat, a trebuit să inventeze metode de descifrare și, mai ales, să mențină legenda că textul e în latină, când sigur că nu era așa, ci într-o limbă enochiană.

Cum și-a procurat Bacon acest document? Deocamdată nu putem decât să ne închipuim și să ne imaginăm că Oamenii în negru nu constituie un grup monolitic, ci că există printre ei unii care vor să dezvăluie secretele și reușesc acest lucru, măcar parțial. Se poate imagina, de asemenea, că acești Oameni în negru sunt o organizație pământeană foarte bine localizată, pe care ființe extraterestre vin uneori să-i ajute cu titlu de experiment. Și așa vrea, în acest scop, să atrag atenția asupra cazului lui Giordano Bruno.

Raționaliștii și-au revendicat acest martir și au făcut din el un om de știință, victimă a tendințelor celor mai reacționare ale Bisericii.

Nimic mai fals. Giordano Bruno era, în primul rând, un magician pasionat de magie și practicând magia. El o compară cu o sabie care, în mâinile unui om abil, poate face minuni și insistă asupra rolului matematicii în magie. Pentru dânsul, existența altor planete și rotația Pământului în jurul Soarelui constituie o parte secundară a operei, formată din șaizeci și una de cărți, cea mai mare parte de magie. Existența altor planete locuite face pentru el parte din magie. Și pentru că știa prea multe pe această temă, a fost atras la Veneția de un agent al inchiziției numit Giovanni Mocenigo, care-l predă stăpânilor lui.

Pentru că el credea în magie și în existența locuitorilor altor planete decât Pământul, Giordano Bruno a fost judecat ca eretic neobrăzat și încăpățânat și a fost ars pe rug la Roma, pe Campo dei Fiori, la 17 februarie 1600. A trăit în Anglia din 1583 până în 1585 și nu este exclus să fi avut cunoștință de lucrările lui John Dee și de manuscrisul Voynich. După toate informațiile pe care le avem despre Giordano Bruno, era un om încrezător și imprudent. E clar că vorbise prea mult.

7.

MANUSCRISUL MATHERS

Manuscrisul Mathers, ca și *Steganografia* și manuscrisul Voynich, este cifrat. Dar are bunul gust de a fi într-un cifru cu dublă transpoziție relativ simplu, ceea ce a permis descifrarea lui destul de rapidă. Am văzut mai multe foi din această descifrare, care mi se pare corectă. Această decodare a dus la cea mai extraordinară aventură ocultă a timpului nostru, aceea a Ordinului Golden Dawn (Zorii de Aur).

A dus, de asemenea, la redactarea unui ansamblu de documente magice, ca Și blestemate, care, din câte știu, încă n-a fost publicat, dar care a produs deja destule catastrofe...

Să începem cu începutul.

Un preot englez, reverendul A.F.A. Woodford se plimbă la Londra pe Farrington Street. Intră la un negustor de cărți de ocazie, găsește aici manuscrite cifrate și o scrisoare în germană. Astea se întâmplau în 1880. Reverendul Woodford începe prin a citi scrisoarea în

germană. Aceasta spune că cel ce descifrează manuscrisul poate intra în legătură cu societatea secretă germană *Sapiens Donabitur Astris* (S.D.A.) prin intermediul unei doamne, Anna Sprengel. Alte informații îi vor fi atunci comunicate, dacă merită.

Reverendul Woodford, francmason și rozacrucian, le spune despre descoperirea sa prietenilor Dr. Woodman și Dr. Winn Westcott, amândoi erudiți eminenți și în plus, cabaliști. Aceștia ocupă posturi înalte în masonerie. Doctorul Winn Westcott este coroner, post juridic familiar cititorilor de romane polițiste engleze. Un coroner ține locul, în același timp, de medic legist și de judecător de instrucție. În cazul unei morți suspecte, reunește un juriu care pronunță un verdict ce-ar putea, eventual, antrena intervenția justiției și a poliției. Verdictul unui coroner din secolul al XIX-lea a devenit celebru: juriul a concluzionat că un necunoscut găsit mort într-un parc londonez fusese omorât „de persoane sau lucruri necunoscute”. Ar fi plăcut să putem afirma că Dr. Westcott a fost cel ce-a redactat verdictul acesta de o formulare într-adevăr aparte. Nu avem dovada, dar vom vedea mai târziu că Dr. Westcott și-a pierdut postul de coroner în circumstanțe ieșite din comun.

În orice caz, Woodman și Westcott au auzit vorbindu-se de *Sapiens Donabitur Astris*. E vorba de o societate secretă germană formată mai ales din alchimiști. Societatea aceasta este aceea care a salvat, grație unor medicamente alchinice, viața lui Goethe, atunci când medicii obișnuiți renunțaseră să-l mai vindece.

Faptul este stabilit deja, iar univrsitatea din Oxford a publicat chiar și o carte, *Goethe, alchimistul*. SDA pare să mai existe și-n zilele noastre. Pe vremea aceea era în legătură cu „cercurile cosmice” organizate de Stephan George, care l-au combătut pe Hitler. Conte de Stauffenberg, organizatorul atentatului de la 20 iulie 1944, făcea parte din aceste cercuri cosmice. Ultimul reprezentant cunoscut al SDA a fost baronul Alexander von Bernus, mort recent.

Westcott și Woodman reușesc destul de ușor să descifreze manuscrisul și-i scriu doamnei Anna Sprengel. Primesc instrucțiuni pentru a-și continua munca. Atunci primesc ajutorul altui francmason, un personaj foarte nedeterminat, pe nume Samuel Liddell Mathers, căsătorit cu sora lui Henri Bergson. E un om de-o cultură uimitoare, dar și cu idei destul de vagi. El redactează ansamblul încă inedit al „ritualurilor Mathers”. Acestea sunt formate din

extrase din documentul german original, din alte documente din posesia lui Mathers și din mesajele primite de doamna Mathers prin clarviziune. Ansamblul este supus la SDA, în Germania, care autorizează micul grup englez să fondeze o societate ocultă exterioară, adică deschisă. Societatea se va numi *Order of the Golden Dawn in the Outer*. Ordinul zorilor de aur din exterior. La 1 martie 1888, această autorizație este remisă lui Woodman, Mac Gregor Mathers și Dr. Westcott. Samuel Liddell Mathers își adăugase, între timp, titlul de conte de Mac Gregor și anunță acum că este reîncarnarea a vreo jumătate de duzină de nobili și magicieni scoțieni.

În 1889, nașterea acestei societăți este anunțată oficial. E de notat că-i pentru prima dată în secolul al XIX-lea, ca și într-al XX-lea, când o autoritate ezoterică calificată, SDA, dă autorizație de fondare unei societăți exterioare. Această autorizație n-a mai fost dată ulterior și nu sfătuiesc pe nimeni să lanseze o societate de genul ăsta fără autorizație: ar însemna să-și atragă neplăceri foarte mari.

După moartea cât se poate de naturală, se pare, a Dr. Woodman, Ordinul este condus de Westcott și Mathers. În 1897, Westcott are ghinionul de a uita într-un taxi

documente interioare de-ale Ordinului. Acestea ajung la poliție, care consideră că nu-i recomandabil ca un coroner să se ocupe cu astfel de activități, pentru c-ar putea fi tentat să utilizeze cadavrele ce-i stau la dispoziție pentru operațiuni de necromanție. Westcott demisionează din Ordin, considerând că așa-i mai bine pentru el.

Societatea începe să se dezvolte și atrage oameni a căror, inteligență și cultură sunt indiscutabile. Să-i menționăm pe Yeats, care urma să primească premiul Nobel pentru literatură, Arthur Machen, Algernon Blackwood, Sax Rohmer, istoricul A.E. Waite, celebra actriță Florence Farr și mulți alții. Cele mai bune spirite ale epocii din Anglia în ceea ce privește inteligența și imaginația fac parte din Golden Dawn. Loja principală este la Londra. Șeful ei, Imperatorul, este W.B. Yeats.

Mai sunt și alte loji în provincia engleză și la Paris, unde Mathers își are reședința din ce în ce mai mult.

Ordinul are două niveluri:

- Primul, împărțit în nouă grade, în care se învață;
- Al doilea, fără trepte sau grade, unde se face cercetare.

Învățământul are în vedere limba enochiană a lui John Dee, căreia i se dă o traducere de la prima treaptă a

primului nivel. Din păcate, aceste traduceri au fost distruse sau ascunse. Rămân texte în enochiană, mai ales unul care-ți permite să te faci invizibil: „Ol sonuf vaorsag goho iad balt, lonsh calz vonpho. Sobra Z-01 ror l ta nazps”. Ceea ce nu seamănă cu nicio limbă cunoscută. Se pare că dacă pronunți corect acest ritual, ești înconjurat de o elipsoidă de invizibilitate la o distanță medie de 45 de centimetri de corp. Nu văd de ce-aș obiecta la așa ceva.

Învățăământul avea în vedere deci limba enochiană, dar și alchimia și, mai ales, stăpânirea de sine.

De la a doua treaptă a primului nivel, candidatul era tratat astfel încât să elimine toate bolile mentale și toate slăbiciunile. Se cunosc vreo cincizeci de tratamente de acest gen care par să fi dat rezultate foarte bune.

Timp de cinci-șase ani Ordinul dă satisfacție tuturor și cei care-au participat la ședințe au spus c-au fost îmbogățiți mental. Apoi Mathers începu să-și facă de cap. La 20 octombrie 1896, publică un manifest prin care afirmă că există un al treilea nivel al Ordinului. Acesta este format, după dânsul, din ființe supraomenești, despre care zice:

„În ceea ce mă privește, eu cred că sunt oameni care trăiesc pe acest Pământ. Dar posedă puteri supraomenești

însălmântătoare. Când i-am întâlnit în locuri frecventate, nimic din aspectul sau veșmintele lor nu-i deosebea de oamenii obișnuiți, doar senzația de sănătate transcendentă și de vigoare fizică.

Cu alte cuvinte, aspectul fizic pe care trebi e să-l dea, conform tradiției, posesia elixirului de viață lungă. Dimpotrivă, când întâlnirea s-a petrecut într-un loc inaccesibil din exterior, ei purtau robe simbolice și insignele rangului lor.

Evident că te poți gândi în diverse moduri la conținutul acestui manifest, să-l pui pe seama nebuniei lui Mathers, dar trebuie să te gândești că poate nu mințea. Ceea ce se poate spune este că ar fi făcut mai bine să tacă. Pe de o parte, din acea clipă devenise obiectul unei persecuții care-l duse la moartea din 1917. Pe de altă parte, manifestul lui a atras în societate personaje prea puțin recomandabile, cum ar fi celebrul Aleister Crowley.

Figură complet sinistă și, fără-ndoială, megalomană, în orice caz delirantă, Crowley apără într-o bună zi a anului 1900 la Loja din Londra. Purta o mască neagră și un costum scoțian. Declară că este trimisul lui Mathers, desemnat să preia conducerea Lojei. Reacția a fost violentă. Yeats, Imperatorul Lojei, îl debarcă pe Mathers și-

I expulză pe Crowley. A.E. Waite puse la îndoială existența celui de-al treilea nivel și a superiorilor necunoscuți.

În 1903, Waite și cu o serie de prieteni de-ai săi demisionară și constituiră un alt ordin, numit tot Golden Dawn. Acesta se menținu până în 1915, apoi dispăru. Restul membrilor lui Golden Dawn continuară până în 1905, apoi Yeats, Arthur Machen și Winn Westcott demisionară.

Ordinul continuă târâș-grăbiș sub direcția unui oarecare Dr. Felkin, apoi decăzu și, încet-încet, se stinse. Astfel luă sfârșit ceea ce Yeats numise „prima revoltă a sufletului împotriva intelectului, dar nu și ultima”. Se pare că Mathers ar fi extras ansamblul ritualurilor care permit reproducerea anumitor fenomene. Toate tentativele de a le publica au fost întrerupte pentru că manuscrisele lua foc sau că el însuși se îmbolnăvea. Muri în 1917 complet dărâmat. Unii spun că persecutorul principal a fost Crowley, dar acesta pare, de fapt, să nu fi fost decât un megaloman destul de puțin periculos.

Dacă ansamblul ritualurilor lui Mathers a dispărut, unele dintre acestea și din cursurile ținute de Golden Dawn au fost publicate. Mai ales în patru volume, în Statele Unite, de către Dr. Israel Regardie, iar la începutul acestui an,

1972, *Golden Dawn. Învățăturile sale interne* de R.G. Torrens, BA (editor Neville Spearman, Londra).

Cartea aceasta din urmă are avantajul de a fi scrisă într-o manieră rațională și de a da la sfârșitul fiecăruia din cele patruzeci și opt de capitole o bibliografie scurtă și exactă.

De altfel, există multe mărturii despre Golden Dawn.

Așa că putem trage niște concluzii. Ceea ce te izbește de la bun început este remarcabilul nivel de inteligență și de cultură al majorității participanților. Golden Dawn număra în rândurile sale nu numai mari scriitori, ci și fizicieni, matematicieni, experți militari, medici. Ceea ce e sigur este că toți cei care-au trăit experiența Golden Dawn au ieșit îmbogățiți. Toți pun accentul pe înfrumusețarea vieții lor, pe noua plenitudine, pe sensul și frumusețea pe care le-a dat-o Golden Dawn.

Gustav Meyrinck a scris: „Știm că există o trezire de sine nemuritoare”.

Pare sigur că Golden Dawn știa să provoace această trezire și că realizase visul dintotdeauna al alchimiștilor, al gnosticilor, al cabaliștilor și al rosacrucienilor, pentru a nu cita decât câteva direcții de cercetare: transmutația omului însuși.

Oricare ar fi scepticismul manifestat față de magie – iar

al meu personal este destul de considerabil – nu e mai puțin adevărat că Golden Dawn a reușit o experiență magică mai bine decât oricine altcineva în istoria umanității, după câte știm noi. Nu numai c-a reușit-o mai bine, dar a fost în stare și să o propage prin învățare.

Timp de milenii, omul a visat o stare de conștiință mai trează decât trezia însăși. Golden Dawn a reușit acest lucru. E sigur. Ceea ce pare, dacă nu sigur, cel puțin foarte probabil, este că Golden Dawn a reușit să traducă alfabetul enochian al lui John Dee și că îndrumătorii săi au citit deci opera lui John Dee, pe cea a lui Trithème și poate și manuscrisul Voynich, dacă aveau vreo copie. Ceea ce nu este exclus, pentru că John Dee trebuie să fi făcut mai multe.

Acestea fiind admise, se pune întrebarea evidentă de ce o astfel de acumulare de cunoștințe și de putere n-a reușit să constituie o veritabilă centrală de energie, o citadelă strălucitoare care-ar fi dominat secolul al XX-lea. Este sigur că Golden Dawn a suscitat ostilități, dar la fel de sigur este și că s-a descompus din interior mai degrabă decât a fost distrusă din exterior.

S-a vrut să se arunce responsabilitatea acestei distrugerii asupra lui Aleister Crowley. Că acest așa-zis

magician era nebun de legat, e absolut sigur. Pe lângă nebunie, constituită dintr-un tip destul de clasic de delir sexual, Crowley avea un dar extraordinar de a se amesteca în istorii incredibile. În timpul primului război mondial a trecut de partea Germaniei, denunțând cu violență Anglia. Unii pretind că el ar fi cel care, prin informațiile furnizate serviciilor secrete germane, a permis unui submarin să scufunde transatlanticul american *Lusitania*, a cărui torpilare declanșă intrarea în război a Statelor Unite. Crowley avu mai multe necazuri în America și se duse atunci în Sicilia, unde înființă o abație blestemată la Cefalu (pe locul acela există acum un sat al Clubului Mediteranean).

În abația lui Crowley se produse un incident deplorabil. Un poet exfordian, pe nume Raoul Loveday, bău în timpul unei ceremonii de mesă neagră sângele unei pisici și muri pe loc, ceea ce și merita. Văduva sa făcu scandal și, sub presiunea presei, Crowley fu expulzat din Sicilia în 1923.

După aceea trăi în Anglia, unde încercă să urmărească presa pentru defăimare. Judecătorii hotărâră că Crowley era personajul cel mai detestabil pe care-l cunoscuseră vreodată și refuzară să-i acorde vreo despăgubire. După aceea o duse într-o mizerie din ce în ce mai adâncă,

pentru a muri într-o pensiune de familie, la Hastings, în 1947. Impresia care se degajă din viața și opera sa este aceea a unui nenorocit care-ar fi putut fi foarte bine tratat, mai degrabă decât aceea a unui personaj periculos. Crowley nu era, de altfel, singurul escroc pe mâinile căruia căzuse Mathers.

Către 1900, el fu victima unei perechi numită Horos, care se dădea reprezentanți ai Superiorilor necunoscuți, și care fură condamnați în anul următor ca niște escroci perfect normali. Atunci a fost Golden Dawn menționat din abundență în presă și asta trebuie să fi provocat unele demisii.

Presa s-a mai ocupat de Golden Dawn și-n 1910, când Mathers încercă să împiedice apariția gazetei lui Crowley, „Equinox”, care publica fără autorizație ritualurile lui Golden Dawn. Echivalentul englez al tribunalului de urgență ridică sechestrul și numărul apărui.

Ceea ce, evident, nu amelioră prestigiul lui Mathers. Numeroși sunt cei care observă că dacă Mathers ar fi avut cu adevărat niște puteri, l-ar fi putut extermina pe Crowley, și invers. Se cunosc, de altfel, numeroase exemple moderne de dueluri între vrăjitori, care n-au dat, îndeobște, mari rezultate. E sigur că naivitatea lui Mathers

a dăunat mult, dar nu pare să fi fost cauza principală a declinului lui Golden Dawn.

După ceea ce-am putut strânge cu mijloace personale, exercitarea unui anumit număr de puteri, mai ales a clarviziunii, a devenit un veritabil drog pentru membrii Ordinului, iar după 1905 orice fel de cercetare a încetat. Mi se pare că aici trebuie căutată cauza eșecului acestei aventuri care ar fi putut fi cu mult mai extraordinară decât a fost.

Diversele societăți secundare fondate de către disidenți, fără autorizație, cum ar fi *Stella Matutina*, fondată de Dr. Felkin, *Argenteum Astrum*, fondată de Aleister Crowley, și *Societatea Luminii Interioare*, înființată de scriitorul Dion Fortune, pseudonimul doamnei Violette Firth, nu par să fi prosperat.

Acestea din urmă încă mai există și doamna Firth a scris nuvele și romane foarte interesante.

Pentru a fi compleți, trebuie să precizăm că Golden Dawn a avut și elemente creștine care aparțineau bisericii catolice anglicane, în primul rând pe marele scriitor Charles Williams, autorul *Războiului Graalului*, și pe misticul Evelyn Underhill.

Unele documente de la Golden Dawn sunt legate de

ezoterismul creștin și sunt considerate de către specialiștii domeniului drept destul de serioase.

Mai rămân, pe de altă parte, opere mistice sau traduceri de-ale lui Mathers: *Cabala* (1889), *Solomon regele* (1889), *Magia sacră a lui Abramelin* (1898). Aceasta din urmă este traducerea unui manuscris găsit de Mathers la Biblioteca Arsenalului, veritabilă mină de documente ciudate. Un text destul de complet a fost editat recent la Paris, prin 1962.

Avem deci la dispoziție o mulțime de elemente foarte interesante, dar ceea ce ne lipsește este ritualul complet al lui Mathers. Acesta ar fi trebuit să fie culmea cărților blestemate, rezumând majoritatea acestora și deschizând porți cu totul extraordinare. Că Mathers ar fi realizat astfel o formă de conștiință superioară pe care o interpretează ca un contract cu superiori necunoscuți nu pare un lucru absurd. Nu e de mirare nici că s-au înverșunat așa împotriva lui Mathers.

Totuși povestea are loc în epoca noastră și Mathers dispunea de fotografie. Nu este deci imposibil ca el să fi făcut un număr suficient de poze și să nu fi fost distruse toate. În 1967, s-a putut spera că ritualurile complete ale lui Mathers urmau să fie regăsite. În anul acela, o colină de pe malul Mării Mânecii s-a prăbușit, roasă de ape, și

obiecte de-ale Golden Dawn, care fuseseră îngropate, au căzut pe mal. Din păcate, examenul obiectelor dovedi că era vorba de instrumente de lucru și de texte de lecții, ca și de notițe luate în timpul lecțiilor. Niciun document nu provenea de la Mathers.

S-a discutat mult despre influențele care s-au exersat asupra redactării diverselor cursuri ale Golden Dawn. Am notat deja influențele creștine. Se mai găsește și un mare număr de idei de-ale lui Blake, introduse, fără îndoială, de Yeats. Se găsesc, desigur, multe referiri La Cabală, care provin vizibil din studiile lui Mathers.

Ceea ce nu-i de găsit este traducerea limbajului enochian în limbaj curent și aplicarea acestuia la diferite experiențe. Chiar și termenul enochian este ciudat. Diversele „cărți ale lui Enoch” sunt falsuri relativ recente care istorisesc călătoriile miraculoase ale profetului Enoch pe alte planete și chiar în alte universuri. Sunt de găsit ediții care datează din 1883 și 1896.

Limbajul enochian al lui John Dee e cu totul altceva. Dee cunoștea legenda lui Enoch dus pe alte planete de către o creatură luminoasă și a dat numele de limbaj enochian limbii folosite de această creatură luminoasă. Dar nu există vreo carte de-a lui Enoch contemporană cu Biblia,

după cum cred unii naivi. Nu există motive serioase de a crede că cele două cărți ale lui Enoch datează de pe vremea gnosticilor. Chiar și în formă de manuscris, ele nu apar înainte de secolul al XVIII-lea.

Cei câțiva martori supraviețuitori ai Golden Dawn povestesc, referitor la aplicațiile limbajului enochian, lucruri foarte ciudate, pe care nu ești obligat să le crezi. Ei vorbesc, de exemplu, de un joc, „șahul enochian”, joc asemănător șahului, dar unde piesele seamănă cu zeii egipteni. Acesta se juca cu un adversar invizibil, piesele de pe una din jumătățile ieșichierului deplasându-se singure.

Chiar dacă descrii această experiență ca pe un amestec de scriitură automată și de telechinezie, tot are o oarecare frumusețe poetică. Asta ne face să regretăm cu atât mai mult dispariția ritualurilor Mathers.

Tot ce putem spera este ca dispariția să nu fie definitivă. Dacă Mathers și-a luat măsuri de prevedere, probabil c-a ascuns la Londra sau la Paris serii de fotografii care, într-o bună zi, vor apare la iveală. Doar dacă misterioasa societate germană SDA nu se manifestă și ea, la rândul ei.

Alexandre von Bernus, în *Alchimie și medicină*, pare să indice că societatea aceasta nu e moartă. Asta era și

părerea regretatului meu prieten Henri Hunwald, care era omul din Europa care știa cel mai bine soiul ăsta de probleme. Poate că într-o zi va fi dată o nouă autorizație de fondare a unei societăți exterioare.

8.

CARTEA CARE TE FACE NEBUN: EXCALIBUR

La ora când scriem, un yaht foarte luxos străbate oceanele globului. Poartă un pavilion care nu-i al nici unei țări, cunoscute sau necunoscute. Are la bord un număr de gărzi înarmate, pentru că de mai multe ori deja, s-a încercat forțarea seifului căpitanului. Acesta conține o carte foarte periculoasă, a cărei lectură te face să înnebunești și care se cheamă *Excalibur*.

Pentru ca povestea să fie de înțeles, trebuie să ne referim la viața proprietarului yahtului, un american numit Lafayette Ron Hubbard, și la cele două descoperiri ale sale, dianetica și scientologia. Istoria lui Hubbard a fost în general relatată la modul umoristic de către Martin Gardner în *Magicienii demascați* și de către mine în *Să râdem cu savanții*. Dar un număr de fapte noi, apărute în decursul ultimilor doi ani, tind să te facă să admiți că nu este doar o poveste amuzantă. Am să încerc să relatez la modul cel mai neutru posibil.

Lafayette Ron Hubbard este, indiscutabil, un explorator și un ofițer de marină american, extrem de curajos A fost –

pentru că nu mai scrie mult în genul acesta – unul din cei mai buni autori americani de science-fiction și de fantastic. Printre romanele sale traduse în franceză, notăm *Brațul drept al morții* (Hachette).

Cea mai bună parte a operei sale, în ceea ce privește latura fantastică și științifico-fantastică, a fost scrisă înaintea războiului din 1940. În timpul acestuia, ca urmare a unei răni pe care-a primit-o într-o luptă cu japonezii, Hubbard a suferit experiența morții clinice. A fost reanimat, dar pare să fi fost conștient atunci când, în mod normal, n-ar fi trebuit să fie și să fi avut percepții sau senzații pe care nu le-a explicat niciodată pe deplin.

Fapt e că după război începu să mediteze sistematic asupra sistemului nervos uman. Sfârși prin a concepe și comunica lui John Campbell, celebrul editor de science-fiction, o nouă teorie, pe care-o botează dianetică.

Dianetica era un soi de psihanaliză făcută numai bine pentru a-i seduce pe americani. Aceștia sunt, într-adevăr, avizi de „fă-ți cu mâna ta” și dianetica îți permite să-ți exersezi talentele asupra cuiva fără să fi făcut în prealabil vreun soi de studiu.

Teoria generală a dianeticii admite, ca și Freud, un inconștient, dar în timp ce inconștientul freudian este

extrem de viclean - e copiat după diavol - cel al lui Hubbard e complet stupid. El ne împinge să facem cele mai mari prostii pentru că e totalmente literal, incapabil să transceadă semnificantul, și e format din înregistrări sau *engrame* (Hubbard folosește într-adevăr acest termen științific, dar într-un sens care nu-i deloc, în mod normal, al său).

Inconștientul lui Hubbard se formează foarte devreme, în timpul vieții fătului. Și este de ajuns, după Hubbard, să-i spui unei femei însărcinate „te străduiești să conduci pe stânga”, pentru ca, ajuns adult, copilul să cadă în stângismul cel mai feroce!

Dacă reușești să dezbari un creier de toate enramele sale, a anunțat triumfător Hubbard, vei produce un subiect perfect „curat”. Acest subiect „curat”, lipsit de orice complex, în toate facultățile mintale, va constitui embrionul unei noi specii umane, apropiată de supraomenesc. Asta poate fi obținută printr-o simplă conversație cu subiectul folosind tehnicile pe care Hubbard le descrie în articolele sale din „Astounding Science-Fiction” sau în cartea sa *Dianetica*, devenită, imediat după apariție, un best-seller.

Hubbard începu prin a-și trata soția. Imediat ce-a

devenit „curată”, ea a cerut divorțul, pe care l-a obținut. Își trată apoi unul din prieteni, care imediat după ce-a ajuns „curat” și-a asasinat soția și s-a sinucis. Atunci popularitatea dianeticii a ajuns imensă. Pe la 1955, americanii se tratau prin dianetică cu miile. Rezultatele nu fură atât de senzaționale ca la început, dar acest mic joc de salon făcu foarte repede concurență psihanalizei.

Psihanaliza are, evident, avantajul de a se aplica animalelor. Există în Statele Unite psihanalisti pentru câini, pe când nu se cunosc tehnicieni ai dianeticii pentru aceștia. Dianetica, în schimb, are avantajul de a fi rapidă, puțin costisitoare și de a prezenta psihicul uman nu în termeni complicați, ci conform unor diagrame destul de asemănătoare celor care vă permit instalarea unei sonerii electrice. E, oricum, mult mai reconfortant.

Au fost, de altfel, tratați psihanalisti care, fără a deveni absolut „curați”, recunoscă că asta le făcea mult bine. Când îl citești pe Hubbard, nu ai impresia c-ar fi mai nebun decât Reich sau Ferenezy. Mai degrabă mai puțin. Iar în ceea ce privește amintirile formate în timpul vieții fătului, Hubbard pare să aibă dreptate. Fenomenul pare să fi fost verificat clinic și ridică o problemă care n-a fost rezolvată: cum de fătul, care încă nu are sistem auditiv, poate auzi

ceea ce se spune în jurul lui? Și totuși o face, asta-i stabilit acum.

Oricum ar fi, nu se poate spune că dianetica ar fi mai mult sau mai puțin nebunească decât psihanaliza. Amândouă „merg”, mai puțin bine ca metodele șamanului primitiv, dar merg. Există în oricare psihic un atât de mare efort spre echilibru, încât orice tehnică poate ameliora temporar un psihism defectuos. Evident că această ameliorare nu este de durată, doar metodele chimice pot vindeca cu adevărat.

Dianetica părea menită a nu fi decât una din metodele acelea ciudate, cum sunt atâtea, și așa a fost considerată de toată lumea. Numai că istoria nu făcea decât să înceapă. Reflectând la lipsurile dianeticii, Hubbard ajunsese la concluzia că aceasta nu trata decât cicatricile psihice datorate evenimentelor acestei vieți pământene, în niciun caz rănilor datorate vieților anterioare. Și crea o nouă disciplină, scientologia.

Dianetica a fost un foc de paie, dar scientologia, cu dezvoltare lentă și progresivă, cunoscuse o creștere constantă care face ca în 1971 mișcarea scientologică să constituie o forță mondială care neliniștește pe mulți oameni. Mișcarea aceasta are enorm de mulți bani, nu se

prea știe de unde. Părțile lui Hubbard din afacerea *originală* i-ar fi fost răscumpărate pentru o sumă imensă, se vorbește de ordinul a zeci de milioane de dolari.

Hubbard scrisese alte cărți, printre care *Scientologia*. Și notă, pentru informarea unor prieteni apropiați, amintiri din viațile sale anterioare. Aceste amintiri, după dânsul, provin dintr-o mare civilizație galactică față de care noi suntem o colonie pierdută.

Își adună amintirile într-o carte intitulată *Excalibur*, pe care o citi unor voluntari. Aceștia au înnebunit și sunt, după câte știu, încă internați.

Nici dianetica, nici psihanaliza, nici scientologia, nici chiar medicamentele pe care le cunoaștem nu pot face nimic pentru ei. Hubbard continuă să navigheze pe oceane și să ia notițe, în timp ce persoane necunoscute încearcă să-i forțeze seiful și să citească *Excalibur*. În timpul acesta, scientologia se dezvoltă până la un punct care pare a fi foarte neliniștitor pentru un număr de persoane. Așa se face că Charles Manșon, asasinul lui Sharon Tate, declară că era reprezentantul local al scientologiei. Scientologii neagă aceasta, iar Hubbard afirmă chiar că-l denunțase pe Manșon la FBI ca fiind un diabolist periculos. Scientologii sunt acuzați că domină oamenii, că-i controlează, că-i

teleghidează și că vizează stăpânirea lumii.

Ei răspund cu calm că așa se spunea și despre primii creștini.

Sunt extrem de numeroși, fără a se putea da cifre. Dar, în 1969, o asociație engleză care lupta pentru o medicină mai raționalistă și pentru o condamnare mai severă a medicinelor paralele îi denunță. Imediat toți scientologii englezi începură să se înscrie în asociație și avură foarte repede majoritatea. Ceea ce dovedește că trebuie să fie destul de numeroși.

Unele țări vorbesc de interzicerea scientologiei dar, din câte știu, asta nu s-a întâmplat nicăieri. Mijloacele materiale imense de care dispun scientologii le permit să inunde, literalmente, lumea ziarelor, a revistelor și a documentării. Înscrierea la un curs de scientologie nu este oneroasă și nu de aici provin resursele mișcării. Consiliul de administrație al societății, care, în diverse țări, este înregistrat conform legii locale, recunoaște că este o afacere foarte bună. Dar fără a preciza exact cum funcționează această foarte bună afacere.

Unul din șefii scientologiei engleze a declarat presei: „Dacă încercă cineva să ne atace, facem cercetări asupra lui și sigur găsim ceva defavorabil, pe care-l aducem la

cunoștința publicului”. Asta s-a și întâmplat în realitate, ceea ce înseamnă că scientologia ori posedă o foarte bună rețea de spionaj, ori are mijloacele de a folosi cele mai bune agenți de detectivi particulari.

Scientologia nu pare să facă politică, deși este periodic denunțată ca un nou nazism sau cel puțin ca o variantă de reanimare morală. Asta nu pare a fi fost dovedit. Ceea ce pare perfect stabilit, în schimb, este că scientologia colectează clienți nu numai din cultele marginale și din micile societăți oculte, ci și din religii foarte bine fundamentate, cum ar fi creștinismul și marxismul. Ea este în progresie constantă, atât pe plan numeric, cât și pe planul puterii. Cei ce și-au bătut joc de Hubbard, inclusiv eu, poate că au râs prea devreme. Fenomenul scientologiei este foarte curios și n-a fost încă suficient studiat.

Scientologia a atras mulți autori de science-fiction, mai ales pe Van Vogt (autorul faimosului best-seller *Lumea celor cu A*), care, pentru o perioadă de vreme, au abandonat domeniul lor pentru a se ocupa numai de scientologie. Aceasta nu reneagă dianetica, dar îi aduce un conținut suplimentar care nu poate fi calificat decât de vizionar. Și, în mod clar, Hubbard, sub aspectul său

exterior de aventurier pozitiv și de inginer instruit, este un vizionar. Pare să fi avut o viziune când era în stadiul de moarte clinică, după care a mai avut și altele. Din păcate, nu ne spune foarte multe despre conducătorii scientologiei care par să aibă printre ei oameni de afaceri, dar poate și altfel de personaje.

La nivelul contactului cu publicul, ca și la nivelul învățaturii elementare a scientologiei, întâlnim oameni extrem de convinși și după cât se pare, sinceri. N-aș putea să spun exact ce se petrece la nivelul superior. Urmându-l pe filosoful Max Weber, în general este numit „efect **charismatic**” influența unui om asupra altuia. Scientologia grupează oameni care posedă un efect charismatic foarte ridicat.

Oricum ar fi, atașamentul membrilor unui grup de scientologie de șeful lor și de cauza scientologiei în general este de natură cu totul fanatică. În așa măsură, încât au fost numeroase plângeri împotriva grupurilor.

Spre deosebire de Golden Dawn, scientologia a devenit o centrală de energie care exercită o putere reală destul de neliniștitoare. Ceea ce nu s-a întâmplat cu dianetica, A fost injectat ceva în structura unei mișcări ce era în declin și care nu părea să fie altceva decât o sectă disidentă și

simplificatoare a psihanalizei. Iar această mișcare a fost transformată într-un instrument folosit în scopuri pe care încă nu le întrevădem. Perioada de glumă a luat sfârșit și ne putem deci întreba ce-a fost introdus în dianetică pentru a face o mișcare atât de dinamică precum este scientologia.

Ca și la începutul oricărei religii, există o Carte. Cu rezerva, doar, că această carte, *Excalibur*, în loc să fie difuzată, este ținută ascunsă cu grijă ca talisman secret al noii religii. Fenomenul este ciudat pentru că, în cazuri analoage, cum ar fi mormonii sau babilonii, cartea de bază – cartea lui Joseph Smith pentru mormoni, profețiile lui Bab pentru babilonii – a fost difuzată din plin. În ceea ce privește scientologia, asistăm în același timp la un efort de propagandă extrem de modern și la o organizație care ascunde o carte secretă ce-ar putea fi blestemată. Nu se știe prea bine ce s-a întâmplat cu oamenii care au citit-o: au înnebunit doar citind-o sau au încercat unele experiențe?

(Răspund aici la o întrebare care mi s-a pus de multe ori: de ce n-am încercat să transform mișcarea ieșită din *Dimineața magicienilor* și din *Planetă* într-un fel de para-religie? Aș răspunde simplu că în stadiul nostru de

ignorare totală a dinamicii grupurilor omenești mi se pare extrem de periculos să lansezi noi mișcări para-religioase. Într-o admirabilă nuvelă de Catherine Mac Lean, *Efectul bulgăre de zăpadă*, pe care-am tradus-o în franceză pentru „Noua Planetă” nr. 2, se vede un grup de fete bătrâne care se ocupă, într-un orașel american, cu colectarea veșmintelor, cu repararea lor și datul acestora săracilor. Sociologi imprudenți injectează în acest grup o structură dinamică ce produce efectul bulgăre de zăpadă și atrage alte grupuri. Iar acest microgrupuleț sfârșește prin a cuceri lumea... Genul acesta de lucruri este, după părerea mea, cu totul posibil și de aceea am retezat orice tentativă de formare a unei para-religi pornind de la mișcarea „Planetă”).

La nivelul publicului, învățământul scientologic seamănă destul de mult cu dianetica primitivă, sub o formă mai rațională. El pretinde creștereantensuaj conștiinței la oameni tratați, ceea ce poate că se întâmplă. Dar nu întotdeauna. De exemplu, autorul american de science-fiction, Barry Malzberg, a istorisit la începutul anului 1971 cum, văzând în metroul din New York afișe de propagandă scientologică, s-a dus să ia lecții. Ceea ce n-a produs niciun efect asupra lui, dar poate că nu avea vibrațiile

inițiale bune...

Nu știu ce se învață la nivelul superior. Literatura de promovare face caz de informații provenind de pe vremea când Terra încă nu era o colonie pierdută, ci făcea parte din marele curent al umanității galactice. Evident că asta seamănă mult cu science-fiction-ul, dar bomba cu hidrogen și călătoria în Lună păreau la fel. Ar trebui să studiem lucrurile mai îndeaproape.

Este interesant să mai notăm și că scientologia se declară persecutată de indivizi în fond destul de analogi cu cei pe care eu îi numesc Oamenii în negru, cărora le postulez existența în cartea de față.

În afară de Hubbard, care pare să se fi retras din circuit, de voie sau de nevoie, nu se înțelege prea bine cine este în spatele scientologiei. Ajungem aici la un paradox destul de curios: de ce bărbații și femeile lui Golden Dawn, atât de strălucitori și, uneori, de geniali nu au ajuns să creeze o centrală de energie? Și de ce indivizii anonimi ai scientologiei au reușit?

Pot fi motive extrase din dinamica grupurilor. Poate că nu e posibil să formezi un grup adunând oameni care au cu toții o personalitate puternică. Poate că trebuie o ierarhie care pare să existe în scientologie și care nu pare

să fi reușit să se facă respectată în Golden Dawn.

Se poate spune de asemenea, cu o oarecare ironie, că Golden Dawn se adresa unei elite foarte limitate de oameni excepționali, în timp ce scientologia se adresează unor oameni foarte obișnuiți.

Membri ai unor grupuri scientologice mi-au dat și un al treilea răspuns: din punctul lor de vedere, scientologia a reușit pentru că este științifică, în timp ce Golden Dawn nu era decât o adunătură de superstiții și practici magice.

Mi-e greu să rețin acest răspuns drept valabil, pentru că lectura documentației pe care însăși scientologia o difuzează arată că nu e vorba deloc de știință, cel puțin în sensul care i se dă de obicei acestui cuvânt. E o mistică destul de analoagă freudismului. Exact ca și în freudism, trebuie să accepți fără discuție afirmații la care n-ai niciun fel de dovezi. Mai mult, pe când Golden Dawn pare să fi rezolvat marele mister al trezirii, nu se vede nimic analog în scientologie. Totuși, aceasta prosperă, și încă după o structură care seamănă cu cea spre care tindea Golden Dawn.

Ca și la Golden Dawn, e vorba de a face apel la forțe profunde și necunoscute care există în domeniile în care psihologia curentă, chiar și perfecționată de Jung, nu poate

ajunge și cărora le neagă existența. Pentru Golden Dawn erau „planuri superioare” ce există deasupra trezirii. Pentru scientologie, e vorba de un super hiperinconștient ce se întinde în trecut pe durate care nu pot fi voalate de niciun cod genetic rațional. Unele documente scientologice vorbesc de șaptezeci și două de milioane de ani. Ceea ce pare cam mult.

Evident că e ușor să taxez genul ăsta de idei drept aberații și-i ceea ce sunt tentat să fac. Totuși, existența fenomenului nu este îndoielnică și te poți întreba până unde se va dezvolta.

Dinamica marxistă a Istoriei nu are nici ea bază științifică, după cum tocmai a demonstrat-o, pentru a nu știu câta oară, deținătorul premiului Nobel, Jacques Monod, în *Hazardul și necesitatea*. Ceea ce nu împiedică faptul că mai mult de unul din doi oameni trăiește în regimuri marxiste.

Cu ocazia unei mese rotunde despre călătoriile în Lună, l-am auzit pe un erudit islamic afirmând că Luna este locuită. Călătoria lunară n-a dovedit, acest lucru, dar nici n-a slăbit Islamul.

Odată ce un grup uman a început să facă bulgăre de zăpadă sub efectul unor forțe dinamice despre care nu

știm nimic, este extrem de dificil, poate chiar imposibil, să-l oprești. În orice caz, nu este exclus ca scientologia să ofere unor tineri ceea ce stângismul și LSD nu le-au putut da și s-o vedem răspândindu-se, eventual, sprijinită de arme.

Iată de ce, problema de a ști ce este exact în *Excalibur*, de a ști și până-n ce punct doctrina secretă a scientologiei, dacă există vreuna, derivă dintr-o carte blestemată, merită să fie examinată. Și nu cred că genul ăsta de probleme poate fi elucidat spunând pur și simplu că Dumnezeu e mort și c-ar fi bine ca ceva sau cineva să-i ia locul. Cred c-au existat chimiști înainte de descoperirea atomului și a teoriei exacte a chimiei bazate pe mecanica ondulatorie.

Tot așa, sunt convins că există practicieni ai dinamicii grupurilor incapabili să explice ceea ce fac, dar care obțin totuși rezultate, în timp ce sociologul științific mijlociu ar fi complet incapabil să se facă ales într-un sat de cincizeci de locuitori.

Cred că Hitler și Hubbard fac parte dintre acești sociologi amatori care obțin într-o manieră complet empirică rezultate surprinzătoare.

Totuși, după părerea mea, practicienii aceștia nu pot funcționa decât dacă au în spatele lor un grup de

organizatori sau de planificatori. Știm acum destul de bine care era grupul din spatele lui Hitler, ignorăm, dimpotrivă, totul despre grupul care se află în umbra lui Hubbard și, mai ales, despre finanțarea operațiunii și obiectivele sale definitive. Dacă există într-adevăr în spatele lui Hubbard o carte Blestemată, ar fi preferabil ca dânsul să facă un număr de fotocopii pe care să le pună în siguranță în toată lumea. Dacă nu, n-aș fi surprins să i se întâmple într-o zi un accident yahtului său.

Teoria lui Hubbard este aproape sigur falsă, dar poate că dă rezultate corecte. N-ar fi pentru prima dată când s-ar întâmpla astfel de lucruri.

Nu s-a făcut încă un studiu sociologic asupra oamenilor atrași de scientologie. Dianetica, la fel ca și psihanaliza, a atras mai ales nebuni. Freud însuși, într-o primă fază a carierei, pare să fi fost nebun de legat: practica numerologia și credea în cele mai negre superstiții. Mi se spune c-a devenit sănătos într-o a doua fază, după ce s-a supus unui tratament de auto-analiză, dar mă îndoiesc.

După cum spune foarte bine J.K. Chesterton: „Nebun nu este cel ce și-a pierdut rațiunea, ci cel care-a pierdut totul în afară de rațiune”. Scientologia începe să intre într-o fază în care atrage în masă oameni care-ar putea fi numiți

normali? în ce proporție? Asta ar fi interesant de știut.

Și mi-ar plăcea mult, asumându-mi riscurile și pericolele, să arunc un ochi pe *Excalibur*.

9.

AFACEREA PROFESORULUI FILIPOV

În noaptea de 17 spre 18 octombrie 1903, savantul rus Mihail Mihailovici Filipov a fost găsit mort în propriul laborator. Fusesse, fără îndoială, asasinat la ordinele Okhranei, poliția specială a țarului. Poliția puse mâna pe toate dosarele savantului. Mai ales pe manuscrisul unei cărți care-ar fi trebuit să fie cea de-a trei sute una publicație a sa. Împăratul Nicolae al II-lea examinează el însuși dosarul, apoi laboratorul fu complet distrus și hârtiile arse.

Cartea confiscată se numea *Revoluția prin știință sau sfârșitul războaielor*. Nu era o carte pur teoretică. Filipov le scrisese prietenilor – iar scrisorile trebuie să-i fi fost deschise și citite de poliția secretă – că făcuse o descoperire uluitoare. Într-adevăr, găsise mijlocul de a transmite prin radio, pe un fascicul dirijat de unde scurte, efectul unei explozii. Scrisa într-una din scrisorile regăsite: „Pot transmite pe un fascicul de unde scurte toată puterea unei explozii. Unda explozivă se transmite integral de-a

lungul undei electromagnetice purtătoare.

Ceea ce face ca un cartuș de dinamită care explodează la Moscova să-și poată transmite efectul până la Constantinopol. Experiențele pe care le-a făcut demonstrează că fenomenul poate fi produs la mii de kilometri distanță. Folosirea unei astfel de arme în revoluție va face ca popoarele să se ridice și ca războaiele să devină complet imposibile”.

Se înțelege că o amenințare din asta l-a impresionat pe împărat și ceea ce era nevoie s-a făcut foarte repede și într-o manieră foarte eficace.

Înainte de a intra în amănuntele afacerii, să facem câteva precizări în ceea ce-l privește pe Filipov însuși.

Savant eminent, publicase lucrarea lui Constantin Țiolkovski, *Explorarea spațiului cosmic cu ajutorul motoarelor cu reacție*. Fără Filipov, Țiolkovski ar fi rămas necunoscut, așa că primului îi se datorează, indirect, Sputnik I și astronautica modernă. Filipov a mai tradus în franceză și a făcut, astfel, să fie cunoscută în toată lumea lucrarea capitală a lui Mendeleev, *Bazele chimiei*, în care se găsește exprimată vestita lege a lui Mendeleev, care dă un tabel periodic al elementelor.

Filipov a mai creat o foarte importantă revistă de

popularizare științifică de înalt nivel, prima din Rusia, care se intitula „Revista științei”.

Era marxist convins și încerca să difuzeze ideile marxiste, așa periculoase cum erau la vremea aceea. Tolstoi își notează în jurnal, pe data de 19 noiembrie 1900: „Am discutat despre marxism cu Filipov. E foarte convingător”.

Dar Filipov nu se limitează doar la a fi un savant, ci și unul din marii scriitori ruși. Publică, pe la 1880, *Asediul Sevastopolului*, roman pe care Tolstoi și Gorki îl găsiră, amândoi, admirabil.

Te poți întreba cum de o viață atât de scurtă – Filipov a fost asasinat la patruzeci și cinci de ani – a putut fi atât de plină. A redactat o întreagă enciclopedie, a creat o revistă care-i regrupa pe toți savanții ruși și care publica, de asemenea, articole de-ale scriitorilor, cum ar fi Tolstoi și Gorki. A lucrat toată viața nu numai pentru propagarea științei, ci și pentru aceea a metodei științifice.

Fiul său, Boris Filipov, care mai trăiește, a publicat o biografie de-a tatălui său: *Drumul presărat cu spini*, reeditată de două ori la Editura Științifică de la Moscova în 1960 și 1969.

Filipov a studiat și estetica din punct de vedere marxist

și opera sa, în acest domeniu ca și în multe altele, a rămas clasică. L-a influențat mult pe Lenin și sunt motive să credem că este autorul faimoasei fraze: „Comunism înseamnă Sovietele plus electrificarea”. I-a trezit lui Lenin interesul pentru cercetarea științifică avansată și este parțial responsabil de expansiunea științei sovietice.

Iată deci personajul: popularizator de știință, mare scriitor, experimentator, teoretician al raporturilor dintre știință și marxism, revoluționar convins, supravegheat de poliție după asasinarea împăratului Alexandru al II-lea.

Ce să crezi despre realitatea invenției sale? Să ne aducem mai întâi aminte că o invenție foarte asemănătoare tocmai a fost realizată în Statele Unite: ceea ce se numește, impropriu, bomba cu argon.

Principiul acestei invenții este cunoscut: energia furnizată de explozia unui cartuș de dinamită sau a unei bucăți de plastic într-un tub de cuarț comprimă argonul gazos, care devine intens luminos. Această energie luminoasă este concentrată într-un fascicul laser și transmisă astfel, sub formă de lumină, la mare distanță.

S-a ajuns deja la incendierea unei machete de avion din aluminiu la o înălțime de o mie de metri. Survolarea unor anumite regiuni din Statele Unite este interzisă

actualmente avioanelor pentru că acolo au loc experiențe de genul acesta. Și se speră că se va putea instala acest dispozitiv pe rachete care să servească la incendierea altor rachete, ceea ce ar constitui o apărare eficientă, chiar și împotriva rachetei multiple purtătoare a bombei H.

S-a realizat deci efectiv, o formă incompletă a aparatului lui Filipov.

Acesta e sigur că nu cunoștea laserul, dar studia undele ultrascurte, de o lungime de aproximativ un milimetru, pe care le producea cu ajutorul unui generator cu scânteii. A publicat câteva lucrări pe această temă. Or, chiar și astăzi, proprietățile acestui gen de unde nu sunt complet cunoscute și se poate foarte bine ca Filipov să fi găsit mijlocul de a converti energia unei explozii într-un fascicol îngust de unde ultrascurte.

Poate părea surprinzător că un savant izolat a putut face o descoperire atât de importantă, descoperire complet pierdută. Dar există mai multe argumente împotriva acestei obiecții.

Mai întâi, Filipov nu era un savant complet izolat. Era în legătură cu cele mai mari spirite științifice ale întregii lumi, citea toate revistele și era dotat cu un spirit enciclopedic capabil să opereze la frontiera mai multor științe și să facă

sinteza acestora.

Pe de altă parte, în ciuda a tot ceea ce se spune despre echipele științifice, rămâne adevărat că descoperirile sunt făcute în continuare de către indivizi. După cum spunea Winston Churchill: „Cămila este un cal pus la punct de un comitet”.

Marile descoperiri ale epocii noastre, mai ales din domeniul fizicii, au fost realizate de indivizi: efectul Mossbauer, care permite măsurarea unor lungimi foarte mici cu ajutorul radioactivității, principiul de non-conservare a parității care a răsturnat toată concepția noastră despre lume, arătând că dreapta și stânga sunt realități obiective în microunivers, efectul Ovșanski, care permite fabricarea lentilelor dotate cu memorie. Pe când echipe mari, cum ar fi C.E. sau C.E.R.N., n-au descoperit nimic, deși au cheltuit sute de miliarde. Filipov n-avea mulți bani, dar n-avea de împlinit formalități administrative pentru a obține un aparat, ceea ce-i permitea să înainteze cu repeziciune.

Pe de altă parte, Filipov lucra pe vremea când știința hiper-frecvențelor nu era decât la începuturi, iar pionierii au deseori o viziune clară asupra teritoriilor care nu sunt descoperite decât după câteva secole.

În ce mă privește, sunt convins că Filipov realizase în laborator experiențe concludente, care dovedeau că procedeul lui putea fi generalizat.

S-o facem o clipă pe avocatul diavolului și să ne întrebăm dacă împăratul Nicolae al II-lea al Rusiei, punând să-l asasineze pe Filipov și să-i distrugă cartea și dosarele, n-a salvat lumea de la exterminare.

Întrebarea merită pusă. Filipov a fost asasinat în 1903. Dacă și-ar fi publicat atunci procedeul, acesta ar fi fost cu siguranță pus la punct, gata de a fi folosit în timpul războiului din 1914-1918. Și toate marile orașe ale Europei, poate și ale Americii, ar fi putut fi distruse.

Dar în timpul războiului din 1939-1945? Hitler, posedând procedeul Filipov, n-ar fi distrus complet Anglia, iar americanii Japonia?

Teamă mi-e c-ar trebui să răspundem afirmativ la întrebările astea. Așa încât nu este exclus ca împăratul Nicolae al II-lea, îndeobște condamnat, să trebuiască a fi numărat printre salvatorii umanității.

Ce s-ar întâmpla astăzi, în 1971, dacă ar găsi cineva mijlocul de a folosi procedeul Filipov pentru a transmite la distanță energia exploziilor nucleare a bombelor A ȘI H? Ar fi, evident, apocalipsul și distrugerea completă a lumii.

Iar acest punct de vedere, fie că e vorba de procedeul Filipov, fie de alte invenții, începe să fie împărtășit pe larg. Știința modernă admite că a ajuns azi prea periculoasă și am enunțat în prologul nostru avertismente provenind de la savanți eminenți.

Acestea sunt avertismente grave. Conducătorii mișcării „Supraviețuirea”, Pr. Grothendieck și Pr. Chevalley, nu se situează, de altfel, pe această poziție, dar încearcă să izoleze complet știința și să împiedice orice colaborare între savanți și militari. Dacă tot suntem aici, ar trebui împiedicată și colaborarea savanților cu revoluționarii, de orice nuanță politică ar fi ei. Să ne imaginăm contestatari care, în loc să pună bombe artizanale la ușile imobilelor, ar face să explodeze, grație procedei Filipov, palatele Elysée sau Matignon!

Invenția lui Filipov, indiferent dacă folosirea ei ar fi militară sau revoluționară, mi se pare a fi dintre cele care pot nimici complet o civilizație. Descoperirile de acest gen trebuie să fie izolate.

Totuși, ele pot avea și aplicații pacificatoare. Gorki a publicat o discuție pe care-a avut-o cu Filipov, iar ceea ce l-a frapat în mod esențial pe scriitor a fost posibilitatea de a transmite energie de la distanță și de a industrializa

astfel foarte repede țările care au nevoie de așa ceva. Dar nu vorbește deloc de vreo aplicație militară.

Glenn Seaborg, președintele comisiei americane a energiei atomice, a evocat anul trecut posibilități analoage: o energie care ar veni din cer pe un fascicul de unde și care ar permite industrializarea aproape instantanee a unei țări în curs de dezvoltare, fără a produce niciun fel de poluare. Nici el nu vorbește de aplicații militare, dar asta, fără îndoială, pentru că nu avea voie.

Extraordinara personalitate a lui Filipov începe să intereseze din ce în ce mai mult, în fiecare zi, publicul sovietic și pe scriitori. Marele poet Leonid Martinov i-a consacrat recent un poem intitulat *Balada Sankt-Petersburgului*.

Fapte noi apar mereu. Unul dintre acestea, stabilit în 1969, a distrus o legendă, de altfel foarte frumoasă.

În „Revista științei” apăreau dări de seamă pe marginea cărților, semnate V.Ul. Și se credea că semnătura asta îl indica pe Vladimir Ulianov, adică pe însuși Lenin. Ar fi fost interesant de stabilit astfel o legătură directă între Lenin și Filipov. din păcate, cercetările moderne au arătat că aceste dări de seamă erau opera unui oarecare V.D. Ulrich.

Păcat, l-am fi numărat pe Lenin printre colaboratorii revistei.

Dar Lenin cunoștea temeinic opera lui Filipov, care, cu siguranță, l-a influențat mult. Celebrul pasaj din *Materialism și empiriocriticism* despre caracterul inepuizabil al electronului reia direct o lucrare de-a lui Filipov.

Acesta era în mod clar, în același timp, un savant dornic să publice și un revoluționar. După cum arătam mai sus, descoperirea sa privind transmiterea energiei exploziei trebuia să constituie cea de-a trei sute una publicare a sa. Cu siguranță că ar fi revelat-o, fără a-și da seama că urma să distrugă, în felul acesta, lumea.

Pentru ca să te gândești, cum pare că făcea el, că popoarele dotate cu arma dată de dânsul urmau să măture regii și tiranii și, grație marxismului, să instaureze pacea universală, pare destul de naiv. Suntem amenințați acum de un război între cele mai mari două țări marxiste, URSS ȘI China.

Dacă amândouă ar dispune de o bombă H transportată prin rachetă, pagubele ar fi considerabile. Dacă ar reinventa, amândouă, dispozitivul Filipov, s-ar distruge reciproc. Or, nu este un pas așa de mare între bomba cu

argon și dispozitivul Filipov.

Iată de ce trebuie să sperăm că nu va avea loc conflictul dintre URSS și China, deși unii îl consideră ca inevitabil.

Dar problema aplicării științelor și tehnicii în războaie rămâne în picioare. Cea mai mare parte a congreselor științifice ajung din ce în ce mai des la concluzia că trebuie înăbușite anumite descoperiri și trebuie revenit, mai mult sau mai puțin, la atitudinea vechilor alchimiști, altfel lumea va pieri.

Asta nu-i justificarea ideilor Oamenilor în negru, ci indicarea unei probleme care există.

Fred Hoyle, atacând problema dintr-un alt unghi, scrie, în *Oameni și galaxii* (Buchet Chastel):

„Sunt convins că e posibil să scrii cinci rânduri, nu mai mult, care ar distruge lumea”.

Hoyle este astăzi, cu siguranță, omul cel mai informat de pe planetă în ceea ce privește știința modernă și ceea ce-i în stare ea să facă.

Afacerea Filipov mi se pare deci a constitui o nouă fază, importantă, a istoriei cărților blestemate.

În loc de a se duce la o înțelepciune foarte veche, manuscrisul Filipov dădea cheia unor descoperiri foarte moderne bazate pe experiment și pe teoriile generale ale

lui Marx. Filipov era un veritabil spirit enciclopedic, care știa, fără îndoială, tot ce se putea ști despre știință în 1903. De asta a făcut el descoperirea care i-a adus moartea.

Te poți întreba dacă alte descoperiri asemănătoare n-au fost, cu bună știință ascunse și distruse.

Președintele Richard Nixon a ordonat recent distrugerea tuturor stocurilor de arme bacteriologice bazate pe folosirea microbilor și a virușilor. A ordonat el și distrugerea arhivelor din acest domeniu? Nimic nu-i mai puțin sigur și poate că într-o zi se va găsi vreun savant american care va alege libertatea și-și va descrie lucrările, permițând astfel fabricarea a ceea ce Sir Calder a botezat „microbul judecății de apoi”.

Trebuie să recunoaștem că cei care vor distruge acest manuscris vor fi binefăcătorii umanității.

S-au făcut destule glume vizând secretul militar. Uneori este ridicol, dar alteori poate împiedica divulgarea unor arme extrem de periculoase.

Tot așa, este evident că secretele alchimiei nu trebuie răspândite. Dacă s-ar putea fabrica o bombă cu hidrogen pe un aragaz, ceea ce eu cred că e posibil, e preferabil ca procesul de fabricație să nu fie făcut public.

Pentru că e foarte bine să trăiești într-o perioadă de contestări, cu condiția ca pagubele pe care le poate face această contestare să fie limitate. Dacă fiecare grup sau fiecare mică țară contestatară ar putea, pentru a protesta, să distrugă Parisul sau New York-ul, civilizația n-ar dura mult timp.

Pentru că, să nu uităm că-n zilele noastre oricine poate, cu investiții minime, să-și facă un laborator pe care Curie sau Pasteur l-ar fi invidiat. Oamenii fabrică deja la ei acasă LSD sau fenilcyclidină, drog încă și mai periculos.

Dacă ar cunoaște cineva astăzi secretul lui Filipov, ar putea cu siguranță să găsească în comerț toate piesele separate necesare construirii aparatului și, fără niciun risc personal, să facă să sară în aer, la distanță de mai mulți kilometri, oameni care nu-i plac.

Personal, am și eu lista mea de oameni care-mi displac și edificii pe care le găsesc hidoase, pe care mi-ar plăcea foarte mult să le elimin. Dar dacă oricine va putea ajunge la acest rezultat cu plastic furat de pe șantierele de construcții și cu proiectorul lui Filipov încropit în casă, o să ne fie greu să supraviețuim.

Se spune că există liste cu invenții prea periculoase. Una dintre acestea, stabilită de militarii francezi, ar

conține nu mai puțin de 805. Dacă cineva ar redacta un text care să le descrie pe toate și l-ar publica, ar bate recordul cărților blestemate.

Se poate imagina, de asemenea, un manuscris a la Fred Hoyle, care n-ar conține invenții periculoase, ci idei periculoase, fraze din acelea „de cinci rânduri” care pot schimba lumea. Dacă cineva ar redacta acest manuscris, l-ar putea dedica memoriei lui Mihail Mihailovici Filipov.

10.

DUBLA ELICE

Lucrarea Pr. James D. Watson, *Dubla elice*, se găsește la îndemână în toate librăriile. A fost tradusă în franceză la Editura Robert Laffont. Există și ediții engleze legate, precum și o ediție de buzunar.

De ce, atunci, să alegem această lucrare pentru a încheia un eseu despre cărțile blestемate? Pentru că a fost cât pe ce să dispară din circulație de două ori: mai întâi pentru că nimeni nu voia s-o publice, după aceea pentru că nimeni nu voia s-o bage în seamă.

Și pentru că aventura acestei lucrări ne luminează asupra naturii cenzurii, a motivelor interzicerilor și chiar a naturii științei înseși.

Să începem cu personajul. Pr. James D. Watson s-a născut la Chicago în 1928. În 1950 își trece doctoratul în știință la Universitatea din Indiana și lucrează după aceea la Copenhaga și Cambridge, unde face descoperiri extraordinare în domeniul eredității. În 1962 împarte premiul Nobel cu Pr. Francis Crick și Pr. Maurice Wilkins

pentru descoperirea structurii moleculare a acidului „ereditar” ADN. Molecula acestui acid formează o elice dublă (să notăm, iar remarca aceasta e personală și nu trebuie să-i fie atribuită Pr. Watson, că elicea aceasta seamănă în mod ciudat cu caduceul, simbolul antic al medicinei).

Descoperirea aceasta este considerată îndeobște ca una din cele mai importante ale secolului. Ea a condus la descifrarea codului genetic și deschide calea unui control al eredității și al mutațiilor de către inteligența umană.

Referitor la genul acesta de cercetări, cunoscute sub numele de Hologie moleculară, Fred Hoyle a scris: „Peste douăzeci de ani fizicienii care nu fac decât inofensive bombe cu hidrogen vor lucra în libertate. Dar biologii moleculari vor lucra în spatele sârmelor ghimpate electrificate”.

O relatare a acestei mari descoperiri, făcută de unul din autorii săi, ar fi trebuit să aibă un succes nebun. Dar când apărură, în „Atlantic Monthly”, fragmente de-ale cărții, se înstăpâni spaima. Iar când manuscrisul circulă, spaima se schimbă în furie.

Pentru că Pr. Watson călca în străchini și o făcea cu plăcere. În cartea sa, mediul științific, departe de a apare

ca o reuniune de suflete nobile în căutarea adevărului, semăna cu o speluncă în care fiecare le juca vecinilor cele mai detestabile renghiuri. Ai fi spus, mai degrabă, că-i partidul bolșevic sau mafia, decât știința, așa cum ți-o imaginezi.

Teze de genul ăsta nu erau noi, Georges Duhamel și Jules Romains făcuseră deja descrieri în aceeași direcție. Dar era pentru prima dată când un savant autentic și genial, posesor al premiului Nobel, trăda secretul. Colac peste pupăză, cartea nu se termina cu o prozopopee nobilă a adevărului în acțiune, ci cu imaginea Pr. Watson ducându-se să agațe femei în Saint-Germain-des-Pres!

Se încercă exercitarea asupra editorilor a tuturor presiunilor posibile. Fără succes. Atunci savanții își dădură cuvântul de ordine să nu facă dări de seamă ale cărții. Un om de știință eminent declară în marea revistă engleză „Nature”: „O să găsiți mai ușor un cleric comentând o carte pornografică, decât un savant care să vorbească despre *Dubla elice*”.

Cartea prosperă, totuși. A apărut o ediție americană, una engleză legată, la Weidenfeld și Nicholson, în 1968, o ediție în Penguin Books, în 1970, o traducere în Franța, traduceri în lumea întreagă.

Trebuie să citești Dubla elice. Așa încât n-o să dau prea multe citate din carte, nici prea lungi.

Să notăm doar că Pr. James D. Watson remarcă foarte just:

„Contrar imaginii populare pe care-o susțin jurnalele și mamele savanților, un număr considerat”, din aceștia nu numai că au o minte îngustă și nu-s amuzanți, ci mai sunt și complet idioți. Ceea ce-mi aduce aminte remarca unui eminent prieten care participase la o reuniune a Fundației Nobel unde erau prezenți 18 premianți ai acesteia și care mi-a spus la întoarcere: „Procentajul de creștini printre premiații Nobel este același ca oriunde în altă parte”.

În *Dubla elice* nu găsești, de altfel, decât creștini. Mai sunt și oameni fără scrupule care luptă pentru putere, care strecoară coji de banană sub picioarele celor care au idei noi și care dau mai multă importanță urilor personale decât intereselor științei. Singurul lucru care contează pentru ei sunt creditele și recompensele.

Cât îl privește pe tânărul Pr. Watson – are doar douăzeci și cinci de ani în momentul descoperirii – el nu ascunde că partea esențială a activității sale este consacrată frecventării tinerelor încântătoare venite în Anglia temporar.

Cunosc mulți oameni de știință care i-ar suci cu plăcere gâtul Pr. Watson, dar, din păcate pentru ei, este prea târziu. Tentativele de a înăbuși cartea au eșuat și Pr. Watson s-a putut exprima în voie. În prefață, sir Lawrence Bragg, eminent specialist în razele X și fiul savantului care-a descoperit difracția razelor X, încearcă să salveze situația: „cei care figurează în această carte, scrie el, trebuie s-o citească într-un spirit plin de înțelegere. Situația era deseori mai complexă și motivele oamenilor cu care avea de a face mai puțin necinstite decât i s-au părut lui Watson”.

E foarte posibil. Asta nu înseamnă însă că nu avem de a face cu o carte de o franchețe dezarmantă. Despre colegul său Francis Crick, Watson scrie: „Nu l-am văzut niciodată într-un moment de modestie”. Iar mai departe, tot despre Crick: „Vorbește mai repede și cu un glas mai tare ca oricine și e suficient să-l auzi vorbind pentru a-l repera în întregul Cambridge”.

O parte din portretele de acest gen au făcut, evident, plăcere tuturor dar, pentru a folosi o expresie din limbajul publicitar, în special imaginea de marcă a științei și a savanților este cea care a primit o lovitură din care-și va reveni cu greu, dacă va reuși vreodată.

Într-o altă epocă, sau în alte circumstanțe politice, sub alte regimuri, cartea n-ar fi putut apare, iar Watson s-ar fi găsit într-un lagăr de concentrare, cum a pățit-o geneticianul Vavilov în URSS.

Watson distruge în cale câteva clișee. De exemplu, mitul lucrului în echipă: doi sau cel mult trei savanți, cu material puțin și diplome puține (Francis Crick nici măcar nu era doctor când a descoperit împreună cu Watson structura ADN-ului) au făcut una din cele mai mari descoperiri ale tuturor timpurilor.

Se prăbușește și mitul matematicilor aplicate: Crick și Watson au folosit calcule ce nu depășeau regula de trei simplă, mult bun simț și modele de gen mecanic pe care ți le făcea un mecanic. Bine-nțeles, nu s-au folosit de niciun fel de computer.

Pr. Watson predă acum biologia moleculară și biochimia la Universitatea Harvard (SUA), unde probabil continuă să spargă geamurile. El a descoperit cel mai puternic instrument de care dispune acum umanitatea. Pentru că putem spera să modificăm structura ADN și, introducând-o astfel modificată într-un organism uman, să producem fie ființe omenești ameliorate, fie eșalonul superior, omul de după om, mutantul suprauman.

Ceea ce-i simpatic la Watson este că nu manifestă niciun fel de falsă modestie. Scrie cu toată simplitatea: „Noi am descoperit secretul vieții”. Și are dreptate, e chiar marele secret care-i va permite speciei umane să-și controleze propria ereditate.

Unii savanți estimează că nu numai cartea de popularizare a lui Watson, ci și lucrările lui propriu-zis științifice ar fi trebuit să fie distruse. Un biolog eminent, sir McFarlane Burnet, scrie: „Sunt lucruri care n-ar trebui să fie cunoscute, pentru că sunt prea periiculoase pentru ființa omenească”. Alți geneticieni, în schimb, sunt de părere că trebuie insistat. Posesorul premiului Nobel, Marshall W. Nirenberg scrie: „Mă gândesc că peste douăzeci și cinci de ani vom programa celule umane cu mesaje sintetice, iar celule bacteriene doar peste cinci ani”.

Asta o scria în 1969, iar totul pleacă de la lucrările efectuate de doi tineri cu foarte puține mijloace! Dar aveau curaj și idei. Și prin aceasta *Dubla elice* dă o lovitură foarte dură științei respectabile și marelui business științific, numit și mega-știință.

Cartea arată că ceea ce contează nu sunt creditele – Watson este mereu la limita a o sută de dolari – ci

inteligența. Și nu poți să nu te întrebi de ce enormele organizații ale mega-științei, care cheltuiesc dolarii cu miliardele, nu obțin niciun rezultat, în timp ce câțiva tineri, într-un laborator venerabil ce poartă numele ilustru și misterios de Cavendish, transformă lumea.

Crick este ironic atunci când se referă la întâlnirile unde se reunesc 2.000 de biochimiști care vorbesc, vorbesc fără încetare în timp ce toată lumea pleacă. Iar printre rarii academicieni care nu somnolează îl semnalează pe francezul Jacques Monod care, de atunci, a obținut premiul Nobel și a scris o lucrare remarcabilă, *Hazardul și necesitatea*, pe care am avut deja ocazia s-o citez.

Să notăm că Watson a mai descoperit ceva cu totul nou. Sexele bacteriilor, despre care se ignora până și existența. Toate cărțile sale, toate publicațiile sunt pline de idei noi.

Și aici se pune adevărata problemă, care depășește cadrul *Dublei elice*: problema înăbușirii și a cenzurării descoperirilor, aceea a Oamenilor în negru. Bertrand Russel scria, pe bună dreptate: „Oamenilor le este frică de gândirea originală mai mult decât de orice altceva de pe Terra, mai mult decât de ruină, chiar și decât de moarte”. Or, această gândire originală se manifestă în *Dubla elice* cu mai multă energie decât în oricare altă carte recentă și

mi se pare că asta mai mult decât descrierea urii și luptelor din lumea științifică, este cea care-a neliniștit și încă mai neliniștește.

Consecințele descoperirii lui Watson și a prietenilor săi au fost studiate de grupuri de specialiști și a fost întocmit un tabel, care poate fi găsit în cartea lui G. Rattray Taylor, *Revoluția biologică* (Ed. Robert Laffont). Un tabel destul de asemănător a fost întocmit de experții de la Rank Corporation.

Prima etapă, de acum până în 1975:

- Transplantul sistematic de membre și organe.
- Fertilizarea ovulelor umane în eprubete.
- Implantarea ovulelor fertilizate într-o femeie.
- Conservarea nedefinită a ovulelor și spermatozoizilor.
- Determinarea sexului după voie.
- Întârzierea nedeterminată a morții clinice.
- Modificarea spiritului prin droguri și organizarea dorințelor.

- Ștergerea memoriei.

- Placenta artificială.

- Virus sintetic.

A doua etapă, de acum până în 2000:

- Modificarea spiritului și reconfigurarea personalității.

- Comandarea memoriei și rescrierea memoriei.
- Copii „produși” industrial.
- Organisme complet reconstruite.
- Hibernație.
- Prelungirea tinereții.
- Animale reproduse prin butași.
- Organisme monocelulare fabricate prin sinteză.
- Regenerarea organelor.
- Hibrizi om-animal de tipul utopie.

A treia etapă, după anul 2000:

- Eliminarea bătrâneții.
- Sintetizarea de organisme vii complete.
- Creiere detașate de corp.
- Asociere între creier și calculator.
- Prelevare și inserție de gene.
- Ființe umane reproduse prin butași.
- Legături între creiere.
- Hibrizi om-mașină.
- Nemurire.

Primul lucru care-ți vine-n minte când citești aceste previziuni este: n-o să îndrăznească. Dar chiar lectura *Dublei elice* arată că oameni ca Watson sunt capabili de orice. Spiritul prometean și faustian pe care l-am întâlnit la

unele din personajele despre care am vorbit în cartea de față, care a fost înăbușit cu mai mult sau mai puțin succes, izbucnește acum în plină lumină. Și, sub semnul dublei elice, pornește la cucerirea lumii.

J.B.S. Haldane scria: „Ceea ce n-a fost va fi și nimeni nu va fi scutit”.

Istoricii viitori poate vor aprecia că, mai mult decât oricare carte blestemată discutată aici, *Dubla elice* este aceea care ar fi trebuit cenzurată și făcută dispărută, pentru a evita ca omul să ajungă la puteri prea mari pentru el. Poate se va considera, dimpotrivă, că Oamenii în negru nu vor avea ultimul cuvânt, că se poate încetini dar nu se poate opri progresul și că omul va sfârși pi 1 a obține puteri superioare condiției umane, oricare ar fi forțele care i s-ar opune.

Dubla elice este o carte lipsită de considerații filosofice sau morale. Autorul este mai inteligent decât savanții vetuști de care-și bate joc, dar nu face dovada nici unui sentiment de responsabilitate față de umanitate. Pe când majoritatea celorlalți savanți erau, în fond, de acord să nu divulge descoperirile lor decât cu discreție și doar într-un cerc restrâns, Watson nu se gândește decât la publicare. De aici indignarea pe care-a iscat-o. El nu ascunde faptul

că dorește, în ordine, bani, glorie și putere. Dar, căutându-le, le deschide tuturor oamenilor căi uluitoare.

Evident că rămâne de văzut dacă umanitatea va putea supraviețui descoperirilor din lista pe care-am dat-o mai sus și care decurg toate, mai mult sau mai puțin, din *Dubla elice*.

Personal, cred că ea poate supraviețui indiferent la ce și că a fost o greșeală să faci să dispară cărțile blestемate pe care le-am citat. Dar e o opinie personală, deci discutabilă. Ar fi interesant de văzut evoluția psihologică a Pr. Watson și dacă sentimentul responsabilității față de oameni îi va veni odată cu vârsta. Astăzi e un tânăr lup cu colți lungi, inspirat de spiritul alchimiștilor și de doctor Faust.

Tot viitorul ne va spune dacă Watson și prietenii lui vor fi ultimii biologi moleculari care să lucreze liber, dacă succesorii lor nu vor fi obligați la cel mai mare secret și dacă nu vor fi aduse limitări severe în direcția publicării lucrărilor lor.

Oricum ar fi, sfârșitul secolului nostru nu va fi lipsit de interes.

EPILOG

Paranoia sau mania persecuției este o boală mintală care ne pândește pe toți. Iată de ce niciodată nu ești destul de prudent în a-ți imagina vaste conspirații care s-ar întinde pe toată suprafața globului de-a lungul întregii noastre Istории.

Totuși, mi se pare că au existat alte civilizații înainte de a noastră și au fost distruse dintr-un abuz al puterilor științei și tehnicii, amintirea acestor civilizații și a morții lor poate foarte bine să inspire o conspirație care ar viza evitarea reproducerii unor astfel de catastrofe.

O ideologie de natura aceasta poate fi găsită fără dificultate în scrierile lui Joseph de Maistre, Saint-Yves d'Alveydre sau René Guénon. Ideologia aceasta constă în a admite existența unei Tradiții mai vechi decât Istoria, a unor centre deținătoare ale acestei Tradiții, puternic protejate. Pentru ea, știința, tehnicile și cunoștințele de orice natură constituie un pericol permanent.

E aceasta o ideologie complet reacționară. Dar sunt suficiente exemple, în Istorie, de oameni sau organizații la putere care au susținut aceste teo i hiper-tradiționale pentru a-ți imagina că o organizație secretă le pune în

acțiune.

Manifestări evidente ale acestei organizații s-ar putea întâlni în Inchiziție, nazism sau lăsenkism. Asupra acestui ultim punct, trebuie citită cartea lui Medvedev, *Mărirea și căderea lui Lâsenko* (Gallimard). Carte blestemată în propria ei țară pentru că nu numai că n-a putut fi publicată, dar autorul ei a fost și arestat la 29 mai 1970 și internat într-un spital de psihiatrie, pe când era cât se poate de în toate mințile. A fost eliberat la 18 iunie același an grație acțiunii conjugate a tuturor savanților sovietici. Asta se petrece în vremea noastră, în 1970, și nu în trecutul acela mai mult sau mai puțin îndepărtat în care se situează cea mai mare parte a evenimentelor povestite în cartea de față. După cum se vede, Oamenii în negru nu sunt lipsiți de mijloace de acțiune.

Crima lui Jaurès Medvedev, eminent biolog sovietic, a fost, după dânsii, că a denunțat lăsenkismul. Despre ce-i vorba? T.D. Lâsenko, șarlatan autodidact și fanatic, sprijinit de oamenii politici, în special de Stalin, alcătuiase bucată cu bucată o falsă biologie născocită și a distrus știința genetică în URSS. Împiedică, mai ales, descoperirea în URSS a dublei elice de ADN, de care rușii erau foarte aproape. Geneticienii sovietici fură exterminați în lagăre

de concentrare. E o soartă pe care multă lume ar fi vrut să i-o rezerve Pr. Watson și prietenilor săi.

De-abia foarte recent genetica sovietică a început să renască și victimele lui Lâsenko au fost reabilitate. În ce-l privește pe Lâsenko, acesta este în continuare în libertate și n-a avut de suferit. În timpul său de glorie, Corala de Stat sovietică îi închina un imn:

*„Cântă cu veselie, acordeonule,
Ca să cânt cu prietena mea
Gloria eternă a academicianului Lâsenko.
Miciurin a deschis calea
Pe care-o urmează cu pas hotărât.
Datorită lui, n-o să mai fim
Păcăliți de Mendel-Morgan”.*

În timpul acesta, geneticienii erau masacrați în lagărele lui Stalin.

N-aș putea să afirm cu certitudine dacă Lâsenko a făcut parte dintr-o organizație a Oamenilor în negru. Este, în orice caz, un exemplar tipic. Și sunt convins c-o astfel de organizație există.

Actualmente sunt în curs de documentare referitor la o manifestare relativ recentă a puterii acestei organizații și chiar dacă rezultatele pe care le-am obținut până acum nu

sunt nici complete, nici definitive – oare o să fie vreodată?
– sunt totuși pline de interes.

De la sfârșitul lui 1943 și până la armistițiul din 8 mai 1945 a existat în Italia o republică italiană condusă de Mussolini. Istoria secretă a acestei republici este cu mult mai puțin cunoscută decât a celui de-al III-lea Reich. Mussolini, ca și Hitler, avea la dispoziția sa consilieri ocuți, magicieni negri. Ei au supraviețuit și legile privitoare la defăimare ne împiedică să le citim numele.

La ordinul a doi dintre aceștia, o unitate fascistă specială arse, în 1944, 80.000 de cărți și manuscrise aparținând Societății Regale de Cunoaștere din Neapole. Operația avea drept scop să împiedice căderea în mâinile aliaților a unor documente magice de o importanță considerabilă.

Unele din aceste documente erau antice; altele, moderne, se refereau la cercetări magice făcute în vremea lui Mussolini și ceea ce-am putut afla despre aceste cercetări este suficient de pasionant pentru a mă face să regret distrugerea bibliotecii și să încerc să găsesc niște copii. Una din aceste cercetări, cel puțin, avea meritul de a fi complet originală, ceea ce e cam rar în domeniu. Un magician concentra pe apă, cu ajutorul unui telescop,

lumina provenind de la o stea și astfel obținuse apă-Sirius, apă-Vega, apă-Antares, apă-Aldebaran etc. După aceea cristaliza în această apă substanțe sensibile în mod deosebit la efectele meteorologice și cosmice, cum ar fi, de exemplu, nitratul de uranil. Mai sunt și altele.

Unele organisme științifice foarte serioase studiază fenomene de acest gen. Dar magicianul obține rezultate care nu erau deloc științifice. Sărurile cristalizate în apa expusă luminii stelelor formează grupări, iar aceste grupări, după desenele pe care le-am văzut, semănau extraordinar cu simbolurile ezoterice ale stelelor în cauză.

Să nu-mi cereți vreo explicație a acestui fenomen, pentru că nu am.

Se pare că biblioteca din Neapole era plină de descoperiri fantastice de soiul ăsta, antice și moderne, că existau manuscrise inedite de-ale lui Leonardo da Vinci și documentele confiscate de la Aleister Crowley atunci când poliția fascistă îi distruse abația blestemată de la Cefalu, din Sicilia.

În această zi de martie 1944, Oamenii în negru erau aliații cămășilor negre. Tenebroasă alianță.

Evident, nu toate cărțile blestemate sunt științifice sau magice. Mai sunt și politice, după cum o demonstrează

acest citat amuzant din „Canard Enchaîné” de miercuri 7 aprilie 1971:

„Refugiat la Yammosokro, în Coasta de Fildeș, fostul șef al armatei biafreze, Alexander Madiebo, a terminat, acum câteva săptămâni, redactarea memoriilor sale. Memorii în care revelează multe lucruri: lista armelor furnizate de Franța, locurile de trecere, numele agenților lui Foccard în legătură cu biafrezii etc.

Asta s-a aflat la Paris și probabil că n-a făcut plăcere tuturor, mai ales într-un moment în care se discută cu Nigeria anumite contracte petroliere de care trebuie să beneficieze SAFRAP-ERAP și, pe deasupra, pentru niște zăcămintele aflate pe fostul teritoriu al Biafrei.

Nicio plăcere, dar până e liberă, nu? Așa că... Așa că nu ne putem împiedica să notăm o coincidență de moment: o echipă de domni a luat avionul pentru Coasta de Fildeș și s-a dus să facă o percheziție în regulă a vilei lui Madiebo. Misiunea le-a fost, trebuie s-o spunem, încununată de succes și manuscrisul blestemat a dispărut. Ghinion: generalul Madiebo mai poseda un exemplar pe care-l pusese, de altfel, la adăpost într-un seif, la Londra.

Urâtă mai e și neîncrederea...”

Deși am legături cu „Canard Enchaîné”, articolul ăsta

nu-mi aparține.

Dar îmi place destul de mult expresia de „manuscris blestemat” și sunt convins că se distruge în zilele noastre, mai ales în domeniul de care s-a ocupat cartea de față, mult mai mult decât s-ar crede.